



**ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ**

**EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI**

**Müzik Eğitimi Bilim Dalı**

**PİYANO EĞİTİMİNDE ESER ANALİZİNE DAYALI  
ÇALIŞMA YAPMANIN DEŞİFREYE AKADEMİK  
BAŞARIYA VE TUTUMA ETKİSİ**

**Çağlar BAKIOĞLU**

**Danışman**

**Doç. Dr. Yakup Alper VARIŞ**

**DOKTORA TEZİ**

**Mayıs, 2019**

## TELİF HAKKI

2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu Ek Madde 40 hükümleri çerçevesinde (Ek:22/2/2018-7100/10 md.) “*Lisansüstü tezler yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından gizlilik kararı alınmadıkça, bilime katkı sağlamak amacıyla Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi tarafından elektronik ortamda erişime açılır.*”

Araştırmacılar tezlerin tamamı veya bir bölümünü yazarın izni olmadan ticari veya mali kazanç amaçlı kullanamaz, yayınlamayaz, dağıtamaz ve kopyalayamaz. Ulusal Tez Merkezi Web Sayfasını kullanan araştırmacılar, tezlerden bilimsel etik ve atıf kuralları çerçevesinde yararlanırlar.

## YAZARIN

Adı :Çağlar

Soyadı :Bakıoğlu

Bölümü :Güzel Sanatlar Anabilim Dalı

İmza :

Teslim Tarihi :

## TEZİN

Türkçe Adı : Piyano Eğitiminde Eser Analizine Dayalı Çalışma Yapmanın  
Deşifreye Akademik Başarıya ve Tutuma Etkisi

İngilizce Adı : Effects of Practicing Based on Work Analysis on The Sight Reading  
Academic Achievement and Attitude in Piano Education

## ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı: Çağlar BAKIOĞLU

İmza: .....

## KABUL VE ONAY

Çağlar BAKIOĞLU tarafından hazırlanan “Piyano Eğitiminde Eser Analizine Dayalı Çalışma Yapmanın Deşifreye Akademik Başarıya ve Tutuma Etkisi” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Ondokuz Mayıs Üniversitesi **Güzel Sanatlar Eğitimi** Anabilim Dalı, **Müzik Eğitimi Bilim Dalı**’nda Doktora tezi olarak kabul edilmiştir.

**Danışman:** Doç. Dr. Yakup Alper VARIŞ

Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Ondokuz Mayıs Üniversitesi .....

**Başkan:** Prof. Dr. M. Kayhan KURTULDU

Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Trabzon Üniversitesi .....

**Üye:** Prof. Gülşen ANNAGIYEVA

Piyano Ana Sanat Dalı, Ondokuz Mayıs Üniversitesi .....

**Üye:** Dr. Öğr. Üyesi Erdem ÇAĞLAR

Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Ondokuz Mayıs Üniversitesi .....

**Üye:** Dr. Öğr. Üyesi Kaan ÖZTUTGAN

Güzel Sanatlar Fakültesi, Giresun Üniversitesi .....

Bu tezin **Güzel Sanatlar Eğitimi** Anabilim Dalı, **Müzik Eğitimi Bilim Dalı**’nda Doktora tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Tarihi: \_\_/\_\_/\_\_\_\_

Prof. Dr. Ali ERASLAN

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

(İmza ve Mühür)

*Nazım BAĞIROV'dan aldığı ışığı 'Geleceğin İnsanları'na taşımak adına*

## TEŞEKKÜRLER

Çalışmanın en başından en sonuna kadar bilgi ve tecrübelerini esirgemeyen ve manevi desteğini hiç eksik etmeyen danışmanım Sayın Doç. Dr. Yakup Alper VARİŞ'a, her zaman en zor durumlardan çok kolaylıkla çıkmamı sağlayan, her fırsatta fikir ve tecrübelerinden faydalanabildiğim ve bilgilerine çok güvendiğim çok değerli hocam Sayın Prof. Dr. Mehmet Kayhan KURTULDU'ya, çalışmanın fikir aşamasında yardımlarını esirgemeyen Sayın Prof. Dr. Cahit AKSU'ya, araç geliştirme sürecinde tecrübelerini benimle paylaşan Sayın Dr. Öğr. Üyesi. Zühal DİNÇ ALTUN'a, tez izleme sürecinde, tezimle veya piyano dersi ile ilgili her türlü sorumu cevaplayan, engin bilgi ve birikimini benimle paylaşan, piyano dersi ve piyanonun birçok inceliğini fark etmeme katkı sağlayan çok değerli hocam Sayın Prof. Gülşen ANNAGİYEVA'ya, tez izleme süreçlerinde karşılaştığım sorunların çözümünde yardımlarını ve samimiyetlerini esirgemeyen Sayın Dr. Öğr. Üyesi Erdem ÇAĞLAR'a ve Sayın Doç. Fatih AKBULUT hocalarıma teşekkürü bir borç bilir ve varlıklarından mutluluk duyduğumu belirtirim.

# **PIYANO EĞİTİMİNDE ESER ANALİZİNE DAYALI ÇALIŞMA YAPMANIN DEŞİFREYE AKADEMİK BAŞARIYA VE TUTUMA ETKİSİ**

**Doktora Tezi**

**Çağlar Bakıoğlu**

**ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ**

**EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

**Mayıs, 2019**

## **ÖZ**

Bu çalışmada öğrenilmek istenen bir piyano eserini analiz edebilmek için araştırmacı tarafından bir form oluşturulmuştur. Bir piyano eserini çalışma anında veya çalmaya başlamadan önce eserin iyice analiz edilmesini sağlamak amaçlanmıştır. Çalışılan eserde sadece notalara değil eserin tüm yönlerine hâkim olabilmek ve eseri mümkün olduğunca iyi anlayabilmek amacıyla 'Piyano Dersi Eser Analiz Formu' geliştirilmiştir. Geliştirilen bu formun öğrencilerin deşifre becerilerine, piyano dersi akademik başarılarına ve piyano dersine olan tutumlarına ne gibi etkileri olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Öntest-sontest kontrol gruplu desene sahip olan bu çalışmada grup içi ve gruplar arası karşılaştırmalar yoluyla değerlendirmeler yapılmıştır. Çalışmanın deney ve kontrol grupları 8'er öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmaya katılan denekler Karadeniz Teknik Üniversitesi (şimdiki adı ile Trabzon Üniversitesi) Fatih Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Programı öğrencileri arasından belirlenmiştir. 2016 – 2017 bahar yarıyılında üçüncü sınıfta öğrenim gören öğrencilerden ilk belirlenen grup toplam 26 kişiden oluşmuş, not başarılarına göre beceri düzeyleri eşleşmeyen ya da çalışmada verim alınamayan öğrenciler çıkarılmıştır. Çalışma yapılan anabilim dalında yenilenen program gereğince son sınıfta piyano dersi bulunmamaktadır. Bu sebeple gruplar üçüncü sınıflardan oluşturulmuştur. Yapılan çalışmada ilk olarak tutum ölçeği tüm gruplara uygulanmış, her iki grubun ilk dönem başarı puanları elde edilmiş ve deşifre uygulaması yaptırılmıştır. Bu uygulamalardan sonra deney grubu ile deşifre yapılacak olan diğer eser ve dönem boyu çalışılacak olan piyano dersi ödevleri 'Piyano Dersi Eser Analiz Formu' ile incelenmiştir. Bu inceleme sonrasında dönem sonunda tüm ölçümler (deşifre, tutum ölçeği ve dönem sonu piyano sınavı notları) tekrarlanmış ve gruplar arası ölçümlerle karşılaştırılmıştır. Deney ve kontrol gruplarının tutum puanları, akademik başarıları ve deşifre çalma sürecinden elde edilen puanların değerlendirilmesinde, karşılaştırmalı ölçümler (Mann Whitney U testi – Wilcoxon İşaretli Sıralar testi) kullanılmıştır. Karşılaştırmalı ölçümlerde manidarlık seviyesi

$p < ,05$  olarak kabul edilmiştir. Öntest sontest karşılaştırmaları sonucunda deney grubu öğrencileri ile kontrol grubu öğrencilerinin akademik başarı ve tutumlarında belirgin bir farkın oluşmadığı görülürken, deşifre becerileri açısından anlamlı bir farkın oluştuğu tespit edilmiştir.

**Anahtar Kelimeler** : Piyano Eğitimi, Analiz Formu, Deşifre, Akademik Başarı, Tutum

**Sayfa Sayısı** : 103

**Danışman** : Doç. Dr. Yakup Alper VARIŞ





**EFFECTS OF PRACTICING BASED ON WORK ANALYSIS ON  
THE SIGHT READING ACADEMIC ACHIEVEMENT AND  
ATTITUDE IN PIANO EDUCATION**

**Ph.D. Dissertation**

**Çağlar Bakıoğlu**

**ONDOKUZ MAYIS UNIVERSITY**

**GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES**

**May, 2019**

**ABSTRACT**

In this study a form was created by the researcher in order to analyse a piano work which is desired to learn. It is intended to provide a thorough analysis of the work of a piano piece at the time of the study or before playing it. In the work, "Piano Piece Analysis Form for the Piano Lessons" was developed in order to be able to master not only the notes but all aspects of the work and to understand the work as much as possible. This developed form allow to determine what effects it has on sight reading skills of students, their academic success in piano lessons and the students' attitudes about the piano lessons. In this study, which has pre-test post-test control group design, the assessments were made with between-groups and within-groups comparisons. Experimental and control groups of this study consist of 8 students. Participants of the study, were assigned from junior (3rd grade) students from the Karadeniz Technical University (by its new name Trabzon University) Fatih Faculty of Education Music Education Department. In the spring semester of 2016 - 2017, the first group students of the study was composed of a totally 26 people, however, students who have not matched skill levels or have not had any efficiency in the study, was ejected. The groups were composed of junior (3rd grade) because the piano lessons are not occurred for senior (4th grade) students due to the renewed program of the department in which the study applied. In the study firstly attitude scale was applied to all groups, achievement scores in the first period of both groups were obtained and sight reading study was made. After these applications, the other piano pieces which will be deciphered by the experimental group and the homework assignments of the piano lessons to be studied throughout the semester were examined with "Piano Piece

Analysis Form for the Piano Lessons”. After this review, all measurements (sight reading, attitude scale and end-of-term piano exam grades) were repeated at the end of the period and compared with the within group measurements. Comparative measurements (Mann Whitney U test – Wilcoxon Signed Ranks test) were used in the evaluation of the scores, academic achievements and sight reading scores of the experimental and control groups. The significance level in comparative measurements is considered as  $p < ,05$ . With a consequence of pre-test post-test comparisons, it is observed that there was no significant difference in the academic achievement and attitudes of the experimental group students with the control group students, but a significant difference was determined in terms of the sight reading skills.

**Key Words** : Piano Education, Analysis Form, Sight Reading, Academic Achievement, Attitude

**Number of Pages** : 103

**Advisor** : Doç. Dr. Yakup Alper VARIŞ

# İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI.....	I
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	II
KABUL VE ONAY .....	III
TEŞEKKÜRLER .....	V
ÖZ .....	VI
ABSTRACT .....	VIII
İÇİNDEKİLER .....	X
TABLolar LİSTESİ.....	XII
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	XIV
SİMGELER VE KISALTMALAR .....	XV
BİRİNCİ BÖLÜM.....	1
I. GİRİŞ .....	1
1.1 Tezin Konusu .....	2
1.2 Tezin Problemi.....	2
1.2.1 Alt Problemler .....	2
1.3 Tezin Amacı .....	2
1.4 Tezin Önemi.....	2
1.5 Tezin Gerekçesi .....	3
1.6 Sayılıtlar .....	3
1.7 Sınırlılıklar .....	4
1.8 Tanımlar.....	4
İKİNCİ BÖLÜM .....	5
II. KURAMSAL ÇERÇEVE.....	5
2.1 Eğitim .....	5
2.2 Müzik Eğitimi .....	6
2.3 Çalgı Eğitimi .....	9
2.4 Piyano Eğitimi .....	11
2.4.1 Piyano Eğitiminde Deşifre Becerisi .....	16
2.4.2 Piyano Eğitiminde Akademik Başarı.....	19
2.4.3 Piyano Eğitiminde Tutum.....	23
2.4.4 Piyano Eğitiminde Analiz .....	26
2.5 İlgili Araştırmalar .....	28
2.5.1 Özel Literatür Bilgisi .....	29

2.5.2 Genel Literatür Bilgisi .....	30
<b>ÜÇÜNCÜ BÖLÜM .....</b>	<b>33</b>
<b>III. YÖNTEM.....</b>	<b>33</b>
3.1 Araştırmanın Modeli.....	33
3.2 Deney ve Kontrol Gruplarının Belirlenmesi.....	35
3.3 Nitel ve Nicel Veri Toplama Süreci .....	37
3.3.1 Nitel Bölümde Geliştirilen ve Kullanılan Araçlar .....	38
3.3.2 Nicel Bölümde Geliştirilen ve Kullanılan Araçlar .....	45
3.4 Deney Süreci .....	47
3.4.1 Deney-Kontrol Gruplarının Belirlenmesi ve Denkliğin Sağlanması .....	47
3.4.2 Yapılan Uygulamalar .....	47
3.4.3 Öntest-Sontest Uygulamaları .....	48
3.4.4 Ön Test Uygulamaları.....	50
3.4.5 Son Test Uygulamaları .....	51
3.5 Verilerin Analizi .....	52
<b>DÖRDÜNCÜ BÖLÜM .....</b>	<b>55</b>
<b>IV. BULGULAR.....</b>	<b>55</b>
4.1 Deney Grubu Öntest-Sontest Karşılaştırmaları.....	55
4.2 Kontrol Grubu Öntest-Sontest Karşılaştırmaları.....	58
4.3 Deney ve Kontrol Gruplarının Öntest Karşılaştırmaları.....	61
4.4 Deney ve Kontrol Gruplarının Sontest Karşılaştırmaları.....	64
<b>BEŞİNCİ BÖLÜM .....</b>	<b>67</b>
<b>V. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER .....</b>	<b>67</b>
5.1 Sonuç .....	67
5.2 Tartışma .....	68
5.2.1 Deşifre Üzerine .....	68
5.2.2 Akademik Başarı Üzerine.....	69
5.2.3 Tutum Üzerine.....	71
5.3 Öneriler .....	72
5.3.1 Deşifre Üzerine Öneriler.....	73
5.3.2 Akademik Başarı Üzerine Öneriler .....	74
5.3.3 Tutum Üzerine Öneriler .....	75
<b>KAYNAKÇA .....</b>	<b>76</b>
<b>EKLER.....</b>	<b>82</b>

## TABLolar LİSTESİ

Tablo 1:ÖSKD Yöntemine Göre Yapılmış Olan Uygulamalar .....	34
Tablo 2: Sınıf İçerisinde Genel Piyano Dersi Not Ortalamalarına Göre Birbirleriyle Eşleşen Öğrenciler .....	36
Tablo 3: G.P.D.N.O. 'ya Göre Birbirleriyle Eşleştirilerek Denkleştirilmiş Deney-Kontrol Grubu .....	37
Tablo 4: Nitel-Nicel Veriler ve Elde Etmek İçin Kullanılan Araçlar .....	38
Tablo 5: Piyano Dersi Eser Analiz Formu'nun Uzman Görüşlerine Göre Değişen Maddeleri .....	40
Tablo 6: Form Maddeleri İçin Uzmanların Bildirdiği Görüşler.....	42
Tablo 7: Tablo 6'nın devamı.....	43
Tablo 8: Deşifre Eserleri Belirlemek İçin Uzmanların Verdiği Puanlar.....	45
Tablo 9: Deney Grubu Deşifre Çalma Becerisi Öntest-Sontest Karşılaştırması.....	55
Tablo 10: Deney Grubu Deşifre Çalma Puanlarına Yönelik Öntest-Sontest Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları .....	56
Tablo 11: Deney Grubu Akademik Başarı Öntest-Sontest Karşılaştırması.....	56
Tablo 12: Deney Grubu Akademik Başarı Puanlarına Yönelik Öntest-Sontest Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları.....	57
Tablo 13: Deney Grubu Tutum Öntest-Sontest Karşılaştırması .....	57
Tablo 14: Deney Grubu Tutum Puanlarına Yönelik Öntest-Sontest Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları .....	58
Tablo 15: Kontrol Grubu Deşifre Çalma Becerisi Öntest-Sontest Karşılaştırması....	58
Tablo 16: Kontrol Grubu Deşifre Çalma Puanlarına Yönelik Öntest-Sontest Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları.....	59
Tablo 17: Kontrol Grubu Akademik Başarılarının Öntest-Sontest Karşılaştırması... 59	
Tablo 18: Kontrol Grubu Akademik Başarı Puanlarına Yönelik Öntest-Sontest Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları.....	60
Tablo 19: Kontrol Grubu Tutum Öntest-Sontest Karşılaştırması .....	60
Tablo 20: Kontrol Grubu Tutum Puanlarına Yönelik Öntest-Sontest Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları .....	61
Tablo 21: Deney-Kontrol Deşifre Öntest Karşılaştırması.....	61
Tablo 22: Deşifre çalma Puanlarının Gruplar Arasında Öntest Düzeyinde Karşılaştırılmasına Yönelik Mann Whitney U Tesi Sonuçları .....	62
Tablo 23: Deney-Kontrol Akademik Başarı Öntest Karşılaştırması.....	62
Tablo 24: Akademik Başarı Puanlarının Gruplar Arasında Öntest Düzeyinde Karşılaştırılmasına Yönelik Mann Whitney U Tesi Sonuçları .....	62
Tablo 25: Deney-Kontrol Tutum Öntest Karşılaştırması.....	63
Tablo 26: Tutum Puanlarının Gruplar Arasında Öntest Düzeyinde Karşılaştırılmasına Yönelik Mann Whitney U Tesi Sonuçları .....	63
Tablo 27: Deney-Kontrol Deşifre Sontest Karşılaştırması .....	64
Tablo 28: Deşifre Puanlarının Gruplar Arasında Sontest Düzeyinde Karşılaştırılmasına Yönelik Mann Whitney U Tesi Sonuçları .....	64
Tablo 29: Deney-Kontrol Akademik Başarı Sontest Karşılaştırması .....	65
Tablo 30: Akademik Başarı Puanlarının Gruplar Arasında Sontest Düzeyinde Karşılaştırılmasına Yönelik Mann Whitney U Tesi Sonuçları .....	65
Tablo 31: Deney-Kontrol Tutum Sontest Karşılaştırması .....	66

Tablo 32: Tutum Puanlarının Gruplar Arasında Sontest Düzeyinde Karşılaştırılmasına Yönelik Mann Whitney U Testi Sonuçları .....	66
Tablo 33: Grupların Öntest-Sontest Karşılaştırılmaları .....	67
Tablo 34: Grupların Öntest-Sontest Puanları Arasındaki Sayısal Farklar .....	68



## ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Öntest-Sontest Kontrol Gruplu Desen ..... 34



## SİMGELER VE KISALTMALAR

$\bar{X}$	Ortalama Değer
G.P.D.N.O	Genel Piyano Dersi Not Ortalaması
KGO	Kapsam Geçerlik Oranı
Max.	En Yüksek Değer
Min.	En Düşük Değer
N	Öğrenci Sayısı
ÖSKD	Öntest-sontest Kontrol Gruplu Desen
p	Anlamlılık Değeri
TDK	Türk Dil Kurumu
U	Mann Whitney U testi



# BİRİNCİ BÖLÜM

## I. GİRİŞ

Piyano, müzik bölümlerinde yürütülmekte olan hemen hemen tüm alan derslerinde kullanılan bir çalgıdır. Kişinin kendini geliştirmesi için yaptığı bu alan çalışmalarında vazgeçilmez bir araç olarak kullanılmaktadır. Müzikal beğeni, estetiği ve duyumu geliştirme aşamasında sıkça faydalanılan piyano, bir müzisyenin sahip olması gereken tüm donanımları destekleyen özelliklere sahiptir. Akla gelebilecek çoğu müzik derslerinde ya seslendirme aracı olarak ya da eşlik aracı olarak kullanılan piyano, bu çalışmalarda tonalite, tempo veya estetik beğeni açılarından direkt veya yardımcı çalgı olarak yer almaktadır. Solfej derslerinde tonalite ve tempo yardımcısı, armoni derslerinde çözümlenme ve duyum aracı, piyano derslerinde ana dal, bireysel çalgı seslendirmelerinde eşlik çalgısı, koro ve orkestra derslerinde grup çalgısı, çok seslendirme ve besteleme derslerinde duyum ve üretim çalgısı gibi daha sayılabilecek birçok özelliği bulunan piyano, eşsiz, önemli ve değerli bir araç olmasının yanı sıra, aynı zamanda konserlerde hem eşlik hem de solo olarak kullanılabilen bir resital çalgısıdır.

Gerek üniversitelerin ilgili kurumları, gerek diğer müzik kurumları, gerekse müzik öğretmenleri yeterli derecede klavye becerisine sahip olmanın, bir müzik eğitimi sürecinde kazanılması gereken önemli bir özellik olduğu konusunda fikir birliği içerisindedirler. Klavye yeterliliği, müzik eğitimi alan tüm öğrenciler için kazanılması gerekli bir yetenek olarak düşünülmüştür (Baker, 2008). Birçok kurum ve kuruluşta çalışan öğretmen, araştırmacı ve akademisyen piyano eğitiminin sadece piyanist yetiştirmek için değil aynı zamanda her müzisyenin alması gereken bir basamak olduğunu düşünmektedirler.

Bu bağlamda müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda piyanodan mümkün olduğunca faydalanmak esas alınmıştır. Piyanonun etkili bir eğitim aracı olduğu düşünüldüğünde, müzik eğitiminin tüm aşamalarında bu çalgı etkili bir şekilde kullanılmaktadır. Bu anlamda piyano, temel müzik bilgisi, ses eğitimi, müzik tür ve çeşitleri, eşlik yapma, beceri geliştirme ve eser analizi yapabilme gibi birçok alanda kullanılmaktadır

(Bağçeci, 2003). Müzik eğitiminin hemen hemen her dalında kullanılan piyano bu özelliği ile müzik eğitiminin temel enstrümanlarından biridir.

## **1.1 Tezin Konusu**

Bu çalışmanın konusu piyano eğitimi alan öğrencilerin, çalışacakları eseri temel özellikleri ile (tanımlayıcı özellikler, teknik özellikler, basit yapısal özellikler vb.) analiz ettikten sonra çalışmaya başlamalarının deşifre becerilerine, akademik başarılarına ve tutumlarına ne gibi etkileri olduğunun detaylı olarak araştırılmasıdır.

## **1.2 Tezin Problemi**

Müzik öğretmeni adaylarının piyano eğitim süreçlerinde çalıştıkları eserleri temel özellikleri ile analiz etmelerinin deşifre becerilerine, akademik başarılarına ve tutumlarına etkileri nedir?

### **1.2.1 Alt Problemler**

- 1- Eser analizi yolu ile ön çalışma yapmanın öğrencilerin deşifre çalma becerisine etkileri nelerdir?
- 2- Eser analizi yolu ile ön çalışma yapmanın öğrencilerin piyano dersi akademik başarısına etkileri nelerdir?
- 3- Eser analizi yolu ile ön çalışma yapmanın öğrencilerin piyano dersine yönelik tutumlarına etkileri nelerdir?

## **1.3 Tezin Amacı**

Bu tezin amacı, müzik öğretmeni adaylarının piyano dersinde eseri temel özellikleri ile analiz etmelerinin deşifre becerilerine, akademik başarılarına ve tutumlarına etkilerinin olup olmadığının belirlenmesidir. Diğer yandan geliştirilmiş olan 'Piyano Dersi Eser Analiz Formu'nun etkisinin ne düzeyde olduğunun belirlenmesi ve kullanılabilirliğinin denenmesi de amaçlanmaktadır.

## **1.4 Tezin Önemi**

Bu araştırma, müzik öğretmeni adaylarının piyano eğitimi sürecinde çalıştıkları eserlere yönelik analizlerinin, piyanoda deşifre becerilerine, akademik başarılarına ve

derse yönelik tutumlarına olan etkilerini saptayarak Türk müzik eğitimine katkıda bulunmayı amaçlaması bakımından önem teşkil etmektedir.

### **1.5 Tezin Gerekçesi**

Yeni bir parça öğreniliyorsa eserin müzikal öğeleri, biçimi, yazıldığı dönem gibi yapısal ve stil özelliklerinin özetlenmesi ile işe başlamak yararlı bir yaklaşım olur. Parçayı müzik öğeleri ve onları bütünleyen örüntüler açısından genel yönleriyle tanımak, öğrencinin o parça içerisindeki müzikal fikirleri anlamasına, basit çözümler yapmasına yardımcı olacaktır (Ercan, 2008).

Piyano öğrencilerinin, çaldığı eserin tüm özelliklerine gereken dikkati vermeden, sadece notalara odaklanması, eserin çalışma kalitesini düşürebilir. Bu durum, öğrencinin deşifre etmesinin yanı sıra, akademik başarısını ve piyano dersine olan tutumunu da olumsuz etkileyebilir. Bu olumsuzlukları ortadan kaldırmak amacıyla geliştirilen eser analiz formu, öğrencinin bu özelliklere dikkat ederken aynı zamanda esere daha aşina olmasını da sağlayabilir. Böylece eseri sadece notalarıyla değil, her anlamda görebildiği için, daha doğru ve hızlı bir öğrenmenin gerçekleşmesi beklenmektedir. Bu amaçla piyano dersine yönelik tutum ölçeği, deşifre değerlendirme ölçeği ve 'Piyano Dersi Eser Analiz Formu' kullanılarak elde edilen verilerin karşılaştırılması ve bu yolla piyano eğitimi süreçlerine katkıda bulunulması düşünülmüştür.

Diğer yandan bu araştırma, müzik öğretmeni adaylarının piyano eğitimi sürecinde çalıştıkları eserlere yönelik analizlerinin, piyanoda deşifre becerilerine, akademik başarılarına ve derse yönelik tutumlarına olan etkilerini saptayarak Türk müzik eğitimine katkıda bulunmayı amaçlaması bakımından önem teşkil etmektedir.

### **1.6 Sayıtlar**

1. Araştırmada kullanılan veri toplama araçları araştırmanın amacı ve konusuna uygundur.
2. Araştırmada kullanılan 'Piyano Dersi Eser Analiz Formu'nu dolduran öğrenciler gerçeği yansıtmaktadır.
3. Araştırmanın çalışma grubunu oluşturan öğrenciler, deney sürecinde gerçek performanslarını yansıtmıştır.

4. Araştırmada kullanılan ölçek maddelerini yanıtlayan öğrenciler gerçek düşüncelerini paylaşmıştır.

5. Deneklerin piyano deşifre becerilerini değerlendiren jürilerin verdiği puanlar geçerli ve güvenilirlerdir.

### **1.7 Sınırlılıklar**

Bu araştırma;

1. 2016-2017 eğitim-öğretim yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Müzik Öğretmenliği Programı 3. sınıfta öğrenim görmekte olan öğrencilerden seçilmiş 16 (8 deney, 8 kontrol) kişilik çalışma grubuyla,

2. Araştırmanın tarama aşamasında ölçekleri yanıtlayan 45 kişilik çalışma grubuyla,

3. Literatür taraması sonucu ulaşılabilen kaynaklarla,

4. Araştırmacı tarafından geliştirilmiş 'Piyano Dersi Eser Analiz Formu'yla,

5. Araştırmacı tarafından yazılmış olan piyano deşifre eserleriyle sınırlıdır.

### **1.8 Tanımlar**

Analiz: Çözümleme (TDK)

Başarı: Başarma işi. Muvaffakiyet (TDK)

Başarmak: Bir işi istenilen bir biçimde bitirmek, muvaffak olmak (TDK)

Deşifre: Çözölmüş, açıklanmış (TDK)

Form: İstenilen şeylerin yazılması, doldurulması için hazırlanmış basılı belge (TDK)

Tutum: Tutulan yol, tavır (TDK)

## İKİNCİ BÖLÜM

### II. KURAMSAL ÇERÇEVE

Sanat insan yaşamının vazgeçilmez bir unsurudur. Sanatla kişi duygularını müzik, resim ve dans gibi dalları kullanarak ifade eder. Birey, yaşamı tanıması, anlaması, anlamlandırması ve sevmesi için sanat eğitime ihtiyaç duyar. Sanat eğitiminin insanla olan bağı ve insana ait işlediği konuları nedeniyle eğitim araştırmalarından ayırmak doğru olmayacaktır (Şen, 2005). Tıpkı sanat gibi insan odaklı tüm çalışmalar aynı zamanda eğitim alanının konuları içerisinde yer almaktadır. Eğitimin vazgeçilmez bir branşı olan müzik, bu anlamda hem sanat hem de eğitim içerisindeki yerini almıştır.

Biyolojik ve sosyal etkileşimimizin bir ürünü olan müzik, insan zihni gelişiminin sağlanmasında önemli bir rol almaktadır. Gelişimin tamamlanması için gerekli olan müzik, işitme duyusu ile var olmaya başlar ve çevresel sesler ile etkileşimi sonucu şekillenir (Özdemir ve Yıldız, 2010). İşitsel algı ile var olan müzik aynı zamanda eğitim yönüyle de geliştirilerek kişinin müziği, doğayı, insanı ve yaşamı anlamasına ve anlamlandırmasına yardımcı olur. Bu kapsamda eğitim kavramı önem kazanmaktadır.

#### 2.1 Eğitim

Toplumsal yapıyı oluşturan alt sistemler bütün olarak düşünüldüğünde bu sistemlerin toplamının, toplumsal dokuyu meydana getirdiğini görmekteyiz. Bu alt sistemlerin başta gelenlerinden biri eğitimidir (Kahyaoğlu, 2008).

Ertürk'e (1994) göre eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istedik değişme meydana getirme sürecidir.

İnsanı biçimlendirmenin en önemli yollarından biri olan eğitim, biçimlenmiş insanın yaşadığı topluma sunacağı katkıdan dolayı da toplum için önem taşımaktadır. Bir toplum, kendi hedeflerine uygun insanlar yetiştirebilirse, istedik bir toplum oluşturulabilir (Tekin, 1993). Eğitim, toplumların yönlendirilmesinde kültürün şekillenmesi ve yaşam kalitesinin belirlenmesinde önemli yer teşkil etmektedir. Her

insanın kendi içindeki potansiyeli fark edip ortaya çıkarması ve bulunduğu yaşam alanının şartlarını fark etmesi toplumun gelişmesine katkı sağlayabilir. Bu sebeple eğitimin insanı biçimlendirmedeki niteliği oldukça önem teşkil etmektedir.

İnsan yetiştirmede ve toplumu biçimlendirmede eğitimin önemi her geçen gün daha da iyi bir şekilde anlaşılmaktadır. Hemen hemen her dönemde toplum, eğitim seviyesini yükseltmek için birçok yöntem, birikim, tecrübe ve teknolojik aracı eğitimin içinde katmaya çalıştığı düşünülebilir. Bu anlamda hedeflerine ulaşmak için bilgi aktarımını sağlayacak her tüm araçları kullanmaya çalıştığını söylemek mümkündür. Günümüzde teknolojinin birçok alanda geliştiği düşünülürse, bu teknolojik gelişimin ve artışın elektronik aletlerde de görüldüğü söylenebilir. Bu anlamda eğitimde görsel ve işitsel kayıt cihazlarına veya elektronik iletişim araçlarına sıkça rastlamak mümkündür. Günümüzde toplumun eğitim seviyesini yükseltmek için kullanılan ve geliştirilen eğitim programları hazırlanırken bu elektronik araçlara yer verildiği, bu araçlardan gerektiğinde yararlanmak için planlamalar yapıldığını görmek mümkündür.

Günümüz teknolojisinde videonun, eğitim öğretimde kullanılan önemli bir araç olduğu birçok araştırmacı ve eğitimci tarafından bilinmektedir. Görsel-işitsel araçlar arasında yer alan video teknolojisi, ülkemizde de son yıllarda eğitimde yerini almıştır. Birçok fonksiyonel şekilleri hareketli kılması ve çeşitli görsel, işitsel ve yazılı metinleri aynı anda birleştirip bilgileri aktarması videonun önemli özellikleridir. Bu nedenle, gözleme dayalı öğretimde videonun pozitif etkisi vardır. Ayrıca, performans yanlışlıklarının veya davranışlarının düzeltilmesinde de kullanılabilen bir araçtır (Gökbudak, 2004). Teknolojik araçlar, eğitimin her alanında olduğu gibi müzik eğitiminde de oldukça çok kullanıldığı görülmektedir. Teknolojik ses ve görüntü cihazları, bilgiyi depolama, paylaşma ve aktarmada oldukça yaygın ve kullanışlıdır. Bu amaçla yapılan birçok araştırmada veya çalışmada kullanılan elektronik araçlar olmuştur. Bu çalışmada da video kayıt, kaydedileni uzmanlara gönderme, değerlendirmeleri geri dönüt olarak alma gibi konularda internet, görsel ve işitsel kayıt cihazları gibi pek çok teknolojik araçlardan faydalanılmıştır.

## **2.2 Müzik Eğitimi**

Birey ve toplumların eğitiminde çağlar boyunca yer alan müzik, eğitimin de vazgeçilmez bir parçası olmuştur. Birçok eğitim alanında olduğu gibi müzik alanında da belirli bir sistem içerisinde uygulamaya koyulmuştur. Bilişsel, duyuşsal ve

devinişsel davranışlarla birlikte dil gelişimine de olumlu katkılarının olduğu görülen müzik eğitimi etkin bir araç olarak kullanılmıştır (Sönmezöz, 2006).

Bireyin gelişmesinde müziğin oldukça önemli bir payı vardır. Kendine güvenen, kendini iyi ifade edebilen, kendi tercihlerini yapabilen, yaratıcı, üretken, uyumlu ve yenilikçi bireylerin yetiştirilmesi, hızla değişen çağa uyum sağlayabilmek için oldukça gereklidir. Bu özelliklere uygun bireylerin yetiştirilebilmesi, eğitimin nitelikli olmasına bağlıdır (Uçal Canakay, 2006). Oldukça faydalı özelliklere sahip olan müzik eğitiminin nitelikli bir şekilde sunulmasının eğitimin gerçek hedeflerine ulaşmasına olumlu katkıları sağlayacağı söylenebilir.

Eğitimin temel branşları düşünöldüğünde müzik eğitimi bu alanların en önde gelenlerinden biridir. Demirova'ya (2008) göre, genel eğitimin içerisinde müzik eğitiminin önemli bir yere sahip olması gerekmektedir. Müzik, insanları bir araya toplayan bir araç olmasının yanında dünya üzerindeki tüm kültürlerin içinde yer alan ve tüm insanların anladığı bir dildir. Bu sebeple her insanın düşük seviyede olsa bile sanat eğitimi alması gerekmektedir. Neredeyse her insanın (duyamayanlar hariç) farklı bir şekilde müziğe yeteneği vardır ve bu yeteneği geliştirebilir. Bu nedenle eğitim alan tüm bireylerin müzik eğitiminden yararlanması gerekmektedir. Ayrıca bu yolla üstün yetenekli öğrenciler belirlenerek gerekli lisans programlarına (konservatuar vb. müzik meslek okullarına) yönlendirilebilirler (Demirova, 2008). Müziğin evrensel bir dil olduğu düşünölrse müzik eğitiminin dünya kültürlerini tanıma ve kaynaştırmadaki rolünün önemi anlaşılmaktadır. Ayrıca bireylerin edindiği bu müzik eğitimi üstün yetenekli çocukların belirlenerek yönlendirilmesine de katkı sağlayacaktır.

İnsanların sosyalleşmesine ve kişilik gelişimine olan katkılarının giderek daha da kabul gördüğu müzik eğitimi, bireyin yakın çevresiyle müzik yoluyla iletişim kurabilmesini, toplumsallaşmasını, müziği bilinçli olarak üretmesini ve tüketmesini sağlar (Çilden, 2001). Üretmek, tüketmek ve sosyalleşmenin kişiliğe olan olumlu katkıları düşünöldüğünde müzik eğitiminin önemi bir kez daha ortaya çıkmaktadır.

Müzik eğitimi konuşma becerisinin gelişiminde oldukça avantaj sağlar. Bu sebeple erken çocukluk döneminde önemli rol oynamaktadır (Nan ve diğerleri, 2018). Konuşma yetisinin erken çocukluk döneminde gelişmesi, çocuğun kendini daha iyi ifade ederek çevresini de daha çabuk tanımasına olanak sağlayacağı düşünölebilir. Bu

bağlamda bireyin kişilik ve zekâ gelişimine katkı sağlayabilmek için oldukça erken yaşta müzik eğitimi ile tanışmasının olumlu katkıları olabilir.

Müzik eğitimi ‘Genel Müzik Eğitimi’, ‘Özengen Müzik Eğitimi’, ve ‘Mesleki Müzik Eğitimi’ olmak üzere üç başlık altında toplanmıştır (Uçan, 1997). Ülkemizde müzik eğitimi birçok kurumda veya özel olarak verilmektedir. Verilen müzik eğitimleri bu başlıklar kapsamına girmektedir.

Bilgin’e (1998) göre, genel müzik eğitimi her seviyedeki kişi için zorunlu olmalıdır. Çünkü müzik kazanılması gereken genel kültürün ayrılmaz özelliklerinden biridir. Bireye ortak temel müzik kültürü, okul öncesi ve ilköğretim düzeylerinde verilirken, çeşitli müzik aletleriyle tanışma, çalışma ve kendi yeteneklerini deneme boyutlarında fırsat ve olanağı verilir (aktaran Taş Küçükosmanoğlu, 2011). Ortak müzik kültürü bir toplumun ortak değerler oluşturarak kaynaşması açısından oldukça önemlidir. Ayrıca kişinin kendi yetenek ve özelliklerini, deneyerek keşfetme fırsatı verilmesi kişiye o özellikleri geliştirme olanağı da yaratacaktır.

Özengen müzik eğitiminde ise bireyin yetenekli değil istekli olması ön plandadır. Bu sebeple isteğe bağlı olarak verilir. Özengen kişiler veya kurumlar tarafından verilen bu müzik eğitimini hiç kimse almak zorunda değildir (Türkmen, 2008). Halk eğitime bağlı kurslar ya da özel kurum veya dersler bu alana girmektedir. Kişi kendi isteği, yeteneği ve imkânları doğrultusunda bu eğitimden faydalanabilir. Bu düzeyin bir üzerinde ise mesleki müzik eğitimi kavramı yer almaktadır.

Mesleki müzik eğitimi, müziğin tamamında veya bir kolunda meslek sahibi olmak isteyen, müziğe yetenekli bireylere verilen bir eğitimidir. Mesleki müzik eğitimi bireye, eğitim sürecinde mesleğin gerektirdiği davranışları ve birikimleri kazandırmayı amaçlar (Uçan, 1997). Tam anlamıyla uzmanlaşmayı amaçlayan bu başlıkta kişinin kendini müzik eğitiminin hedefine uygun olarak donatmaya çalışması ve onu meslek haline getirmeyi amaçlaması esastır.

Çağdaş müzik eğitimi yaklaşımlarına bakıldığında, eğitim öğretim süreci, öğrencinin aktif bir şekilde yaparak, yaşayarak öğrenmesini ve yaratıcı potansiyelini ortaya çıkarmasını desteklediği görülmektedir. Bu eğitim yaklaşımlarının kişinin içinde sakladığı yaratıcılık yeteneklerini keşfetmesini sağlayabilmek için birçok kemikleşmiş geleneksel yapıyı kırmaktadır. Yaratıcılığı ortaya çıkarmış bireyin kendine olan güveni artar ve kişi böylece dış dünya ile daha dengeli ve sağlıklı iletişim kurabilir (Tekin



Gürgen, 2006). Bireyin kişisel yaratıcılığı meydana çıkararak topluma katkı sağlama özelliği olan müzik eğitimi aynı zamanda çağdaş eğitim yaklaşımlarına da ayak uydurmaktadır.

Müzik eğitimi, temelde bir müziksel davranış kazandırma, bir müziksel davranış değiştirme veya bir müziksel davranış geliştirme sürecidir. Bu süreçte daha çok, eğitim gören bireyin kendi müziksel yaşantısı temel alınır, bu temelden yola çıkılarak belirli amaçlar doğrultusunda planlı, düzenli ve yöntemli bir yol izlenir ve bu yolla belirli hedeflere erişilir (Uçan, 2005). Profesyonel olarak yaklaşılması gereken bu konu ancak gerekli disiplinler edinildiğinde hedefine ulaşacağı düşünülebilir.

Müzik eğitiminin bir alt başlığı olan çalgı eğitiminin de genel anlamda bu disiplinlerden beslendiği söylenebilir.

### **2.3 Çalgı Eğitimi**

Eğitim, bireylerin ve toplumların en önemli ve temel ihtiyaçlarından biridir. Eğitimde genelden özele doğru bir yönelim görülmektedir. Sanat eğitimi genel eğitimin içinde önemli bir yere sahiptir. Sanat eğitiminin dalları arasında yer alan önemli bir başlık da müzik eğitimidir. Müzik eğitiminin alt başlıkları arasında olan çalgı eğitimi de bu önemli dallardan birini oluşturmaktadır (Uçan, 2001). Müzik eğitiminde genelden özele doğru gidildiğinde birçok başlığa ulaşmak mümkündür. Çalgı eğitimi bu önemli başlıklardan biridir.

Çalgı eğitimi öğrencinin müzikle ilgili bilgilerini çoğaltarak yeteneklerini geliştirmekle kalmayıp aynı zamanda müzikal beğenisini de yüksek bir seviyeye taşıyacaktır (Tanrıverdi, 1997). Müzikal bilginin çoğalmasıyla müzikal estetik ile beğenin artması ve böylece daha kaliteli sanat yapıtlarının üretilmesini teşvik edebileceği düşünülebilir.

Çalgı eğitimi, bir müzik öğretmenin, müzik eğitiminin gereklerini yerine getirebilmesi için lisans eğitimi boyunca edineceği donanımlar açısından oldukça önem taşımaktadır. Müzik eğitimi sürecinde edinilen donanımlar, kazanılan teknikler ve öğrenilen yöntemler bireyin daha yetkin bir öğretmen olmasını sağlayacaktır (Sönmezöz, 2006). Bir müzik öğretmenin müziğin birçok alanında yetkin olması gerekmektedir. Bu sebeple çalgı eğitimi sadece o çalgıyı icra etmekle değil aynı zamanda diğer alanlara sağladığı olumlu katkılar açısından da önem taşımaktadır.

Eğitimin birbiri ile bağlantılı olan bu alanların iyi organize edilmesinin, öğrencinin ilerleyen dönemlerde istenilen düzeye çıkmasına katkı sağlayacağı düşünülebilir.

Bernal'a (2018) göre, bir müzik aleti öğrenmek, yeni araçlar, bilgiler ve deneyimler edinip içselleştirirken, birkaç çeşit zekâ içeren ve tüm yaşamımız boyunca gerçekleşen karmaşık bir prosedürdür. Çocuklar müzikal çalışmalarına başladıkları zaman, duygusal ve zihinsel olarak hızlı bir ilerleme yaşarlar. Çocuklar için müzik, uzmanlaşmış akademik çalışmalara başlamadan önce iletişim kurdukları ve kendilerini tanıdıkları bir dildir. Çocuklar o müzikal dilin öğelerini sezgisel olarak tanır, ancak onu 'anlama ve anlatma' araçlarını edinmeleri gerekir.

Çilden'e (2006) göre, çalgı eğitimi sırasında edinilen yanlış tekniklerin ilerleyen süreçlerde öğrencinin eğitimine oldukça olumsuz etkileri olabilir. Öğrencinin çalgısından nitelikli sesi kolaylıkla çıkaramaması, zorlanmasına, bu sebeple daha çabuk yorulmasına, yorulması çalgının hedefine ulaşamayacağına ve bu nedenle de çalgısından soğumasına neden olabilmektedir (aktaran Pirgon, 2009). Ayrıca araştırmacılar çalgı öğretmenleri ile öğrenciler arasındaki olumsuz ilişkinin, öğrencilerde hayal kırıklığı, müziğe karşı olumsuz duygular ve müzik eğitiminde umduğunu bulamama hissi yaratabileceğini ileri sürmektedirler. Bu sebeple öğrenciler, çalgı eğitimlerinin ilk aşamasında enstrüman öğrenmekten vazgeçerek uzaklaşabilirler (Chmurzynska, 2009). Çalgı eğitimi özellikle ilk aşamalarında öğretmenin olumlu tavrı öğrencinin çalgıya daha çok ısınmasını ve öğrencinin çalgısını daha çok sevmesini sağlayabilir.

Çalgı eğitimi kişinin çalgı aracılığı ile müzikle buluşmasını, tanışmasını, kişinin duygularının ifade ederken kendisiyle özleştirip bütünleşmesini sağlayan ayrıca kişiyi sosyalleşerek toplumsal olmaya yönlendiren bir olgudur (Varış, 2007). Bir çalgıyı öğrenirken ve icra ederken aynı zamanda kişi sosyalleşir. Bu sosyalleşme kişinin toplumla özleşip bütünleşmesine katkı sağlayabilir. Toplumla kaynaşmak bireyin gelişmesinin yanında toplumun sosyalleşmesine ve olumlu yönde gelişmesine olanak sağlayabilir.

Çalgı çalmanın eğitim boyutunun yanı sıra toplumsal boyutu da vardır. Çalgı eğitimi kültürel ve sosyal faaliyetler açısından önemli bir yere sahiptir. Bu bağlamda çalgı eğitimi, kültürel ve sanatsal unsurların paylaşılması, aktarılması, yayılması ve geliştirilmesi yoluyla toplumsal yaşamın içerisindeki yerini koruyup

sağlamlaştırmıştır. Sanatsal zevk ve kişisel gelişime ciddi katkıların olması, çalgı eğitiminin toplumun gelişimine ve yükselmesine de olumlu etkilerde bulunmasını sağlamaktadır. Bu sebeple çalgı eğitimi, bireysel olarak kişisel gelişimi artmasının yanında toplumsal gelişime katkı sağlama açısından da oldukça önem bir yer tutmaktadır (Kurtuldu, 2007). Yanlış öğrenilen teknikler öğrenme zorlukları yaratabilir. Teknik alışkanlıkların eğitimin ilk aşamasından itibaren doğru kazandırılması bu öğrenme zorluklarının oluşmasını önleyeceği düşünülebilir. Çalgı eğitimi sürecinde en temel çalgı ise şüphesiz piyano çalgısıdır. Tüm bu öğrenme ve teknik gelişime dayalı süreçleri, genel yapısı ve özellikleri ile piyano çalmak ve piyano eğitimi kavramları önemli kavramlar olarak literatürde sıkça dile getirilmektedir.

#### **2.4 Piyano Eğitimi**

Çalgı eğitiminin bir dalı olan piyano eğitimi, müzik eğitiminde önemli bir yer tutmaktadır. Müziksel işitme, yazma, okuma, eşlik, armoni, eser analizi ve ses eğitimi gibi derslerde kullanılması, sabit perdeli olmasının yanında ses sınırının da geniş olmasından dolayı oldukça kolaylık sağlamaktadır (Babacan, 2009).

Yönetken'e (1996) göre oldukça faydalı bir enstrüman olan piyano, müzik öğretiminde kullanılabilen en uygun araçtır. Bu enstrümanın sabit perdeli bir çalgı olması onun entonasyon sorununu ortadan kaldırmaktadır. Akordu doğru olduğu sürece basılan her tuştan doğru ses gelmesi onu işitme eğitimi için oldukça uygun kılmaktadır. Ses sınırının geniş olmasıyla birlikte hızlı çalınmaya da uygundur. Armonik duyuların yanı sıra tek veya çoksesli eşlikler yapılabilir. Edebiyatı oldukça zengin olan piyano koro ve orkestra için yazılmış eserlerde yer almakla beraber büyük eserlerin analizi için de kullanıma uygundur (aktaran Bağçeci, 2005). Piyanonun geniş bir ses aralığına sahip olmasının yanında hızlı ve çok sesli müzik yapılarını da karşılayabilme özellikleri, onun müzisyen yetiştirme eğitiminde faydalanılan bir araç olarak görülmesini sağlamaktadır.

Çok yönlü ve karmaşık bir süreç olan piyano eğitimi çalgı eğitiminin temel boyutlarından biridir (Ertem, 2014). Çalgı eğitimi alan birçok bireyin enstrüman eğitiminin yanında piyano eğitimi de almasının, çalgı eğitimini olumlu yönde destekleyeceği düşünülebilir.

Piyano çalma ve eğitimi ülkemizdeki mesleki müzik eğitimi veren kurumların temelini oluşturan derslerinin başında gelmektedir. Piyanonun bu önemi, eşlik çalgısı ve işlevselliğinin yanı sıra müzik eğitiminin üç önemli dalı olan ses eğitimi, müzik kuramları ve çalgı eğitimi branşlarında da kullanılması yönüyle öne çıkmaktadır. Bu üç dalın müzik programlarında gerekli olması bakımından öğrenciler bu eğitimi almaktadır. Gelecekteki mesleklerinde müzisyen veya müzik öğretmeni olması beklenen bu öğrencilerin piyano eğitimindeki performanslarının geliştirme çalışmaları önem kazanmaktadır (Göksel Erdal, 2005). Bu bağlamda piyano dersinin sadece dönemlik bir ders olarak görülmesi pek doğru olmayacaktır. Bireyin bu derste edindiği müzikal donanım ve davranışlar, onun ilerleyen müzikal ve akademik yaşantısında da yer almaktadır. Bireyin bu durumun farkında olmasının ve eğitim sürecinin bu özelliklere göre geliştirilmesinin, piyano eğitimi açısından faydaları olacağı söylenebilir.

Müzik öğretmenliği anabilim dallarının piyano dersi kapsamındaki hedefleri, piyanoyu kullanarak öğrencilere temel müzik becerilerini kazandırabilen, okul şarkılarına piyano ile eşlik edebilen, gerektiğinde öğrencilerin dinlemesi için piyano çalabilen, piyanoya yetenekli olup çalmak isteyen öğrencilere piyano eğitimi verebilen öğretmenler yetiştirmektir. Bu hedefi gerçekleştirebilmek için, dört yıl olan lisans eğitiminde haftalık bir ders saati görülmekte ve bu ders saati piyano dersi öğretim elemanı ile birebir olarak sürdürülmektedir. Bu süreç içinde ulaşılabilecek olan hedef için ise piyano repertuarı kullanılmaktadır (Aydiner, 2008). Kazandırılması istenen bu hedeflerin elde edilmesi için müzik eğitimi veren öğretmenlerin de piyanoyu geniş kapsamlı kullanabilecek donanımlara sahip olması gerektiği düşünülebilir.

Bu açıdan piyano eğitiminin tanımını yapmak gerekirse, piyano eğitimi bireyin davranışlarında estetik, müzikal ve teknik özelliklere sahip yeni davranışları kazandırmak için uygulanan süreçlerin tümü olarak tanımlanabilir (Yılmaz, 2006).

Bilişsel duyuşsal ve devinişsel özelliklerin bir arada kullanılması bakımından karmaşık bir öğrenme etkinliği olan piyano eğitimi aynı zamanda bu becerilerin en iyi şekilde kazanılmasında da önemli bir yer teşkil eder (Gasımova, 2010). Birçok becerinin küçük yaşta elde edilmesinin önemi göz önüne alındığında piyano eğitimi ile erken yaşta tanışan öğrencilerin bilişsel duyuşsal ve devinişsel alandaki becerileri öğrenmesi ve geliştirmesi eğitimine olumlu katkılar sağlayacağı düşünülebilir.

Erken yaş piyano eğitiminde çocuklar, müziği okumayı ve anlamayı öğrenerek, estetik değerlerini anlamaya başlayabilir, böylece piyano tekniklerini mükemmelleştirirken aynı zamanda anlamlı bir performans sergileme kapasitesini kazanabilirler (Bernal, 2018).

Piyano eğitimi çalgı eğitiminin önemli boyutlarından biridir ve piyano eğitiminde çalma becerilerinin geliştirilebilmesi için alıştırma yapmak oldukça önemlidir. Gam çalışmaları, hazırlayıcı ön alıştırmalar veya teknik etütler bu anlamda hayati yer tutmaktadır. Her türlü teknik veya müzikal unsura ait bir etüt, egzersiz veya çalışmanın var olduğu düşünülürse alıştırma çalma kavramının önemi daha da ortaya çıkmaktadır (Kurtuldu, 2010). Piyano becerileri birçok egzersiz ve pratik uygulamalar sonucunda geliştirilebilir. Bu becerilerini yükseltmek için alıştırma tekrarları piyano eğitiminde parmakları geliştirmek için önemli yer tutmaktadır.

Piyano öğretiminde parmak uygulamaları çok zor ve önemli bir içeriğe sahiptir. Belli bir süre piyano çalma eyleminden sonra, öğrencilerin parmak performansları piyanonun ileri çalışma aşamalarıyla doğrudan ilişkilidir (Li, 2018).

Piyano becerileri kazanabilmek için uygulama yapmak günlük hayatın tüm yönlerini kapsayan bir etkinliktir. Her gerçekleştirilen aktivite bir önceki seviyenin gelişmesi anlamına gelir. Pratik yapmak çoğu zaman tekrarlayan bir durumdur ve belli bir faaliyetin sürdürülmesiyle beceri ve performansı artırmayı amaçlayan bir etkinliktir (Weaver, 2005). Yapılan günlük egzersizlerin sonucunda birey bilgi ve becerilerini geliştirir. Bu birikim ve gelişim uzun vadede piyano tekniğinin oluşumuna katkı sağlar.

Teknik, birçok farklı piyano geçişi gerçekleştirme yeteneğidir ve bunlar sadece el becerisi değil, birçok becerinin toplamıdır. Doğru prosedürler uygulanarak her piyano tekniğinin öğrenilmesi, bu tekniklerde beceri kazanılması mümkündür. Bu beceriler iki aşamada kazanılır. Birincisi parmakların, ellerin, kolların, vb. nasıl hareket ettirileceğini keşfetmek iken ikincisi ise beyin ve sinirleri, kasları kolaylıkla ve kontrolle yürütmesi için koşullandırmaktır. Tekniğin tanımın doğru yapılmaması nedeniyle birçok öğrenci piyano pratiğini, saatlerce parmak çalıştırma tekniği olarak görmektedir. Gerçek şu ki, piyano öğrencileri öğrenirken aynı zamanda beynini de geliştirmektedir. Aslında birey kendini daha akıllı hale getirmekte ve hafızasını iyileştirmektedir. Bu nedenle piyanoyu doğru bir şekilde öğrenmenin okuldaki başarı,

günlük problemlerle daha iyi başa çıkma ve yaşlandıkça hafızayı korumak gibi birçok faydası vardır. Bu yüzden ezberlemek teknik kazanımın ayrılmaz bir parçası olarak görülmüştür (Chang, 2007). Yapılan ezberlerin müzikal hafızayı genişletip geliştirmesinin yanında teknik kazanımları da geliştirdiği düşünülebilir. Böylece elde edilen teknik bilgilerin kalıcı hale geldiği söylenebilir. Bu kalıcılığın sağlanmasında ise önemli hususlardan biri doğru öğrenme yaklaşımına sahip olmak ve doğru öğrenme yöntemlerini tercih etmektedir.

Kurtuldu'ya (2007) göre piyano eğitiminde öğrencinin bilgiyi bilişsel olarak algılamasında tekrar ve örgütlenme yöntemi önemli yer tutmaktadır. Öğrencinin aktif olduğu bu süreçte pekiştirme tekrar edilerek yapılır. Tekrar etme süreci eserin başından sonuna kadar değil, belirli parçalara bölerek olmalıdır. Eserin cümle, motif, dönem gibi parçalara ayrılarak tekrar edilmesi bilgi akışını daha sağlıklı kılarak eseri öğrenmeyi kolaylaştırmasının yanında ayrıca akılda kalıcılığı da artırmaktadır. Bu sebeple piyano eğitiminde çalışılan eserler hem parçalara ayrılmalı hem de belirli zaman dilimlerinde tekrarları yapılmalıdır.

Çalışılan birçok piyano eserinde zor bölümlerle karşılaşmak oldukça sık rastlanan bir durumdur. Bu tür zor kısımlarda birçok piyanist gerginlik ve kasılma yaşayabilir. Bu tür problemlerin önüne geçebilmenin en etkili yöntemlerinden biri de teknik alıştırmalarıdır. Bir eseri çalışırken genel dikkatin nota okuma, tını, nüans, pedal ve tempo gibi özellikler üzerine yoğunlaştırılması, kazanılması gereken asıl kazanımdan uzaklaşmaya sebep olabilir. Teknik çalışmalar bu kazanımları daha kolay elde etmemize yardımcı olur. Böylece çalılan eserde var olan ve kullanılıyor olan “piyanistik organları”nın (el, parmak, bilek, önkol vb.) çalma biçimlerine ve özelliklerine daha özenli bir şekilde dikkat edilebilir (Ekinci, 2004). Bu tekniklere dikkat edilirken sadece doğru teknik kazanımlara odaklanmak, müzikten uzaklaşmaya sebep olabilir.

Piyano öğrencileri sadece ‘parmak tekniği’ geliştirmeye odaklanılırsa müzikten uzaklaşılabilir ve bu sebeple müzikal olmayan parmak alışkanlığı edinebilirler. Yanlış ve zararlı olan bu alışkanlığın sonucunda öğrenci öğretmenin (veya bir başkasının) karşısında dahi çalamaz hale gelebilir. Öğrenci kendisini dinleyen birilerinin karşısında ‘kendi çalışmaları’ sırasında yapmadıkları hataları yaparlar. Bunun sebebi öğrencinin kendi başına çalışması sırasında müziğe dikkat etmeden sadece parmak

oyunları yapmasıdır. Birinin dinlediğini fark ettiği anda müziği eklemesi gerektiğini düşünür. Başkaları önünde çalacakları zamana kadar müziği hiçbir şekilde işin içine katmamaları sonucu şimdi bu yeni eklemeyi yapmak zorunda kalırlar. İşte bu yeni ekleme ile gelen müzikalite endişesi dikkati ve alışkanlığı bozar. Müzikal özelliklerden yoksun bir pratiğin diğer bir belirtisi, öğrencinin başkalarının kendisini dinlediğinde piyano çalmaktan rahatsız olduğunu hissetmesidir. Teknik çalışma müziğin ayrılmaz bir parçasıdır ve bu pek çok eğitimci tarafından da doğrulanmaktadır. Teknik çalışmalar esnasında birçok öğrenci müziği ihmal etme ve etrafta kimse dinlemeyeceği zaman "çalışmayı" tercih etme eğilimindedir. Bu tür problemler çalmayı seven ama dikkatler üstünde olduğu zaman çalamayan müzisyenler üretir. Öğrencilere sürekli müzik yapmaları öğretilirse bu tür problemlerin ortadan kalkması daha da kolaylaşacaktır (Chang, 2009). Kişinin parmak egzersizi veya teknik çalışmalar yaparken müzikten uzaklaşmamayı amaçlaması gerekir. Müzikten uzaklaşmak bireyin başkalarının yanında rahat çalamamasına ve endişe ile gerilmesine sebebiyet verebilir. Bu gerilmenin kasların kontrolünü olumsuz etkileyeceği düşünülebilir. Piyano performansı sürecinde kasların doğru bir şekilde gevşetilebilmesi ise piyano çalmasına olumlu katkılar sağlayabilir.

Fielden'e (1949) göre, piyano çalarken kasların gevşemesi doğru bir eylemin sonucudur. Gevşeme iyi bir seslendirmenin amacı değil aracıdır. Bu anlamda gevşemenin doğru anlamı esnekliktir. Hareket esnasında kol ve bacaklarda yaşanan kasılma, gevşeme sağlanmadıkça kişiyi zorlamaya devam eder. İyi piyano çalabilme tekniğine sahip olabilme özelliklerinden biri de kasları ne zaman ve ne şekilde kullanacağını bilmektir. Bir yandan kullanılmayan kaslar gevşetilirken diğer yandan ise konsantrasyon kuvvetli şekilde çalışması gereken kaslara odaklanmalıdır (aktaran Knerr, 2006). Bu bağlamda piyano çalarken bilişsel duyuşsal ve devinişsel birçok öğrenme alanı kullanılırken ayrıca kişinin kendi bedeninin de farkında olması gerektiği anlaşılmaktadır. Performans esnasında birey bir yandan çalınan esere dikkat ederken diğer yandan geliştirmiş olduğu teknik becerilere de dikkat etmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır. Ayrıca görsel ve işitsel becerilerin de önemli olduğunu söylemek mümkündür. Piyano çalmak birçok özel beceriyi aynı anda içinde barındırmasından dolayı konsantrasyonun güçlü olması gerektiği düşünülebilir. Çalış esnasında konsantrasyonun bozulmamasına oldukça dikkat edilerek, eserin en başından en sonuna kadar tüm özellikleri içinde barındıracak şekilde odaklanması gerektiğini

söylemek mümkündür. Müzikal veya teknik yetersizlikler konsantrasyona olumsuz etkide bulunabilir. Bu bağlamda kullanılması gereken tüm becerilerin mümkün olduğunca geliştirilmiş olmasının, performans esnasında kişinin konsantrasyonunu korumasına yardım etmesi açısından önem taşıdığı söylenebilir. Deşifre gücünün de bu özel becerilerin arasında yer aldığı düşünülürse, kişinin performans anında gördüğü notayı hızlı bir şekilde algılaması ve teknik becerisi sayesinde klavyeye aktarabilmesinin, çaldığı müziğe ve teknik alanlara olan odaklanmasına yardım edeceği düşünülebilir.

#### **2.4.1 Piyano Eğitiminde Deşifre Becerisi**

Evrensel olan müziği bir dile benzetirsek notalar da bu dilin alfabesi olarak kabul edilebilir. Bir eserdeki notaları doğru şekilde seslendirebilmek o dildeki metinleri doğru okumaya benzetilebilir. Hızlı ve doğru okuyabilmek için düzenli egzersizlerin yapılması o konudaki yetersizlikleri giderilerek yeteneğin gelişmesini sağlar. Nota okumakta güçlük çeken öğrencilerin düzenli egzersiz yaparak bu problemi en aza indirebilirler. Bir kişi ne kadar iyi okuyabiliyorsa o kadar farklı türlerdeki kitaplara ulaşarak okuma dağarcığını geliştirir. Farklı türdeki eserlere daha rahat bir şekilde ulaşabilen öğrenci bu sayede müzik zevkini, repertuarını ve yorumunu geliştirerek eğitim sürecindeki diğer basamaklara daha kolay geçiş sağlayabilir (Özer, 2010). Deşifre etmek veya deşifre yeteneği verilen notaların doğru analizinin yapılmasının yanında müzik eğitiminin diğer başlıklarına da oldukça önemli katkılar sağladığı düşünülebilir.

Kavramsal olarak deşifre söylemek, deşifre çalmak, deşifre okumak gibi literatürde benzer isimlerle karşımıza çıkan deşifre, müzik eğitiminin tüm alanlarında var olan, vazgeçilmez ve var olması gereken önemli bir unsurdur. Bir müzikçinin meslek yaşantısında yer alan tüm faaliyetler için bir rehber ve yardımcı konumunda olan deşifre becerisi, bir müzisyende olması beklenen en önemli beceriler arasında yer almaktadır (Kurtuldu, 2014). Her bilimsel alanda olduğu gibi müzik alanında da çözümleme yapmak önemli bir yer tutmaktadır. Bu bağlamda öğrencinin çözümleme yeteneği gördüğünü okuyabilmesiyle eş değer görülebilir.

Bir öğrencinin gördüğünü okuma (deşifre) yeteneği, bilhassa başlangıç ve ileri düzey öğrencilerde müzikal öğrenme hızını ve kalitesini doğrudan etkiler. Ayrıca



öğrencilerin bağımsız birer müzisyen olmasına yardım eden bu yetenek, aynı zamanda bir müzisyenin müzisyenlik seviyesinin de göstergesi olarak kabul edilebilir. Bu sebeple birçok üniversite, orkestra veya herhangi müzik kurumu veya toplulukları, daha iyi müzisyenleri seçebilmek için deşifre yeteneğini ölçmektedir. Daha iyi deşifre becerileri geliştiren öğrenciler, karşılına çıkan yeni müziği daha hızlı öğrenebilir, böylece enstrümanda doğru çalma düzeyini artırarak özgüvenlerini geliştirebilirler (Kuo, 2012).

Çimen'e (2001) göre, piyano eğitiminin kazandırılması gereken en temel becerilerinden biri olarak kabul edilen deşifreyi, bir müziğe ait notaları, daha önceden çalışması yapılmadan ilk görüşte çalma veya okuma olarak tanımlamaktadır. Deşifre becerisinin yüksek olması, öğrencinin daha hızlı ve doğru öğrenmesine yardım etmekle beraber öğrenmeyi daha zevkli hale getirerek öğrencinin çalgısını sevmesini ve daha çabuk ilerlemesini de sağlar. Yeni notaları çalışmaktan çekinmeyen öğrencinin öğrenmeye ilgisi artar. Böylece stil, teknik, yorum gibi piyano edebiyatının zenginliklerini daha yakından tanıma fırsatı bularak kendini geliştirme olanağını yakalar. Bu özelliklere sahip bir öğrenci kendi kendini geliştirebilir, başkalarından yardım almadan bağımsız bir müzisyen haline gelerek tüm yaşamı boyunca müzikten zevk alabileceği bir kaynak oluşturmuş olur (aktaran Küpana, 2012). Analiz yeteneği ile kendi kendine öğrenmeyi sağlayabilen bireyler müzikten zevk alarak kendilerini daha iyi geliştirebilirler.

Bu aşamada deşifreyi çözümleme yeteneği olarak ele alırsak müzikte iki boyutta kullanıldığını görmekteyiz.

Fenmen'e (1974) göre deşifrenin iki türü bulunmaktadır. Genel olarak ifade etmek gerekirse ilki, eseri ilk elimize aldığımızda yavaş yavaş inceleyerek, her notasını okumak iken, ikinci deşifre türü ise eseri ilk bakışta temposuna yakın bir hızda doğru ve temiz çalmaya dikkat ederek okumaktır. Birinci deşifre türü daha ileriki bir zamanda tam anlamıyla çalmayı hedeflediğimiz eserler için yapılır. Bu tür çalışmaların amacı eseri repertuarımıza kazandırmaktır. Bu sebeple o eserin kâğıt üzerindeki tüm özelliklerine dikkat ederek okunmalıdır. İkinci deşifre türünün amacı ise daha hızlı okumayı geliştirme amaçlıdır. Bu deşifre biçiminde anlık çalışma yapılırken mümkün olduğunca eserin temposuna yakın bir tempoda çalmak gerekmektedir.

Küçük, deşifreyi iki boyutta ele alarak çalma deşifresi ve çalışma deşifresi olarak başlıklara ayırmıştır.

- a) Çalma deşifresinde seviyenin altında bir eser seçilerek normal temposuna mümkün olduğunca yakın bir hızda çalınmalıdır. Arada bazı aksaklıklar (yanlış nota, yanlış parmak numarası, yanlış ritim kalıbı, vb.) olursa bunlara takılmamalı ve devam edilmelidir.
- b) Çalışma deşifresinde ise seçilen eser repertuara alınmak veya seviyeyi zorlayarak kendini geliştirmek için seçilir. Çalışma deşifresinin aksine bu çalışmada normalinden daha yavaş bir tempo seçilmelidir. Parmak numaraları, doğru nota ve ritim kalıplarına oldukça dikkat edilmelidir. Gerekirse doğru müziği yakalayabilmek için duraklamalar bile yapılabilir. Bu duraklamalar birkaç tekrardan sonra ortadan kaldırılmaya çalışılmalıdır (Küçük, 1994).

Seviyenin altında seçilen bir eseri orijinal temposuna yakın bir hızda çalabilmek daha olasıdır. Bu sayede öğrenci notalara odaklanarak gördüğü anda çalabilme becerisini geliştirebilir. Bu süreç içinde mümkün olduğunca doğru ve temiz notalarla seslendirmeye çalışmak becerinin gelişmesine fayda sağlayacağı düşünülebilir.

Çalma deşifresinde amaç repertuara yeni bir eser kazandırmak olduğundan dolayı oldukça dikkatli ve doğru yapılmalıdır. Eserin her türlü özelliğinin iyice analiz edilerek öğrenilmesi, doğruluğunun yanında teknik becerilerinin de gelişmesine katkı sağlayacağı düşünülebilir.

Tufan'a göre deşifre yapabilme becerisinin yararları ve bu yararların hangi boyutlara ulaşacağı düşünülürse şu maddelere ulaşılabilir.

- 1-Yapılan çalışmadan zevk alma
- 2-Nota okuma hızının artmasıyla çalgıda da hızlı bir gelişme sağlama
- 3-Yapabilme güdüsüyle yeni eserleri merak etme ve çalma isteği elde etme
- 4-Piyano repertuarının geliştirilmesi
- 5-Müzikalitenin gelişmesi
- 6-Yapılan eşliklerle diğer çalgıların veya müzik türlerini tanımış olmak

7-Müzik kültürünün gelişmesi sayesinde müzikten daha fazla zevk almak olarak sıralanabilir (Tufan, 2000).

Birey müzik eserlerini iyi analiz ederek bu kazanımları elde edebilir. Elde edilen kazanımlar, kişinin müziği doğru anlamasının yanı sıra müzikal olarak gelişmesine de katkı sağlayacağı düşünülebilir. Gerek piyanoda teknik gelişim, gerek doğru çalışma yöntemini seçmiş olması, gerekse deşifre becerisinin iyi olması temelde başarıyı ve başarıya bağlı etmenleri yordamaktadır.

#### **2.4.2 Piyano Eğitiminde Akademik Başarı**

Bireyler akademik yaşantıları boyunca başarı ve başarısızlık kavramlarıyla oldukça sık karşılaşır. Akademik başarı veya başarısızlığın genel veya özel bazı sebepleri olabilir. Bu bağlamda modern öğrenme kuramları kişinin öğrenme sorumluluğunun bireye ait olduğunu savunmaktadır. Bu sebeple başarı ve başarısızlığın belirlenmesinde kişinin kendini eğitim sürecine hazırlaması ön plana çıkmaktadır. Bu akademik süreçte kişinin gerekli planlamayı yapıp çalışmaları uygulama isteği, amacına ulaşabilme isteğiyle doğru orantılıdır. Aldıkları eğitimin sonucunda kalıcı ve başarılı olmak isteyen bireyler bu amaç için gereken planlama ve uygulamaları yapmak mecburiyetinde olurlar (Kurtuldu, 2011a). Bireyin hedefine odaklanma ve elde edeceği kazanıma güdülenme gücünün onun eğitim sürecinde karşılaşacağı zorlukları aşma azmi ve kararlılığı ile doğru orantılı olduğu söylenebilir. Süreç içerisinde birçok değişkene göre farklı sonuçları olabilen başarı ve başarısızlık konusu, bireyin kendini sürece hazırlamasıyla, iyi bir planlama yapmasıyla ve karşılaştığı problemlere ne şekilde çözümler getirebildiğiyle bağlantılı olduğu düşünülebilir.

Birçok parametresi bulunan öğrencinin başarılı veya başarısız olma konusu, eğitim açısından oldukça önemli bir meseledir. Öğrenci başarısı dış etkenlerden etkileneceği gibi içsel psikolojik etkenlerden de etkilenebilir. Başarının ve başarısızlığın temel belirleyicisi, öğrencinin dışındaki nesnel konuların veya öğrencinin psikolojisi gibi öznel konuların karşılıklı etkileşimidir (Topses, 2004 aktaran Kılıç, 2006). Psikolojik hazır bulunuşluk veya eğitim öğretim ortamındaki bir olumsuzluk öğrencinin piyano dersindeki kazanımları elde etmesine engel olabilir. Bu tür olumsuzluklar piyano eğitiminin yavaşlamasına ve böylece piyano becerilerinin gecikmeli olarak

öğrenilmesine sebebiyet verebilir. Bu anlamda öğrenmeyi geciktirmesinden dolayı başarıyı olumsuz etkilediği söylenebilir.

Piyano becerileri lisans eğitiminin önemli bir parçası olarak kabul edilir. Piyano eğitimi birçok müzik eğitimi kurumunda grup veya bireysel olarak verilen, müfredatın önemli bir parçasıdır. Piyano ders müfredatının ilk olarak odaklandığı konu ise fonksiyonel piyano becerileridir (Christensen, 2000). Lyke (1968) ‘fonksiyonel piyano becerisi’ni, piyano eğitimi verilen okullarda piyano öğretmeni olan bir bireyin klavyede yeterli ve uygun müzikal beceri ihtiyacını karşılayabilme olarak tanımlarken bu bağlamda Ulusal Müzik Okulları Birliği (1999) de, ‘fonksiyonel klavye (piyano) becerisi’nin bütün müzisyenler için gereken bir beceri olmasının yanında, öğrencinin gelecekteki öğretim ihtiyaçları açısından da gereklilik gösterdiğini öngörmektedir (aktaran Christensen, 2000). Piyano eğitimi belli kazanımları elde etmeyi amaçlamıştır. Birçok alanda olduğu gibi piyano eğitiminde de başarı ve başarısızlık eğitim öğretim sürecinin başında belirlenen hedefler ve o hedeflere ulaşabilme (yakınlık) oranı ile değerlendirilebilir. Piyano dersinde olan kazanımlar ve bu kazanımlar ile elde edilen piyano becerilerinin, piyano dersinde başarılı olmak anlamına geldiği söylenebilir.

Müzik öğretmeni, mezun olduğu lisans programından sonra görevine başladığı zaman, deşifre edebilme, ezgilere eşlik yapabilme, transpoze edebilme, kadans çalabilme, çok seslendirme yapabilme, analiz edebilme, doğaçlama yapabilme, koro ve orkestra partilerini piyanoda çalabilme becerilerine sahip olmanın yanında armoni, kontrpuan ve eşlikleme eğitimleriyle birlikte piyano derslerini de paralel olarak yürütülmesi gerekmektedir (Kalkanoğlu, 2007). Bir piyano öğrencisinin lisans eğitimi sürecinde bu becerileri elde etmesi beklenmektedir. Piyano dersinin bu becerilerin gelişmesinde oldukça etkili bir araç olduğu düşünülürse, bu bağlamda piyano dersinden elde edilen kazanımlar ve geliştirilen beceriler, o öğrencinin akademik başarısıyla eş değer görülmektedir.

Müzik eğitiminin bütün alanlarının amacı bireye yeni müzikal davranışlar kazandırma ve bu değişimle beraber müzikal davranışları geliştirmektir. Eğitim sürecinin istenilen düzeyde gerçekleşmesini sağlayan en önemli faktörlerden biri de öğrenme öğretme ortamıdır. Bu ortamın uygunluğunu sağlayan öğretmendir. Öğrenme öğretme sürecinde birçok sorun yaşanmaktadır. Bu sorunlar öğrencinin bilgiyi seçme,

anlamlandırma, depolama ve geri getirmede problem yaşamasına sebep olmaktadır (Ertem, 2014).

Çalışmak için doğru yöntem seçmek, doğru uygulamak gibi unsurlar öğrenme, kalıcılık ve buna bağlı olarak başarı üzerinde etkilidir. Fakat başarı üzerinde önemli derecede etkili olan başka unsurlar da vardır. Piyano dersindeki başarıyı etkileyen önemli faktörlerden bir diğerinin de öğretmenin yaklaşımı olduğu söylenebilir.

Hanken'e (2000) göre, piyano öğretmenlerinin uzun süre ders verdikleri öğrencilerin müzik ve genel gelişimlerinde çok önemli rol oynadığına dair önemli kanıtlar vardır. Yaptıkları işin gereği müzik okullarındaki genel derslere giren öğretmenlerden veya genel okullardaki sıradan öğretmenlerden çok daha etkili bir güce sahiptirler. Her şeyden önce derslerin bireysel olması, ders esnasında öğretmenle öğrenci iletişiminin samimi bir boyut kazanmasını sağlar ve bu durum öğrencisinin öğretmene daha bağlı olmasını meydana getirir (aktaran Chmurzynska, 2009). Piyano öğrencilerinin kişilik ve müzikal gelişimlerinde oldukça etkili olduğu görülen piyano öğretmenlerinin, olumsuz yaklaşımlarda ise eğitime olumsuz etkilerde bulunacağı düşünülebilir.

Öğretmenin öğrenci üzerindeki etkisi açısından bakıldığında olumsuz yönlerinin olabildiği de görülmektedir. Sandede'ye (1997) göre, ders içerisinde kendi isteklerine ve öğrencilerin başarılarına çok fazla odaklanan öğretmenlerin, doğru olmayan yaklaşımlarla öğrencilerin cesaretlerini kırdıkları görülmektedir. Bu durum keyifli bir ders ortamıyla enstrüman çalma keyfi verme yerine korku atmosferi yaratır (aktaran Chmurzynska, 2009). Bu korku atmosferinin öğrenciye fayda yerine zarar vereceği söylenebilir. Öğretmenin olumsuz yaklaşımlarından dolayı öğrenci olumsuz bir tutum geliştirebilir. Bu durum öğrenciyi dersten ve enstrümanından uzaklaştırarak elde edilmesi planlanan müzikal davranışlar ve beceriler geliştirmesine engel olabilir. Buna bağlı olarak süreçte başarısızlık ya da yapamama hissi gibi sonuçlarla karşılaşılabilir. Bu durumun öğrencinin başarısını olumsuz yönde etkileyeceği söylenebilir. Bu tür sorunların çözümü için en önemli etkenlerden biri ise dersin hedeflerinin doğru belirlemiş olduğu düşünülürse, gerek öğretim elemanları, gerekse öğrencilerin neyi hedeflediklerini bilmeleri oldukça önemlidir. Buna bağlı olarak öğretmenlerin, öğrencileri bu hedeflere doğru yönlendirilmelerinin başarı açısından önem taşıdığını, gerektiğinde öğretmenlerin öğrenciyi güdülemek ve tutumlarını olumlu yönde

değiştirebilmek için bu hedefleri öğrenciye hatırlatmaları gerektiğini söylemek mümkündür.

Piyano dersinin hedefleri açısından düşünüldüğünde Kamacıoğlu (1996), piyano dersi kazanımlarında elde edilmek istenen müzikal beceri ve davranışları şu şekilde sıralamıştır;

1. Notaları doğru bir şekilde çözebilme yeteneği kazanma ve bu notaları doğru bir ritimle çalabilme,
2. Beyni ile parmakları arasında koordinasyon kurabilme ve tüm parmaklarına hâkim olabilme,
3. Çok sesli duyabilme yeteneğini geliştirebilme ve dinlediği bir şarkının doğru fonksiyonlarla ve doğru akorlarla eşliğini yapabilme,
4. Edinilen bilgileri kontrol edebilme, bilginin nasıl aktarılacağını öğrenebilme,
5. Müzikal görüşü ve müzikal zevki geliştirebilme
6. Bilişsel, duyuşsal ve devinişsel davranışlarını geliştirebilme,
7. Başka bir bireyin piyano dersinde edindiği bilgileri ve davranışları denetleyebilme (aktaran Özer ve Yiğit, 2011).

Piyano dersinden elde edinilen kazanımlar düşünüldüğünde, bu bağlamda piyano dersine olan yaklaşımın da etkileri söz konusu olabilir. Piyano dersine iki tür yaklaşım bulunmaktadır. Bu yaklaşımlar ‘Derin Öğrenme’ ve ‘Yüzeysel Öğrenme’ yaklaşımıdır. İki yaklaşım çeşidinin de güdüsel ve strateji parametreleri bulunmaktadır. Derin öğrenme yaklaşımında öğrenci çalacağı eseri oldukça sever, piyano eserlerinden keyif ve haz alır. Aynı şekilde bu öğrenme yaklaşımında öğrenci çalacağı eser için bir çalışma stratejisi geliştirir. Çalıştığı eserin tüm özelliklerini öğrenene kadar tekrar eder ve ancak tam öğrendiği zaman tatmin olur. Bununla beraber yüzeysel öğrenme yaklaşımında da iki boyut olmasını rağmen içeriği çok farklıdır. Adından da belli olacağı üzere öğrenci piyano çalmaya yüzeysel olarak güdülenmiştir. Dolayısı ile piyano dersini olabildiğince az çalışmaya ve sadece dersi geçmeye hedeflenmiştir. Bu kapsamda geliştirdiği öğrenme stratejisi de yüzeyseldir. Piyano çalışma stratejisi öğretmenin belirlediği sınırlar içerisindedir. Kendini piyano çalmaya

zorlanmış hissettiği için etüt veya eserin detaylı özelliklerini önemseyemez ve müzikal seviyesinin oldukça altındaki eserleri çalmayı tercih eder (Aydiner Uygun, 2013).

Birçok değişik parametresi bulunan piyano dersi başarısının, öğrencinin kararlılığına, hedefine olan konsantresine, güdülenmesine, öğretmenin yaklaşımına, öğrenme ortamının uygunluğuna ve öğrencinin tutumuna bağlı olduğu düşünülebilir. Tüm bu değişkenler için en uygun şartların yaratılması eğitimi ve öğrenci başarısını olumlu yönde etkileyeceği bununla birlikte piyano kazanımlarının kalıcı ve hızlı bir şekilde elde edileceği ve piyano becerilerinin daha iyi geliştirilebileceği anlamına geldiği söylenebilir. Tutum başarı üzerinde önemli etkiye sahip olduğu için eğitim öğretim ortamlarında öne çıkmaktadır.

### **2.4.3 Piyano Eğitiminde Tutum**

Tutumlar algımızla birlikte davranışlarımızı da etkilediği için uzun yıllar boyunca sosyal psikolojinin ana konularından biri olmuştur (Kağıtçıbaşı, 2015). Bilimsel olarak ele alınan tutumun birçok farklı tanımı yapılmıştır.

İnceoğlu'na göre tutumu genel olarak tanımlamak gerekirse, kişinin çevresinde bulunan olgu veya nesneye yönelik sahip olduğu tepki eğilimidir. Somut veya soyut kavramları konu başlığı yapabilen tutum, kişinin bir olay olgu veya durum karşısında beklenen olası davranış biçimi olarak da adlandırılabilir (İnceoğlu, 2010).

Tutumlar bireye ait olmakla birlikte kişinin objeye yönelik düşünce, duygu ve davranışlarına tutarlılık getirme özelliğine sahiptir (Tavşancıl, 2006). Bu tutarlılığın kişiliği oluşturan etkenlerden biri olduğu söylenebilir. Kişinin durumlar karşısında vermiş olduğu bu tepkiler onun kişiliğinin önemli bir parçasını oluşturmaktadır.

Tutum kişilik içindeki güçlerden biridir ve oldukça etkili bir biçimde davranışlara şekil verir (Crawford, 1972).

Morgan'a göre, tutumların üç bileşeni bulunmaktadır. Diğer öğrenme alanlarında olduğu gibi tutumlarda da bilişsel, duyuşsal ve devinişsel olarak üç bileşeni vardır. Tutumlar da diğer davranışlarımız gibi öğrenme yoluyla kazanılmıştır. Tutumlar kişinin öğrenilmiş kişilik özelliklerinin bir parçasıdır. Hem edimsel hem de klasik koşullanma yoluyla veya modellerin gözlenmesi ile taklit ederek öğrenilebilir. Bu sayede kişiliğin bir parçası haline getirilebilir (Morgan, 1995). Kişiliğin oluşumunda

oldukça etkili olan dış faktörler ile gerçekleşen öğrenme süreci ve içinde barındırdığı bilişsel duyuşsal ve devinişsel öğelerin birbiriyle bağlantılı olduğu söylenebilir.

Tutumların bilişsel duyuşsal ve devinişsel öğelerinin arasında içsel bir tutarlık olduğu, bu öğelerden birinde bir değişiklik olduğunda diğerlerinde de bu değişikliğin meydana geldiği görölmektedir (Uçal Canakay, 2006). Bireyin tutumun ne olduğunun belirlenmesinde gözlemlenemeyen kuramsal veya gizli değişkenler bulunmaktadır. Bu sebeple tutumların tam olarak ortaya çıkarılarak belirlenebilmesi için sözel veya davranışsal tepkinin izlenmesi gerekmektedir (Tavşancıl, 2006).

Tutumların değişiminde ikna edici, etkileyici bir konuşmaya maruz kalmak veya sahip olunan davranışın tam tersini yapmak gibi iki tür süreç bulunmaktadır (Tavşancıl, 2006). Bu bağlamda tutumların dışsal etkiler yoluyla değişebileceği veya dönüşebileceği böylece eğitime daha uygun hale getirilebileceğini söylemek mümkündür.

Tutumlar sadece bir davranışı meydana getirmezler. Aynı zamanda düşünce duygu ve davranış eğilimi bütünleşmesidir. Bu sebeple tutum denince akla düşünce duygu ve davranış eğilimi üçlüsü gelmelidir (Kağıtçıbaşı, 2015). Bu üçlü öğenin eğitimin birçok alanında olduğu gibi tutumların oluşumunda da birbirleri ile bağlantılı olduğu söylenebilir.

Tutumların üç öğesinin birbiriyle etkileşiminin yanında, olumlu tutumlar olumsuz, olumsuz tutumlar ise olumlu biçimde dönüştürülebilir. Tutumların, bir olgu veya olaya yönelik davranış ve düşüncelerin temelini oluşturduğu dikkate alınırca olumlu tutumlar geliştirmenin bireyi başarıya yönlendirmede gerekliliği göze çarpmaktadır (Uçal Canakay, 2006). Bu özelliklerden de anlaşılacağı üzere tutumlar değişkendir. Başarı odaklı düşünöldüğünde hedeflere uygun tutumların oluşturulması düşünölebilir. Öğrencinin hedeflerine uygun tutum geliştirmesinin öğrenmeyi kolaylaştıracacağı gibi başarının artmasında da etkili olacağı söylenebilir.

Davranışların belirlenmesinde tutumların çok önemli olmasına karşın ortamın daha etkili olduğu durumlar da mevcuttur. Eğer bireyin tutumu oldukça güçlü olursa ancak o zaman ortamsal engelleri aşarak her durumda aynı davranışı sergileyebilir (Kağıtçıbaşı, 1995). Öğrenme sürecindeki tutumların etkisi göz önüne alındığında olumlu tutumların sürekliliğinin oldukça önem taşıdığı söylenebilir. Duyuşsal olarak



öğrenme isteği güdülenme açısından öğrenme sürecine olumlu etkilerde bulunacağı düşünülebilir.

Bireylere olaylara ve fikirlere yönelik olumlu veya olumsuz tepki olarak nitelendirilen tutumlar eğitim öğretim sürecinde öğrenmeyi duyuşsal olarak etkileyen en önemli faktörlerden biri olduğu söylenebilir. (Simpson ve diğlerleri, 1994, aktaran Yaşar ve Anagün, 2008). Tutumları meydana getiren kaynağın dış etkiler olduğu düşünülürse bu etkilerin kişinin dış dünyayı algılaması ile başladığı söylenebilir. Algılama sürecinin başlayıp daha sonraki yıllarda devam eden ve edinilen tecrübelerin, kişinin ilgi, istek ve amaçlarına yönelik alanlar oluşturması mümkündür. Tutumların bu oluşumların meydana gelmesinde ve kişinin öğrenmedeki güdülenmesinde en belirleyici rolü oynadığı düşünülebilir. Tutumların motivasyon ve başarı üzerinde önemli etki yaptığını gözleyebileceğimiz önemli bir müzik eğitimi alanı olan piyano eğitimi sürecinde de durum benzer özellikler arz etmektedir. Tutum ve bakış açısı gibi hususlar öğrencinin ders çalışmak için ayıracağı zamana bile doğrudan etki edecek yapıdadır.

Öğrenciler piyano çalıştıkları ortamın olumsuz özellikleri, çaldıkları eserin uygun olmayışı veya günlük yaşamda karşılaştıkları olumsuzlukların etkileri nedeniyle piyanoya karşı olumsuz tutum geliştirebilirler. Motivasyonu olumsuz şekilde etkileyecek olan bu gibi geçici durumlar, kısa süreli ya da belli dönemlik olumsuz yaklaşımlara sebebiyet verebilir. Öğrencilerin bu tür olumsuzluklar karşısında pes etmemeleri için doğru şekilde yönlendirilmeleri önem taşımaktadır. Bu sebeple piyano dersinin önemi ve piyanoya nasıl çalışılacağı konularında doğru bilgi verilmesi, piyanoya yönelik olumlu tutumların oluşmasını sağlar. Piyano dersinde kazanılan müzikal ve teknik bilgilerin öğrencilere ne şekilde yarar sağlayacağı konusunda bilgi verilmesi onların piyano dersine yönelik tutumlarını ve bakış açılarını da etkileyecektir (Kurtuldu, 2011b). Birçok dış ve iç etkene bağlı olarak oluşan tutumlar, süreç içerisinde dönüşüm gösterebilirler. Bu bağlamda olumlu tutumları korumak veya olumsuz tutumları olumluya dönüştürmek mümkündür. Piyano dersinin öneminin anlatılması ve ne şekilde ilerleme kaydedebileceği konularında bilgi verilmesi olumlu tutumların sürekliliğine yardımcı olacağı düşünülebilir.

Birey piyanoya karşı olumsuz bir tutum geliştirmiş ise piyano çalmayı veya piyano dersini istenmeyen bir zorunluluk olarak görebilir. Bu olumsuz bakış açısının,

çalışmanın verimini düşürebileceğini söylemek mümkündür. Tutumların başarıya olan etkileri göz önüne alındığı zaman, eğitim sürecinde olumlu tutumların geliştirilmeye çalışılmasının faydalı bir adım olacağı söylenebilir. Bu süreçte geçmiş yaşantıların etkisi kadar öğretmenin yaklaşımının da önemli bir yer tuttuğu söylenebilir. Bu sebeple öğretmen olumlu tutumları geliştirmeye çalışırken piyano, piyano dersi, gelecekte piyano dersinin mesleki hayattaki yeri, piyano dersinin diğer derslerle ilişkisi ve o derslere etkileri gibi konulardan bahsederken olumlu ve yapıcı yaklaşımlar içerisinde olmasının, öğrenci tutumunu da olumlu yönde etkileyeceği söylenebilir.

Öğrencilerin olumlu tutum geliştirmesi için önemli etkenlerden bazıları ise ne ile karşılaştığını, neye sahip olduğunu, nasıl algılaması gerektiğini ve karşısındaki eserin gözünde büyümeden önce çözümlenmesi veya anlaşılması gerektiğini bilmesi gibi yaklaşımlardır. Bu gibi yaklaşımları uygulamak, yani çalacağı eseri tanımak, algılamak, neler yapabileceğini çözebilmek, kendi becerileri ve öğrenme kapasitesi ile kıyaslamak gibi uygulamaları yapmak eserleri incelemek, diğer bir deyişle analiz etmek kavramlarını öne çıkartmaktadır. Öğrenciler gerektiğinde çalacakları eserleri analiz ederek, özelliklerini algılamaya çalışarak daha doğru bir çalışma yöntemi seçebilecekleri gibi, zamanı da verimli kullanabilirler.

#### **2.4.4 Piyano Eğitiminde Analiz**

Hedef olarak etkili bir piyano eğitimi seçilmişse eğer, öğrencinin bu amaca ulaşabilmek için zihninde müzikle ilgili sorular oluşmalıdır. Müziği daha iyi algılamak ve geri ifade edebilmek için nelerin yapılabileceği türünden olan sorularla öğrenci arayış içinde olmalıdır. Kısaca “Piyano Eğitiminde Müzikal Analiz” olarak adlandırabileceğimiz bu anlayışla piyano eğitimine analitik olarak yaklaşmak bir zorunluluktur (Bağçeci, 2003). Teknik, müzikal veya bilişsel olarak birçok bilgi alanına sahip olan piyano eserlerinin her yönden incelenmesinin, mümkün olduğunca bu başlıklar altında ayrıştırılmasının, genel anlamda analizinin yapılmasına ve zor kısımların algılanabilecek bilgiler haline getirilmesine kolaylık sağlayacağı söylenebilir.

Bir müzik yapıtının teknik ve sanatsal içeriğinde bulunan zorlukların, doğru bir şekilde algılanabilmesi ustalığın esas temeli olarak görülmektedir (Demirova, 2008). Müzikal

analiz yapmak, bilginin zihnen algılamasının bir alt basamağı olduğu düşünülürse, analizin öğrenmedeki ilk adımlarından biri olduğu söylenebilir.

Müzik oluştururken birçok alanda analitik düşünmek zorunludur. Özellikle performans sırasında kişinin kullandığı bilişsel, duyuşsal, sezisel ve devinişsel alanların birlikte kullanılması sebebiyle bu alanların birbirine dayalı şekilde etkileşim içinde olması gerekmektedir. Bu etkileşimin sağlanması daha yüksek düzeyde bir seslendirmeyi sağlayacaktır. Bu sebeple hem teknik hem de müzikal disiplinler açısından analizin yapılması gerekmektedir (Bağçeci, 2003). Müzikal duygunun aktarılmasında nüansların ve artikülasyon işaretlerinin işlevi düşünüldüğünde, bu gibi alanların analizin de önemli olduğu söylenebilir.

Piyano eğitiminde çalışılan eserler üzerinde gösterilen işaretler, ritim, hız ve gürlük terimlerinin doğru bir şekilde çalınması, o eserin müzikal içeriğinin ortaya çıkarılmasında önemli rol oynamaktadır (Ercan, 2008). Bu sebeple piyano eğitiminde oldukça önemli yer tutan artikülasyon işaretlerinin, eserlerin müzikal içeriğinin anlaşılmasında ve doğru bir şekilde icra edilmesinde büyük önem taşıdığını söylemek mümkündür.

Daha önceki bölümlerde deşifrenin çalma ve çalışma olarak iki türünün bulunduğu değinilmişti. Bir eserin çalma deşifresi yapılmadan önce o eser hakkında ön bilgi sahibi olmak deşifre sürecinin daha kısa sürede gerçekleşmesine olanak tanır. Bu bağlamda deşifre birçok alt boyuta sahip, çalıştıkça gelişebilen ve müzisyenlerin yaşam boyunca kullanmaya ihtiyaç duyacakları bir beceridir (Çiftçi ve Şaktanlı, 2017). Deşifrenin bir müzisyenin müzik yaşantısı boyunca olan önemi düşünüldüğünde, mümkün olduğunca geliştirilmesi gerektiği görülebilir. Bu bağlamda daha iyi deşifre yapabilmek için iyi bir analize ihtiyaç duyulduğu söylenebilir. Deşifre yapabilmek aynı zamanda gördüğü notayı analiz edebilme gücü olarak da ele alınabilir. Bir eser öğrenilirken bu analiz gücünden oldukça faydalanıldığı söylenebilir.

Piyanoda yeni bir eseri öğrenirken ilk önce eseri analiz ederek başlamak hem eserin daha kolay hem de daha sağlam öğrenilmesini sağlar. Çözümleyici yaklaşım içinde olabilen bir piyanist kendini tam anlamıyla bir müzisyen olarak görebilir. Müzikal objeleri farklı açılardan değerlendirip ele alabilir ve böylece hedefine ulaşmak için en keyifli ve en etkin yolu oluşturarak strateji belirleyebilir (Selen ve Aşkın, 2009). Öğrencinin piyanoda yeni bir eseri öğrenirken, öğrenmek istediği eseri tam olarak

doğru çalabilmek için nasıl bir planlama yapması gerektiği konusunda öngörü geliştirmesi gerekebilir.

Piyano eğitimi sürecinde öğrencilerin öğrendikleri kuramsal bilgilerle aldıkları eserleri inceleyip çözümleyebilmeleri, öğrencilere o eseri yorumlayabilme ve kendi yorumunu katabilme olanağı sağlayacaktır. Bu yönüyle bakıldığında da sistemli bir şekilde müzikal analizin eser yorumlama boyutunda da önemli rol oynadığı görülmektedir (Bulut, 2008). Bir piyanistin tam bir müzisyen olabilmesi için özümleyici bir yaklaşım içinde olması gerekir. Karşılaştığı müzik yapıtlarını hızlı bir şekilde analiz ederek içeriğini anlaması o müzisyenin gerekli donanımlara sahip olduğu yönünde yorumlanabilir.

Bilgiyi ğrenme ve işlevsel hale getirmek için öncelikle ona ulaşmak gerektiği düşünülürse, bunu sağlamak için ilk adım olarak bilgiyi ortaya çıkarmak gerektiği söylenebilir. Bir piyano eseri çalışılırken bütüne bakıldığında bir bilgi yumağı olarak görülebilir. Buna bağlı olarak öğrenme süreci öğrencinin gözünde zor olarak algılanabilir. Hiç bir piyano eserini çalmanın imkânsız olmadığını düşünürsek var olan eseri çalmanın bir yolunun olduğunu düşünmek yanlış olmayacaktır. Bu amaçla öğrencinin öğrenme sürecinde görünenin ardında kalanı görmeye çalışması gerekebilir. Düşünmek, anlamaya çalışmak, yapmaya çalışmak gibi davranışların kullanılması yardımcı olacaktır. Piyano eserlerinin içinde birçok teknik ve bilişsel bilgi bulunduğu düşünülürse öğrenmeyi kolay, hızlı ve doğru hale getirebilmek adına özümleyici bazı sorular oluşturulması gerekebilir. Bu sorular yoluyla ğrenci kendini geliştirirken aynı zamanda eserin tüm bilgilerini ayrıştırmış olur. Ayrıştırılan bilgiler hem teknik hem de bilişsel olarak teker teker öğrenildikten sonra birleştirme işlemine geçilebilir. Böylece kk parçalardan oluşan bilgi topluluğu birleşerek parçanın bütününde yer alan bilgiye ulaşılmış olunur.

## **2.5 İlgili Araştırmalar**

Bu bölümde araştırmanın konusuyla bağlantılı ve araştırmanın amacını destekleyecek nitelikte olan, daha önceden yapılmış bilimsel çalışmalar ele alınarak değerlendirilmiştir. Bu bölüm “zel Literatür Bilgisi” ve “Genel Literatür Bilgisi” olarak iki başlıkta verilmiştir.

### 2.5.1 Özel Literatür Bilgisi

Bu kısımda araştırma yapılan konu ile direkt bağlantılı olan çalışmalar incelenmiştir. Eser analizi ve eser analizi yapmanın etkileri ile ilgili çalışmalara ağırlık verilmiştir.

1- Tufan (2000) piyano eğitimindeki deşifre çalışmaları ile ilgili yapmış olduğu çalışmada, deşifre çalışmalarının öneminden ve piyano dersine olan olumlu katkılarından bahsetmektedir.

Araştırmanın sonucunda deşifre çalışmalarının önemine değinilmiş ve deşifre çalışmalarına katkı sağlayacak önerilerde bulunulmuştur.

2- Küçük'ün (1994) piyano çalışma yöntemleri ile ilgili yapmış olduğu çalışmasında deşifrenin tanımı yanında piyano öğrenirken başlangıç problemlerini çözüp gelişme basamağına gelmek için hangi aşamalardan geçilmesi gerektiğı konularına değinilmiştir. Bu aşamaları deşifre, artikülasyon ve fraze (müzik cümleleri ve cümleleri oluşturan motifler), müzikal çalma ve ezberleme başlıkları oluşturmaktadır.

Araştırmada deşifreyi, çalışma deşifresi ve çalma deşifresi olarak ele almış ayrıca daha iyi piyano çalınması için gereken birçok yöntem ve önerilere değinilmiştir.

3- Selen ve Aşkın (2009) yapmış oldukları çalışmalarında, günümüzde piyano derslerinin "çözümleyici" olma ihtimali ele alınmakta; piyano eğitiminde kullanılan pedagojik yaklaşımların ağırlıklı olarak "geleneksel" yapıda olmasının eğitimcileri de bazı yeni açılımlardan uzak tutabildiğı düşünülerek, bu konu yeniden değerlendirilmektedir. Spontane deşifre, armonizasyon ve doğaçlama gibi belli beceriler geliştirilerek piyano egzersizleri ve eğitimine fonksiyonel bir boyut kazandıracak yollar ortaya koymak gerekliliğı sorgulanmaktadır. Ayrıca bu çözümleyici mantık ve disiplin, yaratıcı düşünceyle deneyselliğın ortak zemininde ilişkilendirilmiştir.

Çözümleyici çalışmanın hem daha doğru hem de daha uzun vadeli olmak üzere olumlu etkilerinin var olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Ancak bu yaklaşımlar, potansiyel vaat etmelerine karşın henüz net bir şekilde işlenmiş projeler olarak görülmediğı için üzerinde çalışılması ve geliştirilmesi gerektiğı belirtilmiştir.

4- Özer'in (2010) yüksek lisans tez çalışmasında, piyano öğretiminde düzenli bir şekilde deşifre çalışmaları yapmanın piyanoda deşifre çalma becerisine etkisinin ne

olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırma kontrol gruplu deneysel bir çalışma olup, Konya Çimento Güzel Sanatlar ve Spor Lisesi birinci sınıftan 12 öğrenci seçilmiş yapılan seviye belirlemenin ardından deney ve kontrol grubuna 6'şar öğrenci seçilmiştir.

Yapılan istatistiksel analizler sonucunda, deney ve kontrol grupları arasında ön test için seviye farkı görülmezken, son testte ise deney grubu lehine anlamlı farkın olduğu tespit edilmiştir. Bu durumda düzenli deşifre çalışmaları yapan deney grubunun deşifre becerisini kazanmada olumlu yönde gelişme gösterdiği sonucuna varılmıştır.

### **2.5.2 Genel Literatür Bilgisi**

Bu kısımda araştırma yapılan konu ile dolaylı olarak ilgili olan çalışmalar incelenmiştir. Piyano eğitimini genel anlamda kapsayıcı çalışmalara yer verilmiştir.

1- Babacan (2014) makalesinde, müzik öğretmeni adaylarının piyano eğitimi sürecindeki bireysel çalışma yöntemlerinin değerlendirilebilmeyi amaçlamıştır. Araştırmanın amacı doğrultusunda öğrencilerin yeni bir piyano eserini bireysel olarak çalışma sürecinde izledikleri yol ve uyguladıkları çalışma yöntemlerinin değerlendirilmesi için başlangıç piyano eğitimi temel teknik ve müzikal davranışlar belirlenerek gözlem formu oluşturulmuştur.

Araştırma sonucuna göre bireysel çalışma sürecinde öğrencilerin piyanoda oturma pozisyonundaki mevcut davranışları sıklıkla uyguladıkları; deşifre öncesi parçanın incelenmesi, deşifre ve çalışma aşamasındaki davranışları nadiren uyguladıkları; yorumlama aşamasındaki davranışların ise uygulanmadığı ortaya çıkmıştır.

2- Özsevgeç ve diğerleri (2014) tarafından yazılan makalede, öğretmen adaylarının teknolojik terim farkındalıklarının ve bilgi düzeylerinin belirlenmesinde kullanılacak geçerli ve güvenilir bir ölçme aracının geliştirilmesi ve geliştirilen ölçme aracı ile öğretmen adaylarının teknolojik terim farkındalıklarının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Tarama metodu ile yürütülen araştırmada veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilen ve 1106 öğretmen adayına uygulanan anket ile elde edilmiştir. Bilinen bir istatistik paket programı aracılığıyla analiz edilen veriler doğrultusunda, erkek adayların teknolojik terim farkındalıklarının kız adaylara göre daha “çok yönlü” olduğu, sınıf

düzeıı ve gelir düzeıı yükseldıkçe adayların teknolojik terim farkındalığının arttığı, gelir düzeıı düşük olan adayların farkındalıklarının da düşük olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

3-Yurdugül (2005) tarafından yapılmış olan bildiride kapsam geçerlik oranları ve kapsam geçerlik indekslerinin kullanımı tanıtılmış ve deneysel uygulama sonuçları ile kapsam geçerlik çalışmalarının tutarlığı incelenmiştir. Bu bağlamda ölçek geliştirme çalışmalarında deneysel uygulamaların olanaklı olmadığı durumlarda kapsam geçerlik oranlarına başvurulduğuna ve kapsam geçerlilik oranları, uzman görüşlerine dayalı nitel çalışmalarını istatistiksel nicel çalışmalara dönüştürmek için kullanılan bir yöntem olduğuna değinilmiştir.

Araştırmanın ölçek geliştirme aşamasında uzman görüşü almak için kullanılan Lawshe Tekniği kapsamlı biçimde açıklanmış olup sonuç ve öneriler bölümünde bu çalışmada deneysel uygulama yöntemiyle elde edilen maddelerin psikometrik özellikleri ile kapsam geçerlik çözümlemesinden elde edilen özelliklerin tutarlı olduğuna bulgusuna ulaşılmış, kuramsal sürece, bir diğer ifade ile uzman görüşlerine dayalı çalışmalarda kapsam geçerlik çözümlemesi, geçerliği yüksek ölçekler geliştirmede, uzman görüşlerini nicel bulgulara dönüştürmede ve işlem-zaman kolaylığı açısından yararlı olduğuna belirtilmiştir.

4- Kurtuldu'nun (2014) makalesinde piyano öğrencilerinin piyano dersi başarıları ile deşifre çalma becerileri arasında ilişki olup olmadığı incelenmiştir. Çalışmada müzik öğretmenliği programında piyano dersi alan öğrencilerin dönem için piyano başarı notları öğrenci not sistemi ve bölüm kayıtlarından elde edilmiş, aynı öğrencilere deşifre eser uygulaması yapılmış ve elde edilen puanlar ile karşılaştırmalar yapılmıştır. Deşifre çalma puanları araştırmacı tarafından hazırlanan bir "Deşifre Parçası" ve "Deşifre Değerlendirme Ölçeği" yardımıyla elde edilmiştir.

Yapılan uygulama yardımıyla piyano dersi başarıları ile deşifre çalma becerileri arasındaki ilişki çeşitli istatistik işlemler yardımıyla yordanmaya çalışılmıştır. Yapılan istatistik ölçümler sonucunda öğrencilerin piyano dersi başarıları ile deşifre çalma becerileri arasında doğru orantılı ve yakın bir ilişki olduğuna anlaşılmıştır.

5- Özmenteş ve Özmenteş'in (2009) makalesinde çalgı eğitiminde öğrencilerin çalgı çalışmaya ilişkin tutumları ile bireysel özellikleri ve performans düzeyleri arasındaki

ilişkileri incelenmektedir. Bu bağlamda Çalgı Çalışmaya İlişkin Tutum Ölçeği araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Araştırmanın evrenini farklı üniversitelerde öğrenim görmekte olan 380 öğrenci oluşturmuştur.

Araştırma sonucundan öğrencilerin, çalgı çalışmaya ilişkin tutumları onların yaşlarına, günlük çalgı çalışma sürelerine ve okumakta oldukları okula göre önemli farklılıklar gösterdiği sonucuna ulaşılmıştır.

6- Yaşar ve Anagün'ün (2008) makalesinde öğrenmeyi etkileyen en önemli duyuşsal özelliklerden biri olarak nitelendirilen tutumun, bireylerin öğrenmelerini olumlu ya da olumsuz yönde etkileme gücüne sahip olduğuna değinilmiş ve tutum ölçeğini nasıl geliştirildiğinden bahsedilmiştir.

Faktörler alan yazına dayalı olarak zevk alma, öğrenme isteği ve fene yönelik bireysel görüşler olarak adlandırılmıştır. Buna göre yapı geçerliliğine sahip 19 madde ve üç faktörden oluşan bir ölçeğe ulaşıldığı belirtilmektedirler.

7- Bakıoğlu (2012) yüksek lisans tezinde Türkiye'de bulunan Müzik Öğretmenliği Programı ile Devlet Konservatuarı Müzik Bölümü öğrencilerinin piyanoya karşı olan tutumları belirlenmiş ve karşılaştırılmıştır. Araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan 'Piyano Tutum Ölçeği' piyano eğitimi görmekte olan müzik öğrencilerine uygulanarak genel anlamda öğrencilerin piyanoya yönelik tutumları tespit edilmeye çalışılmıştır. Türkiye'deki Eğitim Fakülteleri müzik öğrencileri ile Devlet Konservatuarı müzik öğrencileri ayrı ayrı değerlendirilmiş ve sonuçların karşılaştırması yapılarak farklılıkların neler olduğu ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu uygulamada maddelerin faktör yükleri, madde yükleri ve güvenilirliğine bakılarak ölçek geçerlik güvenilirlik testinden geçirilmiştir. Güvenirlik sonrasında ortaya çıkan 39 maddelik ölçek ilgi, yargı ve kararlılık adı altında üç faktöre ayrılmıştır.

Yapılan karşılaştırmalar sonucunda; Eğitim Fakülteleri müzik bölümü öğrencilerinin Devlet Konservatuarı müzik bölümü öğrencilerine göre "tutum" düzeylerinin, ilgi, yargı ve kararlılık faktörleri altında daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.



## ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

### III. YÖNTEM

#### 3.1 Araştırmanın Modeli

Öntest-sontest kontrol gruplu desene (ÖSKD) sahip olan bu çalışmada tarama (survey) modeli de kullanılmış, ayrıca uzman görüşüne de başvurulmuştur. Öntest-sontest kontrol gruplu desen yaygın kullanılan karışık bir desendir. Katılımcılar, deneysel işlemde önce ve sonra bağımlı değişkenle ilgili olarak ölçülürler. Bununla birlikte, farklı deneklerden oluşan deney ve kontrol gruplarının ölçümlerinin karşılaştırılması nedeniyle de bu desen ilişkisizdir. Bundan dolayı öntest-sontest kontrol gruplu desen, karışık bir desendir (Howitt, 1997, aktaran Büyüköztürk, 2001).

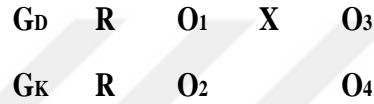
Öntest-sontest kontrol gruplu desende var olan diğer verilere de ihtiyaç duyulmaktadır. Bu verileri elde etmek için de tarama modeli kullanılmıştır.

Tarama modeline dayalı yaklaşımın amacı, geçmişte veya halen var olan durumu var olduğu gibi betimlemektir. Kendi koşulları içerisinde ele alınan ve araştırmanın konusu olan olay, nesne ve birey olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Bu olgular herhangi bir şekilde değiştirilmeye veya etkilemeye çalışılmaz. Bu modelde önemli olan, orada olan ve elde edilmek istenilen bilginin uygun bir biçimde gözlemlenerek belirlenmesidir (Karasar, 2018).

Nicel araştırma yöntemi içinde olan tarama yönteminde anket tekniği sıklıkla kullanılmaktadır. Birçok avantajı olan bu tekniğin maliyetinin düşük olması, araştırılan kişilerin gizliliğini korumada güçlü olması, ön yargı ve kişisel eğilim gibi durumlarda hataları aza indirmesi, düşünülerek verilen yanıtların ve danışmanın yüksek olması, ulaşımın kolay olması, özellikle yapılandırılmış anketler kullanıldığında analizlerin yapılmasının daha kolay olması gibi avantajlı özelliklerinden dolayı tercih edilmektedir. Anketler geliştirilirken konunun özünü tespit etmeyi amaçlayan sorular oluşturulur. Bu sorular oluşturulurken alt konular ve bunlarla ilişkili olarak özelleştirilmiş sorular olmasına dikkat edilmelidir (Ekiz, 2017).

Sosyal bilimlerde çokça kullanılmakta olan tarama araştırmalarında araştırmacı, var olan durum hakkında detaylı bilgi verebilmeyi amaçlayarak, geniş kitlelerdeki kişilerin olgu ve olaylar üzerindeki gürüş ve tutumlarını betimleyerek tespit etmeye çalışır (Karakaya, 2009).

Kerlinger (1973) ÖSKD’ni kısaca deney ve kontrol gruplarına yansız olarak atanan deneklerin deneysel manipilasyondan (X) önce ve sonra ölçüldüğü desen olarak tanımlamaktadır (Büyüköztürk, 2001, s. 22,23). Bu bağlamda araştırmaya katılan deneklerin denkliğı belirlendikten sonra tarafsız olarak deney ve kontrol gruplarına atanmıştır.



şekil 1: Öntest-Sontest Kontrol Gruplu Desen

şekil 1’de  $G_D$  deney grubunu,  $G_K$  kontrol grubunu; R, deneklerin gruba yansız atandığını;  $O_1$  ve  $O_3$  deney grubunun öntest sontest ölçümlerini;  $O_2$  ve  $O_4$  kontrol grubunun öntest sontest ölçümlerini; X deney grubundaki deneklere uygulanan bağımsız değişkeni göstermektedir. Aşağıda öntest-sontest yöntemine göre yapılacak olan uygulamanın tablosu verilmiştir.

Tablo 1:ÖSKD Yöntemine Göre Yapılmış Olan Uygulamalar

$G_D$	R	$O_1$	X	$O_3$	
Deney Grubu	Önceki Beş Dönemin Piyano Dersi Not Ortalamaları	Deşifre1 Beceri Değerlendirmesi 5. Dönem Piyano Dersi ortalaması	Piyano Dersi Eser Analiz Formu	Deşifre2 Beceri Değerlendirmesi 6. Dönem Piyano Dersi Not Ortalamaları	
		Piyano Dersine Olan Tutum		Piyano Dersine Olan Tutum	
	$G_K$	R	$O_2$	---	$O_4$
	Kontrol Grubu	Önceki Beş Dönemin Piyano Dersi Not Ortalamaları	Deşifre1 Beceri Değerlendirmesi 5. Dönem Piyano Dersi ortalaması	Mevcut Piyano Programı	Deşifre2 Beceri Değerlendirmesi 6. Dönem Piyano Dersi Not Ortalamaları
			Piyano Dersine Olan Tutum		Piyano Dersine Olan Tutum

### 3.2 Deney ve Kontrol Gruplarının Belirlenmesi

Araştırmanın deney ve kontrol grubunu Karadeniz Teknik Üniversitesi (şimdiki adıyla Trabzon Üniversitesi) Fatih Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Anabilim Dalı 3.sınıf öğrencilerinden 8'i deney 8'i kontrol grubu olmak üzere toplam 16 kişi oluşturmaktadır. Piyano dersi eser analizlerini geniş kapsamlı yapabilmek için mümkün olduğunca piyano dersinde en olgun düzeye ulaşmış sınıfla çalışılması tercih edilmiştir. Çalışmanın yapılacağı anabilim dalında öğretim programının yenilenmesi sebebiyle 4. sınıfta piyano dersi bulunmamaktadır. Bu sebeple 3. sınıf II. dönemde eğitim alan öğrenciler en ileri derecede piyano eğitimine sahip oldukları düşünülerek uygun görülmüştür.

Bu araştırmada grupların atamalarındaki yansızlığı sağlayabilmek esas alınmıştır. Bunun için ilk beş döneme ait piyano dersi not ortalamaları temel kabul edilmiştir. Deneklerin tüm başarı düzeylerinin her iki grupta da temsil edilebilmesi için birbirleriyle eşleştirilerek ardından yansız atama ile gruplara dağıtılmıştır. Yüksek not ortalamasına sahip olan öğrencilerin bir grupta, düşük not ortalamasına sahip olan öğrencilerin ise diğer grupta toplanmasının önüne geçebilmek için bu yol seçilmiştir. Seçilmiş olan öğrencilerin denkliğini sağlamak amacıyla ilk beş dönem gerçekleşen piyano dersi not ortalamalarına bakılmış ve birbirlerine denk öğrenciler belirlenmiştir. Piyano dersi akademik başarısı birbirine en yakın olan öğrenciler denk kabul edilmiştir. Eşleştirilen öğrencilerin not başarıları arasındaki farkın 5 puanı geçmemesine özen gösterilmiştir. Bu bağlamda birbirlerine en yakın not ortalamalarına sahip öğrencilerin her biri diğer grupta bir dengi olacak şekilde birbirleriyle eşleştirilerek deney kontrol grupları belirlenmiştir

Sınıf bazında deneklerin hangi not ortalamalarına sahip oldukları ve hangi deneklerin karşılıklı olarak birbirleriyle denk gelecek şekilde eşleştirildikleri aşağıdaki tabloda belirtilmiştir.

Tablo 2: Sınıf İçerisinde Genel Piyano Dersi Not Ortalamalarına Göre Birbirleriyle Eşleşen Öğrenciler

		Denek No	G.P.D.N.O.
1.Karşılaştırma	Deney Grubu	1	88,7
	Kontrol Grubu	1	91,8
2.Karşılaştırma	Deney Grubu	2	86,6
	Kontrol Grubu	2	86,7
3.Karşılaştırma	Deney Grubu	3	81,9
	Kontrol Grubu	3	83,4
4.Karşılaştırma	Deney Grubu	4	81,2
	Kontrol Grubu	4	81,4
5.Karşılaştırma	Deney Grubu	5	76,6
	Kontrol Grubu	5	77
6.Karşılaştırma	Deney Grubu	6	76,8
	Kontrol Grubu	6	72,2
7.Karşılaştırma	Deney Grubu	7	71,2
	Kontrol Grubu	7	70,9
8.Karşılaştırma	Deney Grubu	8	68,3
	Kontrol Grubu	8	64,2
9.Karşılaştırma	Deney Grubu	9	65,5
	Kontrol Grubu	9	66,9
10.Karşılaştırma	Deney Grubu	10	61,5
	Kontrol Grubu	10	60,9
11.Karşılaştırma	Deney Grubu	11	60,2
	Kontrol Grubu	11	59,8
12.Karşılaştırma	Deney Grubu	12	58,2
	Kontrol Grubu	12	54,3
13.Karşılaştırma	Deney Grubu	13	56,4
	Kontrol Grubu	13	52,2

Deneklerin İkişerli gruplardaki not ortalamaları farkı 5 puanı geçmeyecek şekilde denkleştirildikten sonra, deney mi yoksa kontrol grubunda mı olacağına tarafsız bir biçimde karar verilerek atamaları yapılmıştır. Ayrıca bu çalışmada deneklerin kişisel haklarını koruyabilmek için deneklerin ad ve soyadları kullanılmayıp bunun yerine onlara grup içindeki yerlerine göre sayısal semboller verilmiştir.

Seçilen öğrencilerin not ortalamalarını alabilmek için de daha önceki dönemlere ait piyano dersinden başarısız olmamaları gerekmektedir. İlk etapta bu şartlara uygun ve birbirleriyle eşleşebilen 26 öğrenci tespit edilmiştir. Bu 26 öğrenci birbirleriyle de eşleştirilerek 13 kişiden oluşan deney ve kontrol grupları oluşturulmuştur. Fakat araştırma sürecinde meydana gelen bazı olumsuzluklar nedeni ile grup sayıları 13'ten 8'e düşürülmek zorunda kalınmıştır. Öğrencilerin tutum ölçeklerini eksik doldurduklarının fark edilmesi, bazı öğrencilerin 'Piyano Dersi Eser Analiz Formu'nu doldurmadan eseri çalışmış olması, bazı öğrencilerin deşifre video kayıtları sırasında

aşırı heyecanlanarak performans gösterememesi gibi beklenmedik olumsuzlukların yaşanması sebebiyle 5 grup (her grup 2 şer öğrenciden oluştuğu için toplam 10 öğrenci) çalışmadan çıkarılarak birbirleriyle denkliği sağlanmış, 8'er kişiden oluşan deney ve kontrol grupları belirlenmiştir. Belirlenen bu öğrencilerin piyano dersi not ortalamaları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 3: G.P.D.N.O. 'ya Göre Birbirleriyle Eşleştirilerek Denkleştirilmiş Deney-Kontrol Grubu

Liste Sırası ve Adı		G.P.D.N.O.
1.Karşılaştırma	Deney Grubu	86,6
	Kontrol Grubu	86,7
2.Karşılaştırma	Deney Grubu	81,9
	Kontrol Grubu	83,4
3.Karşılaştırma	Deney Grubu	81,2
	Kontrol Grubu	81,4
4.Karşılaştırma	Deney Grubu	76,8
	Kontrol Grubu	72,2
5.Karşılaştırma	Deney Grubu	71,2
	Kontrol Grubu	70,9
6.Karşılaştırma	Deney Grubu	68,3
	Kontrol Grubu	64,2
7.Karşılaştırma	Deney Grubu	65,5
	Kontrol Grubu	66,9
8.Karşılaştırma	Deney Grubu	58,2
	Kontrol Grubu	54,3

### 3.3 Nitel ve Nicel Veri Toplama Süreci

Bu araştırmanın içeriği gereği hem nitel hem de nicel veriler kullanılmıştır. Deşifre becerilerinin ölçülmesi için kullanılan deşifre eserlerini belirlemek için alınan uzman görüşleri ile 'Piyano Dersi Eser Analiz Formu'nu geliştirmek için alınan uzman görüşleri nitel bölümü oluştururken, deneklerin ölçülmüş olan deşifre becerileri, piyano dersi not başarıları ve piyano dersine olan tutumları ise nicel veriler kısmını oluşturmaktadır.

Nitel-Nicel veriler ve bunları elde etme araçları aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 4: Nitel-Nicel Veriler ve Elde Etmek İçin Kullanılan Araçlar

Nitel Veriler ve Araçları		Nicel Veriler ve Araçları	
Nitel Veriler	Araçları	Nicel Veriler	Araçları
Deşifre1 Eseri	Uzman Görüşü	Öntest Deşifre1 Becerisi	Deşifre Değerlendirme Ölçeği
Deşifre2 Eseri	Uzman Görüşü	Sontest Deşifre2 Becerisi	Deşifre Değerlendirme Ölçeği
Piyano Dersi Eser Analiz Formu	Uzman Görüşü	Deney-Kontrol Grupları Denkliği	İlk Beş Dönem Piyano Dersi Not Ortalaması
		Piyano Dersi Akademik Başarısı Öntest	5. Dönem Piyano Dersi Ortalaması
		Piyano Dersi Akademik Başarısı Sontest	6. Dönem Piyano Dersi Ortalaması
		Piyano Dersi Tutumu Öntest	Piyano Dersi Tutum Ölçeği
		Piyano Dersi Tutumu Sontest	Piyano Dersi Tutum Ölçeği

Verileri elde etmek için ihtiyaç duyulan bu ölçme araçlarının bazıları araştırmacı tarafından geliştirilirken bazıları ise daha önce bilimsel çalışmalarda kullanılmış ve bilimsel geçerliği kabul edilmiş olan araçlardır. Deney sürecinde kullanılan ‘Piyano Dersi Eser Analiz Formu’ ve veri toplama araçları olan, öntest-sontest deşifre eserler araştırmacı tarafından geliştirilirken piyano deşifre becerilerini belirlemek için kullanılan ‘Deşifre Değerlendirme Ölçeği (Kurtuldu, 2014)’ ile tutumları ölçmek için kullanılan ‘Piyano Dersi Tutum Ölçeği (Bakıoğlu, 2012)’ ise daha önceki bilimsel çalışmalarda kullanılmış ölçeklerdir.

### 3.3.1 Nitel Bölümde Geliştirilen ve Kullanılan Araçlar

Bu bölümde araştırmacı veri toplayabilmek için gerekli olan bazı araçları uzman görüşleri doğrultusunda hazırlamıştır. Deşifre eserlerin belirlenmesinde puanlama ve önerilere dikkat edilirken, ‘Piyano Dersi Eser Analiz Formu’ geliştirilmesinde ise Lawshe tekniğinden faydalanılmıştır.

Lawshe tekniğinde, en az 5 en fazla ise 40 uzman görüşüne ihtiyaç vardır. Araştırma için hazırlanmış olan ölçekte her bir madde için “madde hedeflenen yapıyı ölçüyor”,

“madde yapı ile ilişkili ancak gereksiz” ya da “madde hedeflenen yapıyı ölçmez” şeklinde derecelendirilir. Kapsam geçerliğinin yanı sıra benzer şekilde maddenin anlaşılabilirliği, hedef kitleye uygunluğu vb. amacıyla da uzman görüşleri derecelendirilebilir (Yurdugül, 2005).

### ***3.3.1.1 Piyano Dersi Eser Analiz Formu Gelişim Süreci***

Piyano eser analiz formu oluşturulurken ilk etapta deneklerin piyano eserini iyice analiz edebilmelerine yardım etmeyi amaçlayan bir madde havuzu oluşturulmuştur. Bu madde havuzunda, eserin karakter özelliklerini mümkün olduğunca tanımak hedeflenmiştir. Bu anlamda ölçü sayısı, tonu/makamı, melodik yapısı, ritmik kalıpları, değiştirici işaretleri, nüanslar, artikülasyon işaretleri gibi esere ait özelliklerin öğrenci tarafından iyice fark edebileceğini sağlamasına yardım edebilecek olan 32 maddeye yer verilmiştir. Bilişsel özelliklere sahip bu maddelerin yanında deneklerin eser hakkındaki ilk izlenimlerini belirleyebilmek için de ayrıca sekiz adet duyuşsal ve devinişsel madde hazırlanmıştır (Bkz. Ekler: Uzmanlara gönderilip görüş alınan ‘Piyano Dersi Eser Analiz Formun’un ilk hali).

‘Piyano Dersi Eser Analiz Formu’ geliştirilirken maddelerinin anlaşılabilirliği ve hedef kitleye uygunluğunu belirlemek amacıyla uzman görüşüne başvurulmuştur. İlk etapta bilişsel-duyuşsal-devinişsel alanlarda hazırlanmış olan madde havuzu öncelikle Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Bölümü’nde bir uzmana danışılarak Türkçe ’ye en uygun ifadeler elde edilmeye çalışılmıştır. Sonra elde edilen maddeler Eğitim Bilimlerinde bir uzmana da danışılarak eğitim yönünden de gözden geçirilmiş ve uzmanlara gönderilmeye hazır hale getirilmiştir. Düzenlenmiş bu madde havuzu, ardından piyano alanında uzman 10 müzik eğitimcisine gönderilmiştir. Uzmanlardan gelen dönütler doğrultusunda duyuşsal ve devinişsel alan maddelerinin çıkarılması önerilmiş, sadece bilişsel alanda analiz yapılmasının daha uygun olduğuna kanaat getirilmiştir. Bu sebeple sadece bilişsel alan maddeleri üzerinde geliştirmeler yapılmıştır.

Uzman görüşleri almak için değerlendirme ölçeği ‘Uygun / Kalsın’, ‘Uygun/Ancak Düzeltme Önerisi’, ‘Uygun Değil/Çıkarılsın’ seçeneklerinden oluşturulmuştur. En alt kısımda ise uzmanların istedikleri herhangi bir madde için veya formun geneli için görüş ve önerilerini almak amacıyla ‘Düşünceler’ başlığı açılmıştır.

‘Piyano Dersi Eser Analiz Formu’ için uzmanlardan gelen dönütlerde bilişsel alan maddeleri hakkında ağırlıklı olarak ‘uygun/kalsın’ seçeneği işaretlenirken, formun 4-7 ve 25. maddeleri için çıkarılması yönünde fikir belirtilmiştir. 14 ile 15. maddeler birleştirilerek tek madde haline getirilirken, 27. madde eksik bulunarak bir madde daha ekleme ihtiyacı duyulmuştur. Ayrıca ek açıklamalarda belirtilen uzman görüşleri dikkate alınarak 5-8-11-13-20-21-22-23-27-28-29 ve 30. maddeler daha anlaşılır ifadeler kullanılması açısından düzeltilmiştir.

Aşağıdaki tabloda uzmanlara gönderilen maddelerin görüş aldıktan sonra yapılan işlemleri verilmiştir.

Tablo 5: Piyano Dersi Eser Analiz Formu’nun Uzman Görüşlerine Göre Değişen Maddeleri

Madde No	Ağırlıklı Uzman Görüşü	Son Hali Madde No
1.	Uygun / Kalsın	Değiştirilmeden 1. madde oldu
2.	Uygun / Kalsın	Değiştirilmeden 2. madde oldu
3.	Uygun / Kalsın	Değiştirilmeden 3. madde oldu
4.	Uygun Değil / Çıkarılsın	Çıkarıldı
5.	Uygun Ama Düzeltilmeli	Yeniden düzenlenerek 4. madde oldu
6.	Uygun Ama Düzeltilmeli	Yeniden düzenlenerek 5. madde oldu
7.	Uygun Değil / Çıkarılsın	Çıkarıldı
8.	Uygun Ama Düzeltilmeli	Yeniden düzenlenerek 6. madde oldu
9.	Uygun / Kalsın	Değiştirilmeden 7. madde oldu
10.	Uygun / Kalsın	Değiştirilmeden 8. madde oldu
11.	Uygun Ama Düzeltilmeli	Yeniden düzenlenerek 9. madde oldu
12.	Uygun / Kalsın	Değiştirilmeden 10. madde oldu
13.	Uygun Ama Düzeltilmeli	Yeniden düzenlenerek 11. madde oldu
14.	Uygun Ama Düzeltilmeli	14 ile 15. maddeler birleştirilerek 12. madde oldu
15.	Uygun Ama Düzeltilmeli	14 ile 15. maddeler birleştirilerek 12. madde oldu
16.	Uygun / Kalsın	Değiştirilmeden 13. madde oldu
17.	Uygun / Kalsın	Değiştirilmeden 14. madde oldu
18.	Uygun / Kalsın	Değiştirilmeden 15. madde oldu
19.	Uygun / Kalsın	Değiştirilmeden 16. madde oldu
20.	Uygun Ama Düzeltilmeli	Yeniden düzenlenerek 17. madde oldu
21.	Uygun Ama Düzeltilmeli	Yeniden düzenlenerek 18. madde oldu
22.	Uygun Ama Düzeltilmeli	Yeniden düzenlenerek 19. madde oldu
23.	Uygun Ama Düzeltilmeli	Yeniden düzenlenerek 20. madde oldu
24.	Uygun / Kalsın	Değiştirilmeden 21. madde oldu
25.	Uygun Değil / Çıkarılsın	Çıkarıldı
26.	Uygun / Kalsın	Değiştirilmeden 22. madde oldu
27.	Uygun Ama Düzeltilmeli	Düzenlenerek 23 oldu ve karşılığına 24 eklendi
28.	Uygun Ama Düzeltilmeli	Yeniden düzenlenerek 25. madde oldu
29.	Uygun Ama Düzeltilmeli	Yeniden düzenlenerek 26. madde oldu
30.	Uygun Ama Düzeltilmeli	Yeniden düzenlenerek 27. madde oldu
31.	Uygun / Kalsın	Değiştirilmeden 28. madde oldu
32.	Çıkarıldı	Çıkarıldı



32'nci Madde olan 'Eseri daha önce dinlediniz mi?' sorusu ise analiz formunun deşifre eserlerde de kullanılacağı göz önüne alınarak, böyle bir şeyin mümkün olmaması nedeniyle çıkarılması uygun görülmüştür. Tüm bunların sonucunda ilk etapta 32 maddeden oluşan 'Piyano Dersi Eser Analiz Formu' 28 maddeye düşürülerek son halini almış ve bu özellikleriyle uygulanmıştır (Bkz. Ekler: Uzmanlara Gönderilip Görüş Alınan 'Piyano Dersi Eser Analiz Formu'nun Uygulamaya Hazır Hali).

Lawshe tekniğinden faydalanılarak araştırmacı tarafından hazırlanmış olan ölçekte uzmanlar tarafından uygun görülmeyen veya düzeltilmesi istenen kısımlar için gerekli açıklamalar alınarak, gelen dönütler doğrultusunda belirlenip uygulamaya hazır hale getirilmiştir.

Kapsam geçerlik oranları, Lawshe (1975) tarafından geliştirilmiştir. Bu nedenle Lawshe tekniği olarak bilinen bu yaklaşım 6 aşamadan oluşmaktadır (Yurdugül, 2005).

- a) Alan uzmanlar grubunun oluşturulması
- b) Aday ölçek formlarının hazırlanması
- c) Uzman görüşlerinin elde edilmesi
- d) Maddelere ilişkin kapsam geçerlik oranlarının elde edilmesi
- e) Ölçeğe ilişkin kapsam geçerlik indekslerinin elde edilmesi
- f) Kapsam geçerlik oranları/indeksi ölçütlerine göre nihai formun oluşturulması

Kapsam geçerlik oranları (KGO), herhangi bir maddeye ilişkin "Gerekli" görüşünü belirten uzman sayılarının, maddeye ilişkin görüş belirten toplam uzman sayısına oranının 1 eksiği ile elde edilir.

$$KGO = \frac{N_G}{N/2} - 1$$

Burada;  $N_G$ , maddeye "Gerekli" diyen uzman sayısını ve  $N$  ise maddeye ilişkin görüş belirten toplam uzman sayısını göstermektedir. Eşitlik 1'e göre; uzmanların yarısı maddeye ilişkin "Gerekli" şeklinde görüş bildirdiklerinde  $KGO=0$ , yarısından fazlası "Gerekli" şeklinde görüş bildirmiş ise  $KGO>0$  ve uzmanların yarısından fazlası "Gerekli" şeklinde görüş bildirmemiş ise  $KGO<0$  olacaktır.  $KGO$  değerleri negatif ya

da 0 değeri içeriyorsa böyle maddeler ilk etapta elenen maddelerdir. KGO değerleri pozitif olan maddeler için istatistiksel ölçütler ile anlamlılıkları test edilirler (Yurdugül, 2005).

Toplamda 10 uzmana gönderilmiş olan ‘Piyano Dersi Eser Analiz Formu’nun uzmanlardan gelen dönütler doğrultusunda her maddesine verilen cevaplar tespit edilmiştir. Her maddenin kaç olumlu, kaç düzeltme ve kaç olumsuz yanıt aldığına bakılarak sayısal değerlere dönüştürülmüştür. Yapılan değerlendirmeler sonucu ilk etapta 6 ve üzeri olumlu cevap alınan maddeler uygun kabul edilerek formda bırakılmıştır. Uzmanlardan gelen dönütlerde bir madde için ‘Uygun / Kalsın’ seçeneği 5 ve aşağısında işaretlenmiş ise olumsuz bir görüş olarak kabul edilerek ölçekten çıkarılmıştır. Uzmanların yarısından bir fazlası sayıda olumlu görmediği maddeler elenmiştir. Bununla beraber ‘Uygun/Ancak Düzeltme Önerisi’ olan maddeler ise yorumlanarak gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

Aşağıdaki tabloda ‘Piyano Dersi Eser Analiz Formu’nun madde havuzu oluşturularak alınan uzman görüşlerinden elde edilen verilerin sayısal değerleri bulunmaktadır.

Tablo 6: Form Maddeleri İçin Uzmanların Bildirdiği Görüşler

Madde No	Uzmanların Sembolik Sıraları										Seçenekler		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Uygun/ Kalsın (1)	Uygun/Ancak Düzeltilme Önerisi (2)	Uygun Değil/Çıkarılsın (3)
1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	9	1	0
2	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	9	1	0
3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10	0	0
4	1	3	3	3	1	1	1	3	3	3	4	0	6
5	1	1	1	1	1	1	1	3	1	1	9	0	1
6	1	1	1	1	1	1	1	1	3	1	9	0	1
7	1	1	3	3	1	1	3	3	3	1	5	0	5
8	1	1	2	3	1	1	1	1	3	2	6	2	2
9	1	1	2	2	1	1	1	1	2	2	6	4	0
10	1	1	1	3	1	2	1	1	1	1	8	1	1
11	1	1	1	3	1	1	1	1	1	1	9	0	1
12	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	9	0	1
13	1	2	1	3	1	1	1	3	2	1	6	2	2
14	1	2	3	3	3	1	1	1	3	3	4	1	5
15	1	1	1	2	1	1	1	1	3	1	8	1	1
16	1	1	1	1	1	1	1	3	2	1	8	1	1
17	1	1	1	3	1	1	1	3	3	1	7	0	3
18	1	1	1	3	1	1	1	3	3	1	7	0	3
19	2	2	1	3	1	1	1	1	3	1	6	2	2
20	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10	0	0
21	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10	0	0

Tablo 7: Tablo 6'nın devamı

Madde No	Uzmanların Sembolik Sıraları										Seçenekler		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	Uygun/ Kalsın (1)	Uygun/Ancak Düzeltilme Önerisi (2)	Uygun Değil/Çıkarılsın (3)
22	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10	0	0
23	1	1	1	3	1	1	1	1	2	1	8	1	1
24	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1	8	2	0
25	1	1	3	2	3	3	1	1	3	2	4	2	4
26	1	1	X	3	1	1	1	1	3	X	6	0	2
27	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	9	1	0
28	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10	0	0
29	1	1	2	1	1	1	2	3	2	2	6	3	1
30	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10	0	0
31	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10	0	0
32	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10	0	0
1	1	1	X	3	1	1	1	1	X	X	6	0	1
2	1	1	X	3	1	1	1	1	X	X	6	0	1
3	2	2	3	1	1	3	1	1	X	3	4	2	3
4	1	1	X	1	1	1	1	1	X	X	7	0	0
5	1	1	3	1	1	3	1	1	X	3	6	0	3
6	1	1	1	1	1	1	1	1	X	1	9	0	0
7	1	1	1	3	1	1	1	1	X	1	8	0	1
8	1	1	1	1	1	1	1	1	X	1	9	0	1
1	1	1	1	1	1	1	1	1	X	1	9	0	1
2	1	1	1	1	1	1	1	1	X	1	9	0	1
3	1	1	1	1	1	1	1	2	X	1	8	1	0
4	1	1	1	1	1	1	1	1	X	1	9	0	1
5	1	1	1	1	1	1	1	1	X	1	9	0	1
6	1	1	1	1	1	1	1	1	X	1	9	0	1
7	1	1	1	1	1	1	1	1	X	1	9	0	1
8	1	1	1	1	1	1	1	1	X	1	9	0	0

Bu tablodaki verilerin değerlendirilmeleri sonucunda 'Piyano Dersi Eser Analiz Formu' son şeklini alarak 28 madde ile kullanıma hazır hale getirilmiştir.

### 3.3.1.2 Deşifre Eserleri Belirleme Süreci

Öntest-sontest olarak kullanılan deşifre eserler araştırmacı tarafından yazılmıştır. Deşifre eserlerinin öğrenciler tarafından daha önceden görülmüş, duyulmuş ya da seslendirilmiş olma ihtimalini ortadan kaldırma amacı ile bu yola başvurulmuştur. Bu kapsamda araştırmacı değişik özelliklere sahip beş eser oluşturmuş ve uzmanlardan öntest-sontest için uygun mu, uygunsa en uygun olanları belirlemeleri, değilse düzeltmelerin ne doğrultuda yapılması gerektiği hususunda görüşler istemiştir. Bu değerlendirmeleri yapabilmeleri için beş eser ses kaydı ve nota yazımları yanında yorumlarını da belirtebilecekleri değerlendirme ölçekleri ile uzmanlara gönderilmiştir. Uzmanlardan beş aday eser hakkında puanlama ve yorum yapmak suretiyle görüş

alınmıştır. Gelen dönütler doğrultusunda en yüksek puan alan eser öntest, ikinci en yüksek puan alan eser de son test olarak kabul edilmiştir. Bu sonuçlara bakılarak deneklerin deşifre becerilerini ölçebilmek için kullanılacak olan öntest-sontest eserler belirlenmiştir (Bkz. Ekler: beş deşifre eser).

Öntest-sontest deşifre becerilerini belirleyebilmek için yazılmış olan ve farklı özelliklere sahip 5 eser öncelikle 12 müzik eğitimi piyano uzmanına gönderilmiştir. Bu eserler için araştırmacı tarafından hazırlanan bir ölçek ile uzmanlardan puanlama ve yorum yapmaları istenmiştir (Bkz.Ekler: Piyano Dersi Deşifre Eserleri Belirleme Uzman Ölçeği ve Görüşleri).

Öntest-sontest olarak kullanılacak olan iki eserlerin tek bir özelliğe bağlı kalmaması için deşifre eserler yazılırken her birinin diğerlerinden farklı özelliklere sahip olmasına özen gösterilmiştir. Uzman görüşüne sunulan eserler şu özelliklere sahiptir; Deşifre 1; sağ elde ve sol elde birbirine çok benzeyen ama tamamen aynı olmayan uyumlu ve tek sesli birbirini takip eden iki melodi bulunmaktadır. Deşifre 2; sağ elde ana melodi varken sol elde tona uygun akorlar basit figürler yazılmıştır.

Deşifre 3; sağ elde 1 oktavdan büyük ana melodi varken sol el oktav bas ses vermektedir. İkinci bölümde ise 4/4'lük ölçü sayısını 8/8'lik düşünürsek, sol elde 4+4 şeklinde giderken sağ elde 3+3+2 şeklinde verilerek bir aksaklık yaratılmaya çalışılmış ve bu özellik de bağlarla belirtilmiştir.

Deşifre 4; sağ elde ve sol elde ana melodiler de dâhil tek seslilik yerine 2 veya 3 sesli ezgiler kullanılmıştır.

Deşifre 5; sağ elde ve sol elde tamamen aynı olan bir melodi kanon biçiminde yazılmış, son ölçüde bitiş etkisi verilmiştir.

Bu tür özelliklere sahip olan eser için her jürinin görüş ve puanlamasına ihtiyaç duyulmuştur. Gelen puanlardan en yüksek puanı alan ilk 2 eserin öntest-sontest deşifre eserler olacağı belirtilmiştir. Ayrıca uzmanların gerek telefon görüşmeleriyle gerekse e-postalar yolu ile alınan eserler hakkındaki öneri ve yorumlar da değerlendirilmiştir.

Gelen dönütlerin içerik analizleri yapılarak sayısal değerlere dönüştürülmüş, böylece beş eser arasından iki eser öntest-sontest olarak kullanılmak üzere belirlenebilmiştir.

Tablo 8: Deşifre Eserleri Belirlemek İçin Uzmanların Verdiği Puanlar

UZMANLAR	Deşifre1	Deşifre2	Deşifre3	Deşifre4	Deşifre5
1	4	5	3	4	5
2	5	5	3	3	5
3	5	3	3	3	5
4	3	5	3	2	4
5	4	4	2	3	5
6	4	3	1	3	4
7	5	5	5	5	5
8	3	5	1	2	5
9	5	3	5	5	4
10	4	4	2	3	2
11	5	4	3	2	1
12	4	4	4	4	4
Toplam	51	50	35	39	49

Tabloda görüldüğü gibi uzmanlardan gelen dönütler doğrultusunda en yüksek puanı deşifre-1, ikinci en yüksek puanı ise deşifre-2 eseri almıştır. Uzman görüşleri alınırken belirtildiği üzere en çok puanı alan deşifre-1 öntest'i, en çok ikinci puanı alan deşifre-2 ise sontest'i oluşturacak biçimde belirlenmiştir.

### 3.3.2 Nicel Bölümde Geliştirilen ve Kullanılan Araçlar

Bu araştırmada bazı araçlar araştırmacı tarafından geliştirilirken bazı araçlar ise daha önce başka bir çalışmada kullanılmış ve bilimsel geçerliliği kabul edilmiş araçlardan seçilmiştir. Nitel bölümde olan 'Piyano Dersi Eser Analiz Formu' ile 'Deşifre Eserler' araştırmacı tarafından geliştirilirken, nicel bölümde olan 'Deşifre Değerlendirme Ölçeği' ile 'Piyano Dersi Tutum Ölçeği' daha önce yayınlanmış olan bilimsel çalışmalardan elde edilmiştir.

Video kayıtlarında olan piyano deşifre eserlerin değerlendirilmesinde uzman görüşüne başvurulmuş, bu bilgileri değerlendirebilmek için de 'Deşifre Değerlendirme Ölçeği (Kurtuldu, 2014)' kullanılmıştır. Deneklerin tutumlarının belirlenmesinde ise 'Piyano Dersi Tutum Ölçeği (Bakıoğlu, 2012)' kullanılmıştır.

#### 3.3.2.1 Piyano Dersi Tutum Ölçeği

Araştırmada deneklerin tutumlarını belirleyebilmek amacıyla Bakıoğlu (2012) tarafından geliştirilmiş olan piyano dersi tutum ölçeği kullanılmıştır. Ölçekte deneklerin piyanoya yönelik tutumlarını belirlemek amacıyla "ilgi", "yargı" ve "kararlılık" alt boyutlarına ilişkin tutum ifadelerine yer verilen 39 madde vardır. Bu

39 madde ayrıca kendi içinde de bilişsel, duyuşsal ve devinişsel özelliklere sahiptir. Bilişsel duyuşsal ve devinişsel alan ifadelerine sahip olan ölçek maddelerinin asıl amacı deneklerin piyano dersine yönelik ilgi yargı ve kararlılık boyutlarını belirlemesidir.

Ölçekte bilinen bir istatistik paket programı yardımıyla belirlenen Alpha güvenilirlik kat sayısının, 95 olduğu, ölçeğin iç tutarlılık kat sayılarının da 1. faktörde, 89, 2. faktörde, 86 ve 3. faktörde, 90 olduğu belirlenmiştir. Güvenirlik kat sayılarının, 70 referans düzeyi dikkate alındığında oldukça yüksek olduğu söylenilebilir. Ölçeğin KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) örneklem uygunluğu testi sonucu, 91 düzeyinde gerçekleşmiş, Barlett's faktörlenebilirlik ölçümü sonucunda elde edilen değerin de  $p < ,001$  düzeyinde anlamlı olduğu görülmüştür. Bu sonuçlara göre geliştirilen ölçeğin önemli ölçüde güvenilir olduğu söylenilebilir (Bakıoğlu, 2012). Bu sebeple iç tutarlılık ve güvenilirlik açısından oldukça iyi seviyede olan piyano dersi tutum ölçeği, araştırmadaki tutumları tespit etmek amacıyla kullanılmaya uygun görülmüştür. Bu özelliklere sahip tutum ölçeği araştırmada öntest-sontest olarak iki kez kullanılmıştır (Bkz. Ekler: Piyano Dersi Tutum Ölçeği).

### **3.3.2.2 Deşifre Değerlendirme Ölçeği**

Deşifre becerilerini belirleyebilmek için deneklere deşifre eserler çaldırılmış ve video kaydına alınmıştır. Alınmış olan video kayıtları 'Deşifre Değerlendirme Ölçeği' ile uzmanlara gönderilmiştir. Deşifre eserlerin değerlendirmelerini yapabilmek için kullanılan bu ölçek daha önce yapılmış olan başka bir çalışmadan elde edilmiştir. Video kayıtları ile uzmanlara gönderilen bu ölçek Kurtuldu (2014) tarafından yapılan 'Piyano Öğrencilerinin Deşifre Becerileri İle Piyano Dersi Başarılarının Karşılaştırılması' adlı makalede kullanılmıştır. Araştırmacı tarafından geliştirilen ölçek için uzman görüşleri alınmış ve literatürde yer alan bazı performans değerlendirme ölçekleri (Kurtuldu, 2010; Akın, 2007; Dalkıran, 2006) ile deşifre çalışmalarına yönelik makalelerde ifade edilen önemli değerlendirme parametreleri göz önünde tutulmuştur. Bilimsel olarak daha önce başka bir çalışmada kullanılan bu ölçek, bu çalışmada kullanılarak deneklerin deşifre becerileri belirlenmiştir.

Video kayıtlarına alınan deşifre performansları, deşifre değerlendirme ölçeği ile uzman jüriye gönderilerek değerlendirilmiştir. Aşağıdaki tabloda uzmanların değerlendirme yaparken, değerlendirmeleri istenilen öğrenci sayısına göre

düzenlenmiş ‘Deşifre Değerlendirme Ölçeği’ verilmiştir (Bkz. Ekler: Deneklerin Deşifre Becerilerini Ölçmek İçin Uzmanlara Gönderilmiş Olan Deşifre Değerlendirme Ölçeği).

### **3.4 Deney Süreci**

Gelişimi tamamlanmış olan ‘Piyano Dersi Eser Analiz Formu’ deney grubuna uygulanmıştır. Bu form deneklere eseri çalışmadan veya çalmadan önce doldurtulmuştur. III. sınıf bahar dönemi öğrencilerinden oluşan deney grubu, eğitim öğretim süreci içerisinde çalmaları gereken her piyano eseri için birer form doldurmuştur. Ayrıca deşifre becerilerini belirlemek için çalmış oldukları deşifre1 ve deşifre2 eserleri için de formu doldurmuşlardır. Deney grubu hem vize ve final sınavlarında çalınan piyano eserlerinde hem de deşifre becerilerinin belirlenmesi için çalınan eserlerde ‘Piyano Dersi Eser Analiz Formu’nu kullanmışlardır.

#### **3.4.1 Deney-Kontrol Gruplarının Belirlenmesi ve Denkliğin Sağlanması**

Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Programı 3. sınıf, Bahar Dönemi öğrencilerine uygulanan deneyin, bir eğitim-öğretim dönemi (14 hafta) boyunca haftada bir kez ve bir saat olan piyano derslerinde uygulanması yapılmıştır.

Yapılan çalışma gereğince deneklerin denkliğini ve yansız atanmaları sağlanmalıdır. bu denkliği ve yansız atamaları yapabilmek için deneklerin piyano dersi not ortalamaları baz alınmıştır. Gerekli yasal izinlerin alınmasından sonra öğrencilerin 5 dönemlik not ortalamalarına ulaşılmıştır. Sınıf listesinde bulunan her öğrenci için beş dönemin aritmetik ortalaması hesaplanmış ve sınıf içerisinde deney-kontrol grubunu oluşturacak şekilde birbirleriyle denkleştirilmiştir. İlk beş dönem piyano dersi not ortalamaları karşılaştırmaları yapılarak denekler birbirleriyle eşleştirilmiş ardından deney kontrol gruplarına random biçimde atanmıştır.

#### **3.4.2 Yapılan Uygulamalar**

1-Hem denekleri belirlemek hem de denkliklerini sağlayabilmek için deneklerin uygulama yapılacak olan döneme kadar edinmiş oldukları piyano dersi not ortalamaları tespit edilmiştir. İlk beş dönemin piyano dersi not ortalamaları

birbirleriyle denkleştirilerek deneklerin yansız bir şekilde gruplara atanmaları sağlanmıştır.

2-Piyano dersi akademik başarılarına yönelik öntest-sontest karşılaştırmasında 3. sınıf güz ve bahar dönemi kayıtları dikkate alındığından, bu karşılaştırma için 5. dönem piyano dersi not ortalamaları elde edilmiştir.

3-Öğrencilerin çalışacak oldukları piyano ödevleri verilmeden 'Piyano Dersi Tutum Ölçeği' ile deneklerin 'Piyano Dersine Olan Tutumları öntest olarak ölçülmüştür.

4-Deney grubu öğrencileri ilk haftadan itibaren derslerde işlenen her bir piyano eseri için 'Piyano Dersi Eser Analiz Formu' doldurmuşlar, kontrol grubu ise bunu yapmadan müfredata uygun olarak derslerine devam etmişlerdir.

5-Tüm deneklerin deşifre becerilerine yönelik öntest uygulamaları yapılmış ve video kaydına alınmıştır.

6-Deneklerin deşifre becerilerine yönelik sontest uygulamaları yapılmış ve video kaydına alınmıştır. Bu uygulamada deney grubu 'Piyano Dersi Eser Analiz Formu'nu doldurmuş, kontrol grubuna ise form kullanılmaksızın sadece eseri tanımak için süre verilmiştir.

7-Vize döneminden sonra final eserleri belirlendiğinde deney grubu yine bu eserlerin her biri için 'Piyano Dersi Eser Analiz Formu' doldurmuş ve dersler bu doğrultuda işlenmiştir. Kontrol grubu ise bu formu doldurmamış ve derslerini müfredata göre devam ettirmişlerdir.

8-Dönem sonunda final sınavlarından önce tüm deneklere sontest olmak üzere 'Piyano Dersi Tutum Ölçeği' uygulanmıştır.

9-Final sınavlarından sonra 6. dönem not ortalamaları da elde edilmiş ve piyano dersi akademik başarı sontest kısmını oluşturacak şekilde deney sürecindeki veri toplama işlemleri tamamlanmıştır.

### **3.4.3 Öntest-Sontest Uygulamaları**

Bu bölümde deney grubuna 'Piyano Dersi Eser Analiz Formu' uygulamak suretiyle tüm denekler için veri toplama araçları kullanılmış ve nicel veriler elde edilmiştir. Bu nicel veriler öntest ve sontest kısımlarını oluşturan üç ayrı bölümden oluşturulmuştur.



### **3.4.3.1 Deşifre Becerileri**

Uygulamada deşifre eserlerin seslendirilme süreci video kaydına alınmıştır. Değerlendirmeleri yapacak olan uzman jüriye ulaşılmasını daha mümkün kılabilmek için bu yöntem tercih edilmiştir. Çalınan deşifre eserlerdeki becerilerin değerlendirme sürecinin objektif ve geçerliği yüksek tutulmaya çalışılması sebebiyle mümkün olduğunca çok jüriyle iletişime geçilmiş ve piyano dalında akademisyen 12 jüriye ulaşılmıştır. Denekler ve jüriler dört gruba ayrılarak birbirleriyle eşleştirilmiştir. Her jüri grubunda 3, denek gruplarında ise 5 veya 6 kişi bulundurulmuştur. Böylece her jüri 5 veya 6 kişiyi değerlendirirken her denekte 3 jüri tarafından değerlendirilmiştir. Denekleri 3 jürinin değerlendirmesi sağlanarak ortaya çıkan sayısal verilerin güvenilirliği artırılmaya çalışılmıştır.

Ayrıca deneklerin doğal piyano deşifre performanslarını daha gerçeğe yakın tespit edebilmek için deneklerin kamera kaydına alışabilmeleri amaçlanmıştır. Heyecanlarını yenebilmeleri ve gerçek performanslarını en iyi şekilde ortaya koyabilmeleri için bir deneme çekimi yapılmıştır. Bu çekim için araştırmacı tarafından yazılmış olan bir üçüncü eser kullanılmıştır. Bu çekimin deneme çekimi olduğu deneklere çekim bittikten sonra söylenmiştir. Deneme çekimine rağmen yine de asıl çekimlerde aşırı heyecanlanarak performans gösteremeyen bazı denekler olmuştur. Anlık performansa dayalı olmasından ötürü belirlenmesinde güçlük yaşanan deşifre becerilerini en iyi şekilde ölçmek gerektiği düşünülmüş ve heyecanlanmalarından dolayı değerlendirmeleri yapılamayan bu denekler araştırmadan çıkarılmıştır.

Öntest ve sontest deşifre becerilerinin ölçülebilmesi için belirlenmiş olan eserler deneklere çaldırılmıştır ve bu süreç kamera kaydına alınmıştır. Eserler çalınmadan önce deney grubuna 'Piyano Dersi Eser Analiz Formu' doldurtulmuş, kontrol grubuna ise eseri tanınmaları için süre tanınmıştır. Daha sonrasında alınan bu kayıtlar 'Deşifre Değerlendirme Ölçeği' ile tekrar uzmanlara gönderilerek deneklerin deşifre becerilerini puanlamaları istenmiştir. Her bir öğrenciyi değerlendiren 3 uzmanın verdiği puanların aritmetik ortalaması alınmıştır. Öntest-sontest için elde edilen puanlar birbirleriyle karşılaştırılarak değerlendirmeler yapılmış ve bu veriler deney kontrol grubuyla da karşılaştırılmıştır.

### **3.4.3.2 Piyano Dersi Akademik Başarısı**

Piyano dersi akademik başarıya ilişkin verileri deneklerin güz ve bahar dönemi piyano dersi not ortalamaları belirlemektedir. Öntest-sontest olarak karşılaştırmaları yapılmış olan bu değerlendirmelerde beşinci dönem piyano dersi not ortalamaları ile altıncı dönem piyano dersi not ortalamaları ele alınmıştır. Ön test verileri için hiçbir uygulamanın yapılmadığı 5. Dönem alınırken sontest verileri için ise uygulama yapılan dönemin piyano dersi aritmetik ortalaması alınmıştır. Sontest verileri 'Piyano Dersi Eser Analiz Formu' ve Deşifre becerileri video kayıtları uygulamaları yapılarak tamamlandıktan sonra elde edilmiştir. Vize-final olmak üzere aritmetik ortalaması alınarak elde edilen verilerin karşılaştırmaları yapılmıştır.

### **3.4.3.3 Piyano Dersine Olan Tutum**

Deneklerin piyano dersine yönelik öntest-sontest tutumlarının belirlenmesi için daha önce araştırmacı tarafından yüksek lisans tezinde hazırlanmış ve kullanılmış olan piyano dersine yönelik tutum ölçeği kullanılmıştır. 39 maddelik ölçek dönem başında ilk haftada öntest, dönem sonunda son haftada da son test olarak deney ve kontrol gruplarına uygulanmıştır. Deneklerin tutumlarının hangi başlıklar altında, ne yöne eğilimli olduğu tespit edilmiştir. Dönem içerisinde uygulanacak olan 'Piyano Dersi Eser Analiz Formu' kullanılmadan öncesinde ve sonrasında öntest-sontest olarak uygulanan ölçekle elde edilen veriler bilinen bir istatistik paket programına yüklenerek sayısal değerlere dönüştürülmüştür. İstatiksel analizleri yapılarak nicel hale dönüştürülen bu verilerin karşılaştırmaları yapılmıştır.

### **3.4.4 Ön Test Uygulamaları**

Araştırmada üç farklı özellik ölçülmüş ve öntest kısmını oluşturmuştur. Bunlar deşifre1 eseri ile belirlenen deşifre becerileri, öğrencilerin beşinci döneme ait piyano dersi not başarı ortalamaları ve uygulamanın ilk haftasında tespit edilen piyano dersine yönelik tutumlarıdır.

Deşifre becerileri basamağında deney ve kontrol gruplarına deşifre1 eseri çalmaları istenmiştir. Öncelikle eseri incelemeleri için zaman verildikten sonra ilk seslendirme performansları kayıt altına alınmıştır. Her iki grupta da herhangi bir yöntem kullanılmadan deşifre yapılmıştır. Elde edilen veriler deşifre becerileri öntest kısmını oluşturmuştur.

Akademik başarı kısmında öğrencilerin piyano dersindeki not ortalamalarına bakılmıştır. Uygulama altıncı dönemde yapıldığı için ön test olarak beşinci dönemin aritmetik ortalaması alınmıştır. Uygulamanın tamamlandığı ve piyano dersi akademik başarı kriteri olarak kabul edilen 6. dönem piyano dersi not ortalamaları ile karşılaştırması yapılmak üzere tüm veriler kaydedilmiştir.

Tutumların ölçülmesi sürecindeki ilk uygulama dönem başında yapılmıştır. Dönem başında öğrencilerin piyano dersine yönelik tutumlarının nasıl olduğu tespit edilmiştir. ‘Piyano Dersi Eser Analiz Formu’ uygulanmadan, bu sürece kadar piyano eğitimi almış olan deneklerin tutumlarının ne şekilde olduğu belirlenmiştir. ‘Piyano Dersi Eser Analiz Formu’ uygulaması yapılarak tamamlanan bir piyano eğitim dönemi sonunda formun öğrencilerin tutumlarına ne gibi etkilerinin olduğu tespit edilmiştir. Dönem başında tespit edilmiş olan piyano dersine olan tutumları ile uygulama sonrası tutumları arasında ne gibi farklılıkların olduğu karşılaştırılmıştır. Ayrıca bu çalışmada da elde edilen sonuçlar deney-kontrol grupları arasında karşılaştırılmıştır.

### **3.4.5 Son Test Uygulamaları**

Son test kısmı deşifre becerisi, akademik başarı ve tutum olmak üzere üç başlıktan oluşmaktadır. Sontest uygulamalarından elde edilen veriler önce grup içinde öntest verileriyle kıyaslanmış, ardından çıkan sonuçlar deney-kontrol gruplarıyla karşılaştırılmıştır.

Deşifre becerilerine yönelik sontest uygulamasında deneklere ikinci bir deşifre eser (deşifre2) çaldırılarak video kaydı yapılmıştır. Deney grubu deşifre eseri çalmaya başlamadan önce ‘Piyano Dersi Eser Analiz Formu’nu doldurmuş, kontrol grubu ise ‘Piyano Dersi Eser Analiz Formu’nu doldurmamıştır. Kontrol grubundan eseri tanımaları için kendi istedikleri doğrultuda eseri analiz etmeleri istenmiş ve zaman tanınmıştır. Sonra çalınan eserler video kaydı yapılarak “Deşifre Değerlendirme Ölçeği” ile uzman öğretmenlere gönderilmiş ve puanlatılmıştır. Uzmanlardan gelen veriler grupların kendi içindeki öntest sonuçlarıyla ve deney-kontrol gruplarının genel verileri ile karşılaştırılmıştır.

Akademik başarı kısmında ise deney grubunu oluşturan öğrencilerden dönem boyunca çalışmış oldukları eserlerin her biri için ‘Piyano Dersi Eser Analiz Formu’nu doldurmaları istenmiştir. Kontrol grubu ise bu formu doldurmadan müfredata uygun

olarak eğitimlerine devam etmişlerdir. Bu çalışmanın sonunda dönemlik not ortalamalarına bakılmış ve her deneğin beşinci dönem piyano dersi not ortalamalarıyla son dönem piyano dersi not ortalamaları karşılaştırılarak farklar ortaya koyulmuştur. Ayrıca grupların kendi içindeki öntest-sontest karşılaştırma sonuçları deney-kontrol gruplarıyla da karşılaştırılmıştır.

Tutumların ölçülmesi sürecindeki son test uygulaması ise dönem sonunda yapılmıştır. Dönem sonunda öğrencilerin piyano dersine yönelik tutumlarının nasıl olduğuna bakılmıştır. 'Piyano Dersi Eser Analiz Formu' uygulanarak tamamlanan bir piyano eğitim dönemi sonunda form yardımıyla öğrencilerin tutumlarına ne gibi etkilerinin olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu amaçla deneklerin dönem başında tespit edilmiş olan piyano dersine yönelik tutumları ile dönem sonundaki tutumları karşılaştırılmıştır. Bu çalışmada da elde edilen sonuçlar deney-kontrol grupları arasında karşılaştırılmıştır.

### **3.5 Verilerin Analizi**

Bu araştırmada hem nitel hem de nicel veri toplama tekniklerinden yararlanıldığı için, verilerin analizi aşamasında da nicel ve nitel analiz yöntemleri kullanılmıştır. Nitel alan çalışmanın veri toplama araçlarının geliştirilmesinde ve 'Piyano Dersi Eser Analiz Formu'nun oluşturulmasında yer alırken, nicel alan ise öntest-sontest uygulamaları kapsayan bölümde yer almıştır.

Verilerin analizi sürecinde ilk olarak araştırmanın nitel verisi olan ve uzmanlardan Lawshe tekniği ile elde edilen verilerin Lawshe tekniğine özel bir içerik analizi biçimi ile analizinin yapılması süreci gerçekleştirilmiştir. Analizin nasıl yapıldığı ve analiz sürecinde Lawshe tekniğine yönelik özellikler ölçme aracının kullanılması ve geliştirilmesine yönelik yukarıdaki bölümde açıklanmıştır.

Araştırmanın nicel verilerinin analizinde bilinen bir istatistik paket programından faydalanılmıştır. İstatistik işlemlerde verilere yönelik ortalama puan hesapları, güvenilirlik katsayısı, karşılaştırmalı ölçümler gibi işlemler sırasıyla gerçekleştirilmiştir. Yapılan ölçümlerden biri olan Cronbach's Alpha katsayısı çalışma grubunu oluşturan öğrencilerin tutum ölçeğine verdikleri cevaplar düzeyinde ölçülmüş ve sonuç 0,97 olarak gerçekleşmiştir. Bu değer ölçekten elde edilen verinin yüksek düzeyde güvenilir olduğuna işaret etmektedir. Öğrencilerin piyano dersine yönelik tutumlarının

belirlenmesinde ilgili ölçekten elde edilen puanlara yönelik ortalama ve toplam işlemleri yapılmış, tutum puanları öntest ve sontest için bu şekilde elde edilmiştir. Deşifre eserlerin puanlama sürecinde ‘Deşifre Değerlendirme Ölçeği’ kullanılmış ve üçer kişiden oluşan dört jüri grubuna puanlatılmıştır. Puanlama süreci ve verileri yukarıdaki kullanılan ve geliştirilen araçlar kısmında detaylıca açıklanmıştır. Çalışma grubunun piyano dersi akademik başarılarına ilişkin ders listeleri (6 dönemlik) elde edildikten sonra, ilgili ders notlarının aritmetik ortalaması alınmıştır. Bu ders notlarının ilk beş dönem ortalaması grupların denkliliğini belirlerken beşinci ve altıncı dönem ortalamaları ise deneklerin piyano dersi akademik başarılarının öntest-sontest kısımlarını oluşturmaktadır. Deşifre, akademik başarı ve tutum kavramlarına yönelik tanımlayıcı bilgilerin elde edilmesi süreci bu şekilde tamamlandıktan sonra deney ve kontrol gruplarından elde edilen verilerin araştırmanın ana basamaklarına göre (deşifre, başarı, tutum) karşılaştırılması süreci başlatılmıştır.

Deney ve kontrol gruplarının tutum puanları, akademik başarıları ve deşifre çalma sürecinden elde edilen puanların değerlendirilmesinde, karşılaştırmalı ölçümler (Mann Whitney U testi – Wilcoxon İşaretli Sıralar testi) kullanılmıştır. Elde edilen puanların ölçümünde deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin sayıca az olması sebebiyle normallik varsayımını karşılayamayacağı düşünülmüş ve bu sebeple parametrik olmayan testler tercih edilmiştir. Karşılaştırmalı ölçümlerde manidarlık seviyesi  $p < ,05$  olarak kabul edilmiştir.

Elde edilen veriler öncelikle gruplar içerisinde öntest-sontest olarak karşılaştırılmıştır. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin deney sürecinden önceki durumları tespit edilmiş ve üç başlık altında kaydedilmiştir. Ardından uygulamalar yapılmış ve deneklerin yeni verileri üç başlık altında kaydedilmiştir. Gözlemlenen değişimlerin tam olarak belirlenebilmesi için kontrol grubuyla karşılaştırmalara ihtiyaç duyulmuştur. Deney grubundaki değişimler deney sürecindeki uygulamalardan mı yoksa doğal devam eden süreçten mi kaynaklandığını belirleyebilmek için de kontrol grubuyla karşılaştırmaları yapılmıştır. Denekler için elde edilen tüm veriler öncelikle grup içi olacak şekilde öntest-sontest karşılaştırmaları yapılmış ardından da gruplar arası karşılaştırmaları yapılmıştır. Verilerin grup içi karşılaştırmaları yapılırken Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi kullanılmış, gruplar arası karşılaştırmalar yapılırken ise

Mann Whitney U Testi kullanılmıştır. Bu bağlamda aşağıdaki veri karşılaştırma listesi meydana gelmiştir.

#### Karşılaştırmalar

- 1- Deney grubunu oluşturan öğrencilerin deşifre çalma puanlarının, öntest ve sontest düzeyinde kendi grupları içerisinde (grup içi) karşılaştırılması
- 2- Deney grubunu oluşturan öğrencilerin akademik başarılarının, öntest ve sontest düzeyinde kendi grupları içerisinde (grup içi) karşılaştırılması.
- 3- Deney grubunu oluşturan öğrencilerin piyano dersine yönelik tutumlarının, öntest ve sontest düzeyinde kendi grupları içerisinde (grup içi) karşılaştırılması.
- 4- Kontrol grubunu oluşturan öğrencilerin deşifre çalma puanlarının, öntest ve sontest düzeyinde kendi grupları içerisinde (grup içi) karşılaştırılması.
- 5- Kontrol grubunu oluşturan öğrencilerin akademik başarılarının, öntest ve sontest düzeyinde kendi grupları içerisinde (grup içi) karşılaştırılması.
- 6- Kontrol grubunu oluşturan öğrencilerin piyano dersine yönelik tutumlarının, öntest ve sontest düzeyinde kendi grupları içerisinde (grup içi) karşılaştırılması.
- 7- Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin deşifre çalma puanlarının gruplar arasında öntest düzeyinde karşılaştırılması.
- 8- Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin akademik başarılarının gruplar arasında öntest düzeyinde karşılaştırılması.
- 9- Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin piyano dersine yönelik tutumlarının gruplar arasında öntest düzeyinde karşılaştırılması.
- 10- Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin deşifre çalma puanlarının gruplar arasında sontest düzeyinde karşılaştırılması.
- 11- Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin akademik başarılarının gruplar arasında sontest düzeyinde karşılaştırılması.
- 12- Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin piyano dersine yönelik tutumlarının gruplar arasında sontest düzeyinde karşılaştırılması.

Tüm bu karşılaştırmalar bulgular kısmında tablolar halinde verilmiştir.

## DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

### IV. BULGULAR

Bu bölümde elde edilen değerlerin hem gruplar bazında kendi içinde hem de gruplar arası farkların verilerinde karşılaştırmaları yapılmış ve bu karşılaştırmalar sonucunda bulgulara ulaşılmaya çalışılmıştır.

#### 4.1 Deney Grubu Öntest-Sontest Karşılaştırmaları

1. Deney grubunu oluşturan öğrencilerin deşifre çalma puanlarının öntest-sontest (grup içi) karşılaştırılması

Tablo 9: Deney Grubu Deşifre Çalma Becerisi Öntest-Sontest Karşılaştırması

Denek Sıra No	Öntest	Sontest	Fark
1	51	72,6	+11,6
2	40,3	61,3	+21
3	65,3	83	+17,7
4	57	74,6	+17,6
5	68,6	77,6	+9
6	37,6	54,3	+16,7
7	30,6	67,6	+37
8	49,6	54	+4,4
$\bar{X}$	50	68,12	+18,12
Max.	68,6	83	+14,4
Min.	30,6	54	+23,4

Deney grubunun deşifre çalma becerileri öntest-sontest grup içi ortalama değerlerine bakıldığında 50 den 68,12 ye yönelik bir yükseliş görülmektedir. Deşifre becerileri grup içinde 18,12 lik bir artış olduğu tespit edilmiştir. Grup içinde alınan en yüksek puanlara bakıldığında 14,4 artış görülürken, alınan en düşük puanlarda da 23,4 lük bir artışla genel anlamda bir yükselişin olduğu söylenebilir. Elde edilen bu verilere bakıldığında deney grubunun aldığı tüm notlarda bir artış olduğu, piyano eserlerini deşifre çalma becerilerinde bir yükselmenin görüldüğü söylenebilir.

Tablo 10: Deney Grubu Deşifre Çalma Puanlarına Yönelik Öntest-Sontest Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

Ölçüm	Sıralar	N	Sıra Ort.	SıraTop.	z	p
	Negatif Sıra	0	0,00	0,00		
Deney Grubu Deşifre	Pozitif Sıra	8	4,50	36		
Öntest – Sontest	Eşit	0			-2,52	,012
	Toplam	8				

Deney grubunun deşifre çalma sürecinde aldıkları puanların öntest ve son test düzeyindeki verilere göre karşılaştırılmasında ortaya çıkan sonuç  $p < ,05$  düzeyine göre anlamlı bulunmuştur [ $z = -2,52$ ,  $p < ,05$ ]. Veriler incelendiğinde puanların olumsuz yönde azalmasını sağlayan öğrenci olmadığı, gruptaki tüm öğrencileri pozitif sırada buldukları gözlenmiştir. Buna göre deney grubundaki öğrencilerin sontest puanlarının öntest puanlarına göre pozitif yönde artış gösterdiği söylenebilir.

2. Deney grubunu oluşturan öğrencilerin akademik başarılarının öntest-sontest (grup içi) karşılaştırılması.

Tablo 11: Deney Grubu Akademik Başarı Öntest-Sontest Karşılaştırması

Denek Sıra No	Öntest	Sontest	Fark
1	63	74	+11
2	67,5	69	+1,5
3	85	92,5	+7,5
4	91,5	87,5	-4
5	81,5	82,5	+1
6	52,5	61,5	+9
7	61	70,5	+9,5
8	70,5	86,5	+16
$\bar{X}$	71,5	78	+6,5
Max.	91,5	92,5	+1
Min.	52,5	61,5	+9

Deney grubunun akademik başarılarının öntest-sontest grup içi ortalama değerlerine bakıldığında 71,5 den 78'e çıktığı görülmektedir. Deney grubu akademik başarılarının grup içinde 6,5 düzeyinde bir artışlarının olduğu görülmektedir. Grup içinde alınan en yüksek puanlara bakıldığında 1 puan artış görülürken, alınan en düşük puanlarda ise 9 puanlık bir artış görülmektedir. 'Piyano Dersi Eser Analiz Formu'nun etkilerini ortaya



koyabilmek için deney-kontrol grubu akademik başarı sontest karşılaştırma sonuçlarına bakılmalıdır. Bu karşılaştırmalar ilerleyen bölümlerde yapılmıştır.

Tablo 12: Deney Grubu Akademik Başarı Puanlarına Yönelik Öntest-Sontest Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

Ölçüm	Sıralar	N	Sıra Ort.	SıraTop.	z	p
Deney Grubu Akademik Başarı Öntest – Sontest	Negatif Sıra	1	3,00	3,00	-2,10	,036
	Pozitif Sıra	7	4,71	33		
	Eşit	0				
	Toplam	8				

Deney grubunun akademik başarı puanlarının öntest ve son test düzeyindeki verilere göre karşılaştırılmasında ortaya çıkan sonuç  $p < ,05$  düzeyine göre anlamlı bulunmuştur [ $z = -2,10$ ,  $p < ,05$ ]. Veriler incelendiğinde puanların olumsuz yönde azalmasını sağlayan 1 öğrenci olduğu, gruptaki 7 öğrencinin ise pozitif sırada buldukları gözlenmiştir. Buna göre deney grubundaki öğrencilerin sontest puanlarının öntest puanlarına göre pozitif yönde artış gösterdiği söylenebilir.

3-Deney grubunu oluşturan öğrencilerin piyano dersine yönelik tutumlarının öntest-sontest (grup içi) karşılaştırılması.

Tablo 13: Deney Grubu Tutum Öntest-Sontest Karşılaştırması

Denek Sıra No	Öntest	Sontest	Fark
1	79,00	89,00	+10,00
2	52,00	102,00	+50,00
3	47,00	52,00	+5,00
4	49,00	50,00	+1,00
5	59,00	75,00	+16,00
6	61,00	62,00	+1,00
7	181,00	94,00	-87
8	50,00	94,00	+44,00
$\bar{X}$	72,25	77,25	+5,00
Max.	181,00	102,00	-79,00
Min.	47,00	50,00	+3,00

Deney grubunun tutumlarının öntest-sontest grup içi ortalama değerlerine bakıldığında 72,25 den 77,25'e çıktığı görülmektedir. Deney grubu denekleri tutumlarının grup içinde 5 puanlık bir artışlarının olduğu görülmektedir. Grup içindeki tutum değerlerinde bir denek düşüş gösterirken diğer tüm deneklerin artış gösterdiği belirlenmektedir. Öntest puanı oldukça yüksek olan bu denekğin öntest puanı en yüksek değere sahipken aynı zamanda diğer deneklerin puanları arasında da oldukça fark olduğu görülmektedir. Bu sebeple grup içinde alınan en yüksek puanların farkına

bakıldığında 79 puan azalma görülmektedir. Öntest-sontest grup içinde alınan en düşük puanlarda ise sadece 3 puanlık bir artış görülmektedir. Bireysel farklılıkların haricinde genel olarak ortalamalara bakıldığında öntest-sontest puanlarının birbirine yakın olduğu söylenebilir.

Tablo 14: Deney Grubu Tutum Puanlarına Yönelik Öntest-Sontest Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

Ölçüm	Sıralar	N	Sıra Ort.	SıraTop.	z	p
Deney Grubu Tutum Puanları Öntest – Sontest	Negatif Sıra	1	8,00	8,00	-1,40	,161
	Pozitif Sıra	7	4,00	28		
	Eşit	0				
	Toplam	8				

Deney grubunun piyano dersine yönelik tutum puanlarının öntest ve son test düzeyindeki verilere göre karşılaştırılmasında ortaya çıkan sonuç  $p < ,05$  düzeyine göre anlamlı bulunmamıştır [ $z = -1,40$ ,  $p < ,05$ ]. Veriler incelendiğinde puanların olumsuz yönde azalmasını sağlayan 1 öğrencinin olduğu ve etkilediği puan aralığının yüksek olduğu, gruptaki 7 öğrencinin ise pozitif sırada buldukları ve yukarıdaki tablo da göz önünde tutulduğunda gösterdikleri artışın etkili olmadığı gözlenmiştir. Buna göre deney grubundaki öğrencilerin sontest puanlarının öntest puanlarına göre kısmen artıyor olarak gözüксе de pozitif yönde ve istatistiksel anlamda fark yaratacak kadar artış göstermediği söylenebilir.

#### 4.2 Kontrol Grubu Öntest-Sontest Karşılaştırmaları

1-Kontrol grubunu oluşturan öğrencilerin deşifre çalma puanlarının öntest-sontest (grup içi) karşılaştırılması.

Tablo 15: Kontrol Grubu Deşifre Çalma Becerisi Öntest-Sontest Karşılaştırması

Denek Sıra No	Öntest	Sontest	Fark
1	62	71	+9
2	56	57,3	+1,3
3	60	60,6	+0,6
4	52,6	55,3	+2,7
5	40,6	34,6	-6
6	35,6	42,3	+6,7
7	42	44	+2
8	36,6	38,6	+2
$\bar{X}$	48,17	50,46	+2,29
Max.	62	71	+9
Min.	35,6	34,6	-1

Kontrol grubunun deşifre çalma becerileri öntest-sontest grup içi ortalama değerlerine bakıldığında 48,17 den 50,46 ya doğru bir yükseliş görülmektedir. Deşifre becerilerinde grup içinde 2,29 değerinde bir artış olduğu görülmektedir. Grup içinde alınan en yüksek puanlara bakıldığında 9 puanlık bir artış görülürken, alınan en düşük puanlarda ise - 1 lik bir düşüş görülmektedir. Bu anlamda kontrol grubu deşifre çalma öntest-sontest verileri karşılaştırmalarında belirgin bir fark bulunmadığı söylenebilir.

Tablo 16: Kontrol Grubu Deşifre Çalma Puanlarına Yönelik Öntest-Sontest Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

Ölçüm	Sıralar	N	Sıra Ort.	SıraTop.	z	p
Konrol Grubu Deşifre Öntest – Sontest	Negatif Sıra	1	6,00	6,00	-1,68	,092
	Pozitif Sıra	7	4,29	30		
	Eşit	0				
	Toplam	8				

Kontrol grubunun deşifre çalma sürecinde aldıkları puanların öntest ve son test düzeyindeki verilere göre karşılaştırılmasında ortaya çıkan sonuç  $p < ,05$  düzeyine göre anlamlı bulunmamıştır [ $z = -2,52$ ,  $p < ,05$ ]. Bu sonuçlara göre deşifre sürecinde öntest ve sontest'ten alınan puanların pozitif yönde bir artış göstermediği söylenebilir.

2-Kontrol grubunu oluşturan öğrencilerin akademik başarılarının öntest-sontest (grup içi) karşılaştırılması.

Tablo 17: Kontrol Grubu Akademik Başarılarının Öntest-Sontest Karşılaştırması

Denek Sıra No	Öntest	Sontest	Fark
1	60,5	72,5	+12
2	72,5	72,5	0
3	76,5	77,5	+1
4	81,5	84	+2,5
5	70	65	-5
6	50	67,5	+12,5
7	79	77,5	-1,5
8	75	90	+15
$\bar{X}$	70,62	75,81	+5,19
Max.	81,5	90	+8,5
Min.	50	65	+15

Kontrol grubunun akademik başarılarının öntest-sontest grup içi ortalama değerlerine bakıldığında 70,62 den 75,81'e çıktığı görülmektedir. Kontrol grubu akademik başarıları puan ortalamalarının grup içinde 5,19 düzeyinde bir artışı olduğu görülmektedir. Grup içinde alınan en yüksek puanlara bakıldığında 8,5 puan artış görülürken, alınan en düşük puanlarda ise bu artış 15 olarak tespit edilmiştir. Genel

olarak ortalamalar göz önüne alındığında kontrol grubu akademik başarı sontest puanlarının pozitif yönlü bir hareket gösterdiği söylenebilir.

Tablo 18: Kontrol Grubu Akademik Başarı Puanlarına Yönelik Öntest-Sontest Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

Ölçüm	Sıralar	N	Sıra Ort.	SıraTop.	z	p
Konrol Grubu Akademik Başarı Öntest – Sontest	Negatif Sıra	2	3,00	6,00	-1,35	,176
	Pozitif Sıra	5	4,40	22		
	Eşit	1				
	Toplam	8				

Kontrol grubunun akademik başarı sürecinde aldıkları puanların öntest ve son test düzeyindeki verilere göre karşılaştırılmasında ortaya çıkan sonuç  $p < ,05$  düzeyine göre anlamlı bulunmamıştır [ $z = -1,35$ ,  $p < ,05$ ]. Süreçte iki öğrencinin negatif etki yarattığı, bir öğrencinin ise puanının sabit kaldığı gözlenmiş olup, fark oluşmamasında etken oldukları düşünülmüştür. Bu sonuçlara göre akademik başarı düzeyinde öntest ve sontest'ten alınan puanların pozitif yönde bir artış göstermediği söylenebilir.

3-Kontrol grubunu oluşturan öğrencilerin piyano dersine yönelik tutumlarının öntest-sontest (grup içi) karşılaştırılması.

Tablo 19: Kontrol Grubu Tutum Öntest-Sontest Karşılaştırması

Denek Sıra No	Öntest	Sontest	Fark
1	64,00	72,00	+8,00
2	102,00	103,00	+1
3	88,00	54,00	-34
4	79,00	98,00	+19
5	45,00	62,00	+17
6	54,00	64,00	+10
7	50,00	70,00	+20
8	77,00	61,00	-16
$\bar{X}$	69,87	73,00	+3,13
Max.	102,00	103,00	+1
Min.	45,00	54,00	+9

Kontrol grubunun tutumlarının öntest-sontest grup içi ortalama değerlerine bakıldığında 69,87 den 73'e çıktığı görülmektedir. Kontrol grubu denekleri tutumlarının grup içinde 3,13 puanlık bir artışlarının olduğu görülmektedir. Grup içinde altı denegin tutum değerlerinde artış gözlenirken iki denekte ise düşüş görülmektedir. Grup içinde alınan en yüksek puanlara bakıldığında 1 puan artış görülürken, alınan en düşük puanlarda ise 9 puanlık bir artış görülmektedir. Genel olarak kontrol grubunun piyano dersine yönelik tutum puanlarının öntest-sontest ortalamalarına bakıldığında verilerin birbirine yakın olduğu söylenebilir.

Tablo 20: Kontrol Grubu Tutum Puanlarına Yönelik Öntest-Sontest Wilcoxon İşaretli Sıralar Testi Sonuçları

Ölçüm	Sıralar	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	z	p
Konrol Grubu Tutum Puanları Öntest – Sontest	Negatif Sıra	2	6,00	12,00	-0,84	,401
	Pozitif Sıra	6	4,00	24		
	Eşit	0				
	Toplam	8				

Kontrol grubunun piyano dersine yönelik aldıkları tutum puanlarının öntest ve son test düzeyindeki verilere göre karşılaştırılmasında ortaya çıkan sonuç  $p < ,05$  düzeyine göre anlamlı bulunmamıştır [ $z = -1,35$ ,  $p < ,05$ ]. Süreçte iki öğrencinin negatif etki yarattığı ve bu öğrencilerin fark oluşmamasında etken oldukları düşünülmüştür. Bu sonuçlara göre tutum puanları düzeyinde öntest ve sontest'ten alınan puanların pozitif yönde bir artış göstermediği söylenebilir.

### 4.3 Deney ve Kontrol Gruplarının Öntest Karşılaştırmaları

1-Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin deşifre çalma puanlarının gruplar arasında öntest düzeyinde karşılaştırılması.

Tablo 21: Deney-Kontrol Deşifre Öntest Karşılaştırması

Deney Grubu Sıra No	Deşifre	Kontrol Grubu Sıra No	Deşifre
1	51	1	62
2	40,3	2	56
3	65,3	3	60
4	57	4	52,6
5	68,6	5	40,6
6	37,6	6	35,6
7	30,6	7	42
8	49,6	8	36,6
$\bar{X}$	50	$\bar{X}$	48,7
Max.	68,6	Max.	62
Min.	30,6	Min.	35,6

Deneklerin öntest düzeyinde deşifre çalma puan ortalamalarına bakıldığında deney grubunun 50, kontrol grubunun ise 48,7 olduğu görülmektedir. Alınan en yüksek puanlarda deney grubu 68,6 iken kontrol grubu ise 62 olarak tespit edilmiştir. Alınan en düşük puanlarda ise deney grubu 30,6 iken kontrol grubu 35,6 olarak görülmektedir. Genel ortalamalar göz önüne alındığında iki grubun da deşifre çalma beceri puanları arasında belirgin bir fark görülmediği söylenebilir.

Tablo 22: Deşifre çalma Puanlarının Gruplar Arasında Öntest Düzeyinde Karşılaştırılmasına Yönelik Mann Whitney U Tesi Sonuçları

Ölçüm	Gruplar	N	Sıra Ort.	U	p
Deşifre Puanları	Deney	8	8,75	30,00	,834
	Kontrol	8	8,25		

Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin deşifre sürecinden elde ettikleri puanların gruplar arasındaki karşılaştırmasında ortaya çıkan sonuca bakıldığında  $p < ,05$  düzeyine göre anlamlı fark bulunamamıştır. Sıra ortalaması değerlerine bakıldığında her iki grubun yakın puanlar elde ettiği gözlenebilir. Bu sonuca göre her iki grubu oluşturan öğrencilerin öntest sürecindeki deşifre puanları ve buna bağlı olarak deşifre becerileri birbirine denk olarak kabul edilebilir.

2-Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin akademik başarılarının gruplar arasında öntest düzeyinde karşılaştırılması.

Tablo 23: Deney-Kontrol Akademik Başarı Öntest Karşılaştırması

Deney Grubu Sıra No	Akademik Başarı	Kontrol Grubu Sıra No	Akademik Başarı
1	63	1	60,5
2	67,5	2	72,5
3	85	3	76,5
4	91,5	4	81,5
5	81,5	5	70
6	52,5	6	50
7	61	7	79
8	70,5	8	75
$\bar{X}$	71,5	$\bar{X}$	70,62
Max.	91,5	Max.	81,5
Min.	52,5	Min.	50

Deneklerin öntest akademik başarı puan ortalamalarına bakıldığında deney grubunun 71,5 iken kontrol grubunun ise 70,62 olduğu görülmektedir. Alınan en yüksek puanlarda deney grubu 91,5 iken kontrol grubu ise 81 olarak tespit edilmiştir. Alınan en düşük puanlarda ise deney grubu 52,5 iken kontrol grubu 50 olarak kaydedilmiştir. Bu puanlar göz önüne alındığında iki grubun da akademik başarı öntest kısmında birbirlerine oldukça yakın olduğu söylenebilir.

Tablo 24: Akademik Başarı Puanlarının Gruplar Arasında Öntest Düzeyinde Karşılaştırılmasına Yönelik Mann Whitney U Tesi Sonuçları

Ölçüm	Gruplar	N	Sıra Ort.	U	p
Akademik Başarı Puanları	Deney	8	8,69	30,50	,875
	Kontrol	8	8,31		

Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin akademik başarı puanlarının gruplar arasındaki karşılaştırmasında ortaya çıkan sonuca bakıldığında  $p < ,05$  düzeyine göre anlamlı fark bulunamamıştır. Sıra ortalaması değerlerine bakıldığında her iki grubun yakın puanlar elde ettiği gözlenebilir. Bu sonuca göre her iki grubu oluşturan öğrencilerin öntest sürecindeki akademik başarı puanları birbirine denk olarak kabul edilebilir.

3-Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin piyano dersine yönelik tutumlarının gruplar arasında öntest düzeyinde karşılaştırılması.

Tablo 25: Deney-Kontrol Tutum Öntest Karşılaştırması

Deney Grubu Sıra No	Tutum	Kontrol Grubu Sıra No	Tutum
1	79,00	1	64,00
2	52,00	2	102,00
3	47,00	3	88,00
4	49,00	4	79,00
5	59,00	5	45,00
6	61,00	6	54,00
7	181,00	7	50,00
8	50,00	8	77,00
$\bar{X}$	72,25	$\bar{X}$	69,87
Max.	181,00	Max.	102,00
Min.	47,00	Min.	45,00

Deneklerin öntest tutum değerlerinin ortalamalarına bakıldığında deney grubunun 72,25 iken kontrol grubunun ise 69,87 olduğu görülmektedir. Alınan en yüksek puanlarda deney grubu 181,00 iken kontrol grubu ise 102,00, alınan en düşük puanlarda ise deney grubu 47,00 iken kontrol grubu 45 olarak tespit edilmiştir. Deneklerin bireysel verdikleri cevaplar baz alındığında en yüksek puanlar arasında fark görülmesine rağmen genel ortalamalara bakıldığında gruplar arasındaki tutum puanlarının birbirine oldukça yakın olduğu görülmektedir.

Tablo 26: Tutum Puanlarının Gruplar Arasında Öntest Düzeyinde Karşılaştırılmasına Yönelik Mann Whitney U Tesi Sonuçları

Ölçüm	Gruplar	N	Sıra Ort.	U	p
Tutum Puanları	Deney	8	7,63	25,00	,462
	Kontrol	8	9,38		

Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin piyano dersine yönelik öntest tutum puanlarının gruplar arasındaki karşılaştırmasında ortaya çıkan sonuca bakıldığında  $p < ,05$  düzeyine göre anlamlı fark bulunamamıştır. Sıra ortalaması değerlerine

bakıldığında (7,63 – 9,38) her iki grubun yakın puanlar elde ettiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre her iki grubu oluşturan öğrencilerin öntest sürecindeki tutum puanları birbirine denk olarak kabul edilebilir.

#### 4.4 Deney ve Kontrol Gruplarının Sontest Karşılaştırmaları

1-Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin deşifre çalma puanlarının gruplar arasında sontest düzeyinde karşılaştırılması.

Tablo 27: Deney-Kontrol Deşifre Sontest Karşılaştırması

Deney Grubu Sıra No	Deşifre	Kontrol Grubu Sıra No	Deşifre
1	72,6	1	71
2	61,3	2	57,3
3	83	3	60,6
4	74,6	4	55,3
5	77,6	5	34,6
6	54,3	6	42,3
7	67,6	7	44
8	54	8	38,6
$\bar{X}$	68,12	$\bar{X}$	50,46
Max.	83	Max.	71
Min.	37,6	Min.	34,6

Deneklerin sontest düzeyinde deşifre çalma puan ortalamalarına bakıldığında deney grubunun 68,12 kontrol grubunun ise 50,46 olduğu görülmektedir. Alınan en yüksek puanlarda deney grubu 83 iken kontrol grubu ise 71, alınan en düşük puanlarda ise deney grubu 37,6 iken kontrol grubunun 34,6 olduğu görülmektedir. Genel ortalamalara bakıldığında deney grubunun kontrol grubundan 17,66 puan yüksek olduğu gözlemlenmektedir. Bu anlamda ‘Piyano Dersi Eser Analiz Formu’ nun deney grubunda kontrol grubunu göre artış gösterdiği söylenebilir.

Tablo 28: Deşifre Puanlarının Gruplar Arasında Sontest Düzeyinde Karşılaştırılmasına Yönelik Mann Whitney U Tesi Sonuçları

Ölçüm	Gruplar	N	Sıra Ort.	U	p
Deşifre Puanları	Deney	8	11,25	10,00	,021
	Kontrol	8	5,75		

Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin sontest deşifre puanlarının gruplar arasındaki karşılaştırmasında ortaya çıkan sonuca bakıldığında  $p < ,05$  düzeyine göre anlamlı fark bulunmuştur. Sıra ortalaması değerlerine bakıldığında oluşan anlamlı farkın deney grubu yönünde gerçekleştiği (11,25 – 5,75) gözlenmiştir. Bu sonuca göre bakıldığında deşifre sürecinde elde edilen puanları gruplar düzeyinde deney grubunu işaret ettiği,



deney grubundaki öğrencilerin deşifre çalma sürecindeki puanlarının kontrol grubuna göre daha iyi düzeyde olduğu anlaşılmaktadır.

2-Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin akademik başarılarının gruplar arasında sontest düzeyinde karşılaştırılması.

Tablo 29: Deney-Kontrol Akademik Başarı Sontest Karşılaştırması

Deney Grubu Sıra No	Akademik Başarı	Kontrol Grubu Sıra No	Akademik Başarı
1	74	1	72,5
2	69	2	72,5
3	92,5	3	77,5
4	87,5	4	84
5	82,5	5	65
6	61,5	6	67,5
7	70,5	7	77,5
8	86,5	8	90
$\bar{X}$	78	$\bar{X}$	75,81
Max.	92,5	Max.	90
Min.	61,5	Min.	65

Deneklerin sontest akademik başarı puan ortalamalarına bakıldığında deney grubunun 78 iken kontrol grubunun ise 75,81 olduğu görülmektedir. Alınan en yüksek puanlarda deney grubu 92,5 iken kontrol grubu ise 90 olarak tespit edilmiştir. Alınan en düşük puanlarda ise deney grubu 61,5 iken kontrol grubunun ise 65 olduğu görülmektedir. Tüm verilerin genel ortalamalarına bakıldığında grupların akademik başarı puanları arasında bariz bir farkın bulunmadığı, grupların birbirine yakın değerlere sahip olduğu söylenebilir.

Tablo 30: Akademik Başarı Puanlarının Gruplar Arasında Sontest Düzeyinde Karşılaştırılmasına Yönelik Mann Whitney U Testi Sonuçları

Ölçüm	Gruplar	N	Sıra Ort.	U	p
Akademik Başarı Puanları	Deney	8	9,00	28,00	,674
	Kontrol	8	8,00		

Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin sontest akademik başarı puanlarının gruplar arasındaki karşılaştırmasında ortaya çıkan sonuca bakıldığında  $p < ,05$  düzeyine göre anlamlı fark bulunamamıştır. Sıra ortalaması değerlerine bakıldığında (9,00 – 8,00) her iki grubun yakın puanlar elde ettiği gözlenmiştir. Bu sonuca göre her iki grubu oluşturan öğrencilerin sontest sürecindeki akademik başarı puanlarının birbirine denk olduğu söylenebilir.

3-Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin piyano dersine yönelik tutumlarının gruplar arasında sontest düzeyinde karşılaştırılması.

Tablo 31: Deney-Kontrol Tutum Sontest Karşılaştırması

Deney Grubu Sıra No	Tutum	Kontrol Grubu Sıra No	Tutum
1	89,00	1	72,00
2	102,00	2	103,00
3	52,00	3	54,00
4	50,00	4	98,00
5	75,00	5	62,00
6	62,00	6	64,00
7	94,00	7	70,00
8	94,00	8	61,00
$\bar{X}$	77,25	$\bar{X}$	73
Max.	102,00	Max.	103,00
Min.	50,00	Min.	54,00

Deneklerin sontest tutum değerlerinin ortalamalarına bakıldığında deney grubunun 77,25 iken kontrol grubunun ise 73 olduğu görülmektedir. Alınan en yüksek puanlarda deney grubu 102,00 iken kontrol grubu ise 103,00, alınan en düşük puanlarda ise deney grubu 50,00 iken kontrol grubu 54 olarak tespit edilmiştir. Bu sonuçlardan elde edilen verilerin genel olarak ortalamalara bakıldığında gruplar arasındaki tutum puanlarının birbirine oldukça yakın olduğu gözlemlenebilir.

Tablo 32: Tutum Puanlarının Gruplar Arasında Sontest Düzeyinde Karşılaştırılmasına Yönelik Mann Whitney U Testi Sonuçları

Ölçüm	Gruplar	N	Sıra Ort.	U	P
Tutum	Deney	8	8,69	30,50	,875
Puanları	Kontrol	8	8,31		

Çalışma grubunda yer alan öğrencilerin piyano dersine yönelik sontest tutum puanlarının gruplar arasındaki karşılaştırmasında ortaya çıkan sonuca bakıldığında  $p < ,05$  düzeyine göre anlamlı fark bulunamamıştır. Sıra ortalaması değerlerine bakıldığında her iki grubun puan dağılımının yakın olduğunu söylemek mümkündür. Bu sonuca göre her iki grubu oluşturan öğrencilerin sontest sürecindeki tutum puanlarının birbirine denk olduğu, çalışma grubundaki öğrencilerin tutumlarının süreç boyunca önemli bir farklılık göstermediği söylenebilir.

## BEŞİNCİ BÖLÜM

### V. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

#### 5.1 Sonuç

Müzik öğretmeni adaylarının piyano eğitimi süreçlerinde çalıştıkları eserleri temel özellikleri ile analiz etmelerinin sontest sonuçlarına bakıldığında elde edilen verilerin tam değerlendirmelerinin yapılabilmesi için öntest sonuçlarıyla karşılaştırmalar yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Deşifre becerilerine, akademik başarılarına ve tutumlarına yönelik sontest sonuçlara bakıldığında, üç bölümde yapılan karşılaştırmalarda elde edilen verilerin tam olarak değerlendirmelerinin yapılabilmesi için ayrıca gruplar arası öntest başarı puanları ile karşılaştırmaları yapılarak değerlendirilmiştir. Aşağıdaki tabloda bu karşılaştırma sonuçları bulunmaktadır.

Tablo 33: Grupların Öntest-Sontest Karşılaştırılmaları

Deney Grubu Ortalama Değerler				Kontrol Grubu Ortalama Değerler			
Piyano Başarısı 73,71				Piyano Başarısı 72,5			
Uygulama	Deşifre	Akademik Başarı	Tutum	Uygulama	Deşifre	Akademik Başarı	Tutum
Öntest	50	71,5	72,25	Öntest	48,17	70,62	69,87
Sontest	68,12	78	77,25	Sontest	50,46	75,81	73,00
Fark	+18,12	+6,5	+5,00	Fark	+2,29	+5,19	+3,13

Deneklerin hem kendi içinde hem de gruplar arasındaki sahip oldukları verilere bakıldığında, deney grubu deşifre becerisinde pozitif yönde belirgin bir fark olduğu gözlemlenirken piyano dersi akademik başarı ve piyanoya yönelik tutum değerlerinde anlamlı bir farkın oluşmadığı görülmektedir. Grupların denliğini sağlayan ilk beş dönemlik piyano dersi not ortalamaları (piyano başarısı) deney grubunda 73,71 iken kontrol grubunda 72,5 tir. Grupların piyano başarı puanlarının birbirine yakın olmaları göz önüne alındığında grupların da birbirleriyle denk olduğu söylenebilir. Yapılan uygulamalar neticesinde deney grubu deşifre becerisinde 18,12 puanlık bir artış gösterirken kontrol grubu 2,29 puanlık bir artış göstermiştir. Akademik başarı kısmında deney grubu 6,5 puanlık bir artış gösterirken kontrol grubu 5,19 puanlık bir artış göstermiştir. Tutum puanlarında ise deney grubu 5 puanlık artış gösterirken

kontrol grubu 3,13 puanlık bir artış göstermiştir. Tespit edilen bu ölçümlerde tüm başlıkların öntest-sontest puanları arasında pozitif yönde bir hareketin olduğu gözlemlenebilir. Bu pozitif yönlü hareketlerin kendi aralarındaki fark hesaplandığında ise aşağıdaki tabloya ulaşmaktayız.

Tablo 34: Grupların Öntest-Sontest Puanları Arasındaki Sayısal Farklar

Öntest-Sontest Farkı	Deney Grubu	Kontrol Grubu
Deşifre	15,58	-----
Akademik Başarı	1,31	-----
Tutum	1,87	-----

Deneklerin kendi grupları içindeki öntest-sontest puan farklarına bakıldığında deney grubunun deşifre becerisinin kontrol grubuna göre 15,58 puan daha fazla artış gösterdiği gözlenmektedir. Gruplar arası akademik başarı kısmında deney grubu kontrol grubuna göre 1,31, piyano dersine olan tutumları bakımından da 1,87 puan artış göstermektedir. Piyano dersine yönelik tutum puanlarında ise kontrol grubu deney grubundan 1,87 puan fazladan artış göstermektedir. Ayrıca grupların elde ettikleri puan artışları akademik başarı ve tutum başlıkları altında birbirlerine yakınken, deşifre çalma becerisi kısmında ise deney grubunun daha belirgin bir farkla önde olduğu söylenebilir.

Kısaca belirtmek gerekirse deney ve kontrol grubuna uygulanan ‘Piyano Eser Analiz Formu’nun, yapılan uygulamalar sonucunda;

- 1- Deney grubunun piyano dersi deşifre becerilerinde belirgin bir fark yarattığı,
- 2- Deneklerin piyano dersi akademik başarısında artış olduğu, fakat deney kontrol grupları arasında belirgin bir fark yaratmadığı,
- 3- Deneklerin piyano dersine olan tutumlarında ise öntest-sontest veya gruplar arası karşılaştırmaların hiç birinde anlamlı bir fark yaratacak şekilde etki etmediği, sonuçlarına ulaşılmıştır.

## 5.2 Tartışma

### 5.2.1 Deşifre Üzerine

Yapılan deneysel çalışmada ‘Piyano Dersi Eser Analiz Formu’nun deney ve kontrol gruplarının deşifre becerileri üzerinde anlamlı farkların oluşmasını sağladığı görülmüştür.

Bağçeci'ye göre öğrenci iyi çalabilmeyi hedeflemeli ve bu hedefe gidebilmek için zihninde sorular oluşturmalıdır. İyi çalabilmek için neler yapılmalıdır, karşılaşılan sorunlar nasıl aşılabilir veya bu müzik eserinde ne anlatılmak istenmiş olabilir gibi oluşturulan bu sorularla öğrencinin piyano eserine analitik yaklaşması sağlanmalıdır. Etkili bir piyano eğitiminde müziği tüm yönleriyle zihinsel olarak anlamak gerekmektedir. Bu bağlamda piyano eğitimi sürecinde müzikal analiz olmazsa olmazdır (Bağçeci, 2003). Analitik yaklaşımın karşımızdaki objeyi anlamamıza yardım ettiği düşünülürse, piyano eğitiminde çalışacağımız eserin içeriğini anlayabilmek için analiz edilmesi gerektiği savunulabilir. İyi analiz edilen eserin iyi anlaşıldığından yola çıkarak iyi anlaşılan eserin klavye üzerine daha kolay aktarılabilirliği söylenebilir.

Deşifre yaparken notaları okumanın yanında bir de okunan notanın çalgı üzerinde seslendirilmesi de mevcuttur. Bu seslendirme esnasında notaları seslendirmenin zihinsel boyutuyla birlikte çalgının yapısal özelliklerine göre mekanik hareketler bulunmaktadır (Öztutgan, 2018). Müzikal bir ezgi çalınırken zihinsel olarak iyi algılamamanın, çözümlenmenin ve iyice idrak etmenin o ezgiyi çalgı üzerine teknik olarak daha hızlı ve doğru biçimde aktarılmasına yardımcı olacağı düşünülebilir. Bu bağlamda eserin iyi analiz edilmesi ve zihinsel olarak iyi öğrenilmesinin deşifre becerisine katkı sağlayacağı söylenebilir. 'Piyano Dersi Eser Analiz Formu'nun teknik becerileri daha hızlı bir şekilde piyanoya aktarılması için eseri zihinsel olarak kavramaya yardım ettiği sonucuna varılabilir.

Deney-kontrol gruplarının deşifre çalma becerileri öntest-sontest karşılaştırmalarında deney grubunun kontrol grubuna göre 15,58 puan artış göstermesi 'Piyano Dersi Eser Analiz Formu'nun deşifre becerileri üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğunun göstergesi olarak kabul edilebilir. Deney grubunda deşifre becerileri sontest puanlarının öntest puanlarına göre artış göstermesi, kontrol grubunda ise sontest puanlarının öntest puanlarına göre artış göstermemesi bunun göstergesi olarak kabul edilebilir.

### **5.2.2 Akademik Başarı Üzerine**

Yapılan deneysel çalışmada, deney ve kontrol gruplarının akademik başarılarındaki artışları üzerinde anlamlı bir farkının olmadığı tespit edilmiştir. Deney ve kontrol

gruplarının her ikisinde de piyano dersi akademik başarılarında bir artış olduğu fakat bu artışın 'Piyano Dersi Eser Analiz Formu'na bağlı olmadığı sonucuna varabiliriz.

Türk Dil Kurumu başarıyı '*Bir işi istenilen bir biçimde bitirmek, muvaffak olmak*' biçiminde tanımlamaktadır (TDK). Bu açıklamadan yola çıkarak piyano eğitiminde akademik başarı, akademik olarak kazanılmak istenen davranışları öğrenebilmek olarak tanımlanabilir. Bu açıdan bakıldığında deney grubunun da kontrol grubunun da akademik başarılarında yükselme tespit edilmiştir. Fakat gruplar arası karşılaştırmalarda anlamlı bir farka rastlanmamıştır.

Akademik olarak başarılı olmak için planlama yapılması ve buna uyulması bu başarıyı elde etme isteğiyle doğru orantılıdır (Kurtuldu, 2011a). Bu açıdan bakıldığında çalışma stratejisi geliştirmenin, planlamanın ve bu plana uyma alışkanlıklarının uzun vadeli dönemlerde olduğu ve oturduğu düşünülebilir. Bir dersle ilgili başarılı olma isteğiyle birlikte bu amaca ulaşmak için çaba sarf etmek, amaca ulaşmadaki en önemli faktörlerden biri olduğu söylenebilir. Başarılı olmak için planlama yapma ve bu planı uygulama isteği gibi içsel özelliklerin yanında dışsal etkenlerden de söz etmek mümkündür.

Akademik başarıyı etkileyen eğitim ortamı veya materyallerin yeterliliğinin yanında daha birçok faktör bulunmaktadır. Çevresel, kurumsal veya bireysel olan bu faktörlerle birlikte öğretim üyelerinin eğitim alanındaki kişisel özellikleri de oldukça önemli yer tutmaktadır. Öğretmenin öğretim strateji ve yöntemleri, insan ilişkileri, ölçme ve değerlendirme gibi sınıf ortamındaki mesleki becerileri ile birlikte kurumun fiziksel ortamı ve kullanılabilir materyallerin yeterliliği gibi konular da akademik başarıyı etkileyen faktörler arasında görülmektedir (Batman ve Yiğit, 2016). Bulunulan eğitim ortamıyla birlikte bu etkenlerin uzun süre korunabildiği ve edinilmiş çalışma alışkanlıklarının ve değişmediği düşünülürse 'Piyano Dersi Eser Analiz Formu'nun üniversite 3. sınıf öğrencilerinin akademik başarı üzerinde çok etkili olmaması makul görülebilir.

Üniversite 3. sınıf öğrencilerinden oluşan deneklerin piyano dersi akademik başarılarını ölçebilmek için birinci (güz) dönem piyano dersi not ortalamaları öntest ikinci (bahar) dönem piyano dersi ortalamaları ise sontest olarak kabul edilmiştir. Deney ve kontrol gruplarının öntest-sontest karşılaştırmaları arasında deney grubu not ortalamalarında 1,31 puan artış olduğu gözlenmektedir. Yapılan istatistiksel

hesaplamalar sonucunda bu artışın anlamlı bir fark oluşturmadığı görülmektedir. Bu bağlamda ‘Piyano Dersi Eser Analiz Formu’nun piyano dersi akademik başarı kısmında etkili olmadığı, grupların öntest başarıları ile son test başarılarının aynı seviyede kaldığı sonucuna varabiliriz.

### 5.2.3 Tutum Üzerine

Yapılan deneysel çalışmada, ‘Piyano Dersi Eser Analiz Formu’nun deney ve kontrol gruplarının tutumlarına etki etmediği gözlemlenmiştir.

Tutum, bireyin kendine ya da çevresindeki herhangi bir nesne, toplumsal konu, ya da olaya karşı deneyim, bilgi, duygu ve güdülerine (motivation) dayanarak örgütlediği zihinsel, duygusal ve davranışsal bir tepki ön eğilimidir (İnceoğlu, 2010). Bu açıdan bakıldığında başarılı olunan bir derse karşı olumlu tutumların gelişebileceği sonucuna varılabilir. İyi analiz edilmiş bir eseri öğrencinin daha iyi çalışacağı ve bu bağlamda çalıştığı çalgıya veya o çalgının dersine yönelik olumlu tutumunun da iyi yönde gelişeceği söylenebilir. Fakat bu çalışmada deneklerin akademik başarılarında veya piyano dersine yönelik tutumlarında belirgin bir fark ortaya çıkmamıştır.

Gruplar arasındaki ölçümlerde sadece deşifre becerilerinde anlamlı fark ortaya çıkmıştır. ‘Piyano Dersi Eser Analiz Formu’nun deney grubunun akademik başarılarına etki etmediği bir önceki başlıkta ifade edilmişti. Akademik başarılarında ki artışların derse olan tutumları etkilediği ön görülebilir. Bu araştırmada anlamlı fark sadece deney grubunun deşifre becerilerinde ortaya çıkmıştır. Bu açıdan düşünüldüğünde deşifre becerisindeki artışın öğrencinin piyano dersine yönelik tutumlarına etki etmediği söylenebilir.

Araştırmada deneklerin tutumları ölçüldükten sonra değerlendirmeleri yapılırken karşılaştırmalar yapılmıştır. Bu karşılaştırmalar hem grup içi öntest-sontest hem de gruplar arası olarak kıyaslanmıştır. Deneklerin tutumlarının seviyeleri değil tutumları arasındaki farklar değerlendirilmeye çalışılmıştır. Üstüner, kişilerin herhangi bir uyarana veya objeye olan tutumu bilinirse o kişinin uyarana karşı ne şekilde tepki vereceğinin de tahmin edilebileceğini ve bu durumun uygulamada son derece önemli olduğunu savunmaktadır (Üstüner, 2006). Tutumların ne olduğunun bilinmesiyle davranışlar hakkında ön görüde bulunabildiğimizi göz önüne alırsak, deneklerin tutumları arasındaki farkın az olması onların belirli derecede sahip oldukları tutumları

korumaya devam etiklerinin, bu düşünceleri ve davranışların kısa vadede kolay kolay değişmeyeceğinin bir göstergesi olduğu sonucuna varılabilir. Başka bir deyişle yapılan araştırmada deneklerin öntest tutumlarının birbirine denk olması ve uygulama sonrasında sontestte de bu denkliğin devam etmesi tutumların süreklilik gösterdiğinin, dolayısı ile piyano dersine yönelik davranışların aynı şekilde devam edeceğinin bir göstergesi olarak kabul edilebilir.

Tavşancıl tutumların doğuştan gelmediğini ve sonradan yaşayarak öğrenildiğinin yanında geçici olmadıklarını ve belli bir süre devamlılık gösterme özelliklerine sahip olduğunu savunmaktadır (Tavşancıl, 2006). Yapılan bu araştırmada tutumların devamlılık gösterme özelliklerine rastlanmış ve ölçümler ve karşılaştırmalar sonucunda bu tutarlılıkların devam ettiği belirlenmiştir.

Deney-kontrol gruplarının hem kendi içlerindeki öntest-sontest sonuçlarında hem de gruplar arasındaki karşılaştırmalarda anlamlı fark bulunamamıştır. Yapılan istatistiksel ölçümler sonucunda deneklerin uygulama yapılan dönem başındaki tutumları ne ise uygulama sonrasındaki tutumlarının da öyle olduğu görülmüştür. Birbirine denk olan grupların öntest-sontest sonuçları karşılaştırmalarında kontrol grubunun sadece 1,87 puan artış göstermesi, iki grubun piyano dersine yönelik tutum puanları arasında anlamlı bir farkın oluşmadığını göstermektedir.

Elde edilen verilerden anlaşılacağı üzere tutumların objeye karşı davranışsal ön tepki eğilimi olarak tanımlanması, uzun vadeli süreçlerde değişmesi, davranışların belli bir süre devamlılık gösterme özelliği olması, öğrenilen davranışları aynı şekilde devam ettireceğinin göstergesi olarak değerlendirilebilir. Bu açıdan bakıldığında 'Piyano Dersi Eser Analiz Formu'nun, piyano eğitimi alan deneklerin tutumlarına belirgin bir etki yapmamasının, tüm deneklerin tutumlarının hem öntest hem sontest sonuçlarında belirgin bir farkın ortaya çıkmamasının sebebi olarak görülebilir.

### **5.3 Öneriler**

Piyano çalmak, bedensel etkinliği ve duygusal yönünün yanı sıra zihni de oldukça aktif kullanmayı gerektiren bir performanstır. Çalınacak olan eser hakkında ne kadar çok bilgiye sahip olunursa bilişsel alan kısmında da o derece hâkimiyet sağlanması olağandır. Bir eser hakkında ne kadar çok şey biliniyorsa o eserin öğrenilmesi ve çalınması da bir o kadar kolay, doğru ve kalıcı olduğu söylenebilir.



Piyanoda bir eser deşifre edilirken, çalışırken veya çalarken sadece notalara odaklanmanın doğru bir yaklaşım olduğu söylemek pek de mümkün değildir. Eserin en iyi şekilde ve tüm yönleriyle analiz edilerek kalıcı bir öğrenmenin gerçekleşmesini sağlamaya çalışmanın eğitim açısından daha doğru bir yaklaşım olacağı söylenebilir.

### 5.3.1 Deşifre Üzerine Öneriler

Deneklerin deşifre çalma becerilerinde deney grubunun kontrol grubuna göre puan artışı göstermesinin en önemli sebebi, deney grubunun çalınacak olan deşifre eseri kontrol grubuna göre daha geniş bir yelpazede analiz etmesi olduğu söylenebilir. Piyano eserlerini doğru çalabilmek için doğru nota, doğru parmak numaraları, doğru nüanslar ve artikilasyon işaretlerini doğru okumak gerekir. Deney grubunun deşifre eserleri çalmadan önce 'Piyano Dersi Eser Analiz Formu'nu doldurarak birçok bilişsel alan bilgisini fark ettiği ve eserin deşifresini bu aşamadan sonra yaptığı söylenebilir. Eseri çalmadan önce doğru parmak numaralarına, doğru nüanslara, artikilasyon işaretlerine ve notalara dikkatlerinin çekilmesi denekleri esere daha aşina ederek deşifre beceri puanlarının artışına katkı sağladığı düşünülebilir. Piyano eserlerinin çalınmadan önce nota vb. analiz edilmesinin oldukça önemli bir konu olduğu görülmektedir.

Piyano dersi alan bireylerin müzikal beceriler elde etmeleri kadar notaları hızlı ve doğru şekilde okumalarının da oldukça önemli olduğunu belirten Tufan (2000), piyano derslerinin bir bölümünde deşifre çalışmalarına yer verilmesini önermektedir.

Piyano eğitimi alan kişilerin piyano çalma analizlerini kendi doğal yeteneklerine göre yaptığı düşünülürse kimi bireyler başarılı olurken kimi bireyler ise daha geride kalabilir. Piyano öğretmenleri piyano eserlerini çalabilme açısından analiz etme kısmında sorun yaşayan öğrencileri fark ettiğinde analizlerine yardım etmeleri yukarıda bahsedilen faydaları getireceği düşünülebilir. Böylesi bir durumda 'Piyano Dersi Eser Analiz Formu'nun kullanımı fayda sağlayacağı düşünülebilir. Fakat eğer istenirse veya ihtiyaç duyulması halinde öğretmen eser analiz formundan madde çıkarabilir veya forma madde ekleyebilir. Bu araştırmada, öğrencilerin piyano çalma açısından yaptıkları eser analizlerini geniş kapsamlı ve belli bir temele oturtmaya çalışıldığı için uzman görüşleri alınarak bilimselliği sağlanmaya çalışılmıştır. Bu amaçla tüm eserlerde kullanılabilecek bir analiz formuna ulaşılmaya çalışılmıştır.

Fakat eğer eğitmen, çalışılacak olan eserin özelliklerine, öğrencinin özellikle dikkat etmesini istediği konular varsa veya öğrencinin durumuna göre her konuda değil de belli konularda göre öğrencinin analiz etmesini gerekli görüyorsa bu konulara dikkat çeken analiz maddeleri oluşturabilir. Çünkü burada asıl önemli olan konu öğrencinin analiz yapabilmesini sağlamaktır.

### 5.3.2 Akademik Başarı zerine neriler

Piyano çalmanın, piyanoya alışmanın, teknik geliştirmenin, zihin haritaları kurmanın ve piyano çalışma disiplini oluşturmanın oldukça uzun ve yavaş ilerleyen bir süreç olduğu düşünülürse bu tür alışkanlıkların değiştirilmesi de bir o kadar yavaş ve uzun olacağı söylenebilir. Staccato tekniği veya parmak numaraların doğru kullanma gibi alışkanlıkların düzeltilmesi veya değiştirilmesi uzun süreçleri gerektirebilir. Bu araştırmada deney aracı olarak kullanılmış olan ‘Piyano Dersi Eser Analiz Formu’nun bir eser için bir defa kullanılmasının etkili bir sonucu olmadığı görülmektedir. ‘Piyano Dersi Eser Analiz Formu’nun deneklerin deşifre becerilerine katkı sağlarken, eğitimi gereği aldıkları eserlere katkı sağlamadığı tespit edilmiştir. Bu durumun sebebi piyanoya olan tutum ile piyano dersi ve piyano çalışma alışkanlıklarının çok kolay bir şekilde değiştirilememesi olarak değerlendirilebilir.

Bağçeci’ye (2003) göre besteleme, seslendirme/yorumlama ve doğaçlama gibi alanlarda müzik oluşturulurken analitik yaklaşılması yanında ayrıca piyano eğitiminin hem teknik hem de müzikal disiplinleri açısından beklentileri ekseninde analizinin yapılması önemli bir zorunluluktur.

Piyano eserlerinin iyi analiz edilmesinin iyi sonuçlar getireceği düşünülürse piyano eğitmenlerinin öğrencilerin analiz etmelerine yardımcı olmalarının da eğitim sürecine katkı sağlayacağı söylenebilir. Kullanılan ‘Piyano Dersi Eser Analiz Formu’nun uzun vade de öğrencilerin daha iyi analizler yapmalarını sağlayarak ihtiyaç duyulan eksiklikleri gidereceği düşünülebilir. Öğrencilerin analiz yapmalarına katkı sağlamanın başlı başına bin iç olduğu düşünülürse bu amaçla illa belli bir form kullanılmak zorunda da değildir. Eğitmen ğrencinin iyi analiz yapmasından ziyade ihtiyaç duyulan gerekli analizi yapmasına odaklanabilir. Eserin zellikleri nedir, öğrencinin özellikleri nedir, ğrenci bu eserde neye dikkat etmelidir gibi soruların

cevabı olarak, bir eğitimci kendi analiz haritasının çıkarabilir. Çünkü asıl önemli olanın analizini nasıl yapıldığı değil, doğru yapılmış olduğu söylenebilir.

### 5.3.3 Tutum Üzerine Öneriler

Kurtuldu'ya (2011b) göre olumlu tutumların öğrenci başarısının üzerinde olumlu etkileri bulunmaktadır.

Tutumlar anlık bir olay ile oluşabilirken, zaman içerisinde yavaş yavaş da meydana gelebilir. Kimi tutumların oluşmasında etkili bir olay söz konusu olurken bazı tutumların oluşumu ise uzun vadeli bir izlenimle meydana gelebilir. Piyano eğitiminin bilişsel duyuşsal ve özellikle devinişsel alanlarda yavaş ilerleyen bir süreç olduğu düşünülürse ona yönelik olan tutumların da yavaş yavaş oluşacağı veya değişeceği düşünülebilir. Bu araştırmada üniversite 3. sınıf öğrencilerinden oluşan deney-kontrol gruplarının piyano dersine olan tutumlarının belli bir seviyeye gelmiş olması olağandır. Derinden etkileyen bir olay olmadığı sürece kolaylıkla değişmeyeceği düşünülen tutumların uzun vadede zamanla yavaş yavaş değişeceği veya hiç değişmeyeceği muhtemeldir. Bu sebeple deney-kontrol gruplarının hem grup içi öntest-sontestlerde hem de gruplar arası tutumların karşılaştırmalarında anlamlı bir farkın çıkmaması makul görülebilir. 'Piyano Dersi Eser Analiz Formu'nun bir dönemlik eğitim öğretim sürecinde etkili olmadığı düşünülmektedir fakat analiz ederek çalmanın başarıyı artırdığı görülmüştür. Piyano eğitimi alan bireyler uzun vadede piyano eserini çalma analizini disiplin haline getirebilirlerse bu durum piyano dersi akademik başarılarını olumlu yönde etkileyebilir. Piyano dersi akademik başarılarının yükseldiğini gören öğrencilerin piyano dersine yönelik tutumlarında olumlu bir değişimin meydana gelebilme olasılığı vardır.

'Piyano Dersi Eser Analiz Formu'nun, uzun vadede değişen tutumlara olan etkilerinin daha sağlıklı belirlenebilmesi için bir dönemlik eğitim öğretim süresinden daha fazla bir zamana ihtiyaç duyulduğu, yavaş değişen tutumların daha uzun vadede incelenmesi daha doğru verilerin elde edilmesini sağlayacağı söylenebilir. Bu bağlamda tutumlarla ilgili yapılacak olan inceleme ve araştırmaların mümkün olduğunca uzun vadeli bir süreç içerisinde yapılmasının daha gerçekçi ve sağlıklı sonuçlar getireceğini söylemek mümkündür.

## KAYNAKÇA

- Akın, Ö. (2007). Anadolu güzel sanatlar liseleri müzik bölümleri keman dersinde anlamlandırma stratejisinin kullanımı ve etkililik düzeyi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Aydiner, M. (2008). *Piyano eğitiminde makamsal yapıdaki eserlerin seslendirilmesinde karşılaşılan teknik güçlükler ve model önerileri*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara.
- Aydiner Uygun, M. (2013). Piyano dersindeki öğrenme yaklaşımları düzeyleri ile akademik başarı düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. Niğde Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, 6 (2), s. 1087-1110.
- Babacan, E. (2014). Aday müzik öğretmenlerinin piyano eğitimi sürecindeki bireysel çalışma yöntemlerinin değerlendirilmesi. *Sanat Eğitim Dergisi*, 2 (1), Volume 2, Issue 1, 2014 / DOI:10.7816/sed-02-01-01.
- Babacan, M. D. (2009). *Müzik eğitimi anabilim dallarında piyanoda eşlik dersi sürecinde caz armonisinin kullanılabilirliğinin değerlendirilmesi*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı, Doktora Tezi, Konya.
- Bağçeci, S. E. (2003). Piyano eğitiminde müzikal analiz kavramı – kapsamı ve örnek klavye analizleri. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 13 (1), s. 159-176, Elazığ.
- Bağçeci, S. E. (2005). Piyano eğitiminin II. yarısına ilişkin analitik yaklaşımlar. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 15 (2), 147-161.
- Baker, N. E. (2008). The effects of peer teaching on undergraduate music majors' achievement and attitude toward sight-reading in the group piano setting. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Louisiana State University, Baton Rouge.
- Bakıoğlu, Ç. (2012). Müzik öğretmenliği programı öğrencileri ile devlet konservatuvarı müzik bölümü öğrencilerinin piyano çalgısına yönelik tutumlarının karşılaştırılması. Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Öğretmenliği Programı, Yüksek Lisans Tezi, Trabzon.
- Batman, D. ve Yiğit, N. (2016). Öğretmen adaylarının akademik başarılarını etkileyen faktörleri belirleme ölçeği: Geliştirilmesi, güvenilirliği ve geçerliliği. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24 (1), s. 217-232.
- Bernal, S. B. (2018). Learning by Teaching: Children's musical and emotional skills development through a piano teacher role. *Music for and by children*, 178-188.
- Bulut, F. (2008). Piyano eğitiminde geleneksel Türk Halk Müziği kaynaklı eserlerin seslendirilmesine yönelik oluşturulan bir "çoklu analiz modeli" ve bu modelin öğrenci başarısı üzerine etkileri. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, Doktora Tezi.

- Büyüköztürk, Ş. (2001). *Deneyisel desenler öntest-sontest kontrol grubu desen ve veri analizi*. 1. Baskı, Öncü basımevi, Ankara: Pegem A Yayınları.
- Chang, C. C. (2007). *Fundamentals of piano practice*. North Charleston: Booksurge.
- Chmurzynska, M. (2009, Ağustos). *Self-efficacy of piano teachers' of specialized music school*. In ESCOM 2009: 7th Triennial Conference of European Society for the Cognitive Sciences of Music, Finlandiya.
- Christensen, L. (2000). A survey of the importance of functional piano skills as reported by band, choral, orchestra, and general music teachers. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). University of Oklahoma, Oklahoma.
- Crawford, J. D. (1972). The relationship of socioeconomic status to attitude toward music and home musical interest in intermediate-grade children. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). University of the Pacific, Stockton.
- Çiftçiabaşı, M. C. ve Şaktanlı, S. C. (2017). Hızlı okuma teknikleri eğitiminin piyano deşifre becerisine etkisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9 (18), s. 35-55.
- Çilden, Ş. (2001). Müzik, çocuk gelişimi ve öğrenme. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21( 1), 1-8.
- Dalkıran, E. (2006). *Keman eğitiminde performansın ölçülmesi* (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Dalkıran, E. (2011). Keman eğitiminde deşifre becerisi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 3 (4), s. 54-63.
- Demirova, G. (2008). Piyano eğitiminde gam tekniği üzerine düşünceler. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, s. 14-23.
- Demirova, G. (2008). *Piyano eğitiminin ilköğretim öğrencilerinin dikkat toplama yetisine etkisi*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitimin Kültürel Temelleri Anabilim Dalı Güzel Sanatlar Eğitimi Bilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara.
- Ekinci, H. (2004). *Müzik öğretmeni adaylarının piyano eğitimine ilişkin düzeye uygun teknik alıştırma metodu sorunu*. 1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Bildirisi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
- Ercan, N. (2008). *Piyano eğitiminde ilke ve yöntemler*. Ankara: Sözkese.
- Ertem, Ş. (2014). Piyano Eğitiminde öğrenme süreci ve öğrenme stratejileri kullanmanın yeri ve önemi. *Sanat Eğitim Dergisi*, 2(2), DOI:10.7816/sed-02-02-01
- Ertmer, P. A. (2005). Teacher pedagogical beliefs: The final frontier in our quest for technology integration? *Educational Technology Research and Development*, 53(4), 25-39.

- Ertmer, P. A., Paul, A., Molly, L., Eva, R., ve Denise, W. (1999). Examining teachers' beliefs about the role of technology in the elementary classroom. *Journal of Research on Computing in Education*, 32(1), 54-72.
- Ertürk, S. (1994). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Meteksan.
- Fenmen, M. (1974). *Piyanistin kitabı*. Ankara: Akba.
- Gasımova, T. (2010). Piyano öğrenme ve öğretme teknikleri. *Atatürk Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, 25, 99-106.
- Gökbudak, Z. S. (2004). *Video teknolojisinin piyano eğitimindeki rolü*. 1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Bildirisi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
- Göksel Erdal, G. (2005). Koordinatif-kondisyonel motorik özelliklerin geliştirilmesine yönelik antrenmanların piyano çalma performansına olan etkilerinin incelenmesi ve piyano tekniğinin hareket analizi. Kocaeli Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Kocaeli.
- Gürsen, T. (2004). *Sınıf yönetimi-bölüm u*. Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, Nobel Yayınları, Ankara.
- İnceoğlu, M. (2010). *Tutum algı iletişim*. İstanbul: Beykent Üniversitesi Yayınları, No. 69 Grafik Tasarım: İbrahim Sevildi Baskı: İyi İşler Yayıncılık ve Matbaacılık.
- Kağıtçıbaşı, Ç. (2015). Z. Cemalcılar (Yaz.) *Dünden bu güne insan ve insanlar*. İstanbul: Evrim.
- Kahyaoğlu, Y. (2008). Eğitim ve müzik sosyolojisi. *Sanat Dergisi*, 13, s. 147-152.
- Kalkanoğlu, B. (2007). *Okul şarkılarının müzik öğretmenlerinin bilgi ve beceri düzeyine göre piyano ile eşliklenmesine yönelik bir model önerisi*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Karakaya, İ. (2009). Bilimsel araştırma yöntemleri. Tanrıoğen, A. (Ed). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (s. 59). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Karasar, N. (2018). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti. s. 77.
- Kılıç, I. (2006). *AGSL Öğrencilerinin piyano derslerindeki başarı durumlarının değerlendirilmesi*. Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli.
- Knerr, J. (2006). Strategies in the formation of piano technique in elementary-level piano students: An exploration of teaching elementary-level technical concepts according to authors and teachers from 1925 to the present (Yayımlanmamış Doktora Tezi). University of Oklahoma, Oklahoma.
- Kuo, M. H. (2012). *Strategies and methods for improving sight-reading*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). University of Kentucky, Lexington.
- Kurtuldu, M. K. (2007). Bilgiyi işleme modeline dayalı piyano eğitiminde genel öğrenme stratejilerinin yeri ve görsel imajlar oluşturma yönteminin kullanılabilirlik düzeyi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel

Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara.

- Kurtuldu, M. K. (2010). Pişano eğitiminde alıştıırma çalışmanın öğrenci başarısına etkisi. *Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11 (1), s. 245-256.
- Kurtuldu, M. K. (2010). Pişano sınavı değerlendirme ölçeğinin puanlayıcılara yönelik geçerlik ve güvenilirliği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, e-sosder.org, 9 (31), s. 224-232.
- Kurtuldu, M. K. (2011a). Pişano eğitiminde başarısızlık nedenleri anketi geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11 (22), s. 159 -173.
- Kurtuldu, M. K. (2011b). Yürütücü bilişeye dayalı bireysel tutumların pişano çalma başarısına etkisi. *Milli Eğitim*, 190, s. 41-53.
- Kurtuldu, M. K. (2014). Pişano öğrencilerinin deşifre becerileri ile pişano dersi başarılarının karşılaştırılması. *TSA*, 18(3).
- Kurtuldu M. K. (2015). Pişano öğrencilerinin öğrenme stilleri ile deşifre çalma becerilerinin karşılaştırılması. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11 (3), 593-602.
- Küçük A. (1994). Bir pişano eseri nasıl çalışılır. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, Yeni Dönem (Özel Sayı), 185-194.
- Küçükosmanoğlu, D. T. (2011). *Müzik eğitimi anabilim dalı öğretim elemanlarının ve öğrencilerinin eşlik çalma dersine ilişkin görüşleri*. Selçuk Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı.
- Küpana, M. N. (2012). Pişanoda deşifre öğretilimi programının müzik öğretmeni adaylarının pişano dersine yönelik tutumlarına etkisi, 11 (41), s. 183-194.
- Li, L. (2018). Study on the Innovation of Piano Teaching in Normal Colleges and Universities. *Creative Education*, 9(5), 697.
- Morgan, C.T. (1995). *Psikolojiye giriş*. Ankara: Meteksan.
- Nan, Y., Liu, L., Geiser, E., Shu, H., Gong, C. C., Dong, Q., ... & Desimone, R. (2018). Piano training enhances the neural processing of pitch and improves speech perception in Mandarin-speaking children. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 115(28), 6630-6639.
- Özdemir, G. ve Yıldız, G. (2010). Genel Gelişim Sürecinde Müziksel Gelişim. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2 (2).
- Özer, B. (2010). *Pişano öğretiminde deşifre becerisinin kazandırılması*. Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Konya.
- Özer, B. ve Yiğit, N. (2011). Pişano öğretiminde deşifre becerisinin kazandırılması. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(1), s. 39-49.
- Özmenteş, S. (2009). Çalgı çalışmaya ilişkin tutum, bireysel özellikler ve performans düzeyi ilişkileri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17(1), 353-360.

- Özmenteş, S. ve Özmenteş, G. (2009). Çalgı çalışmaya ilişkin tutum, bireysel özellikler ve performans düzeyi ilişkileri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 17 (1), 353-360.
- Özsevgeç T. ve diğerleri, (2014). *Öğretmen adaylarının teknolojik terim farkındalıklarının belirlenmesi*. Eğitim ve Bilim, 39 (173), 235-248.
- Öztutgan, K. (2018). *Mesleki müzik eğitimi veren kurumlarda klasik gitar deşifresini geliştirmeye yönelik bir metot önerisi*. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Doktora Tezi, Samsun.
- Pirgon, Y. (2009). *Piyano eğitiminde karşılaşılan teknik güçlüklerin aşılmasına yönelik bir uygulama*. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Eğitimi Bilim Dalı, Doktora Tezi, Konya.
- Pirgon, Y. (2013). Piyano eğitiminde günlük çalışma yapmanın öğrenci başarısı üzerine etkisi. Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2 (3).
- Selen, B. ve Aşkın, C. (2009). Piyano eğitiminde çözümleme destekli çalışma metodu ve uygulaması. *İtü Dergisi/B*, 6 (1), 53-63.
- Sönmezöz, F. (2006). *Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki eşlik öğretiminin müzik öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, Doktora Tezi, Ankara.
- Şefik, Y. ve Anagün, Ş.S. (2008). İlköğretim beşinci sınıf fen ve teknoloji dersi tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8 (2), 223-236.
- Şen, Ü. S. (2005). Sanat eğitiminde bilimsel araştırma yöntemlerinin kullanılması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 5 (1), s. 343-360.
- Tanrıverdi, A. (1997). *Mavi nota*. Ulusal Anadolu Güzel Sanatlar Lisesi Müzik Bölümleri Sempozyumu Özel Sayısı-2, 25.
- Tavşancıl, E. (2006). Tutumların ölçülmesi ve spss ile veri analizi. Ankara: Nobel.
- Tekin Gürgen, E. (2006). Müzik Eğitiminde Yaratıcılığı Geliştiren Yöntem ve Yaklaşımlar, *Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7 (12), s. 81-93.
- Tekin, H. (1993). *Eğitimde ölçme ve değerlendirme*. Ankara: Yargı.
- Temiz, E. (2003). Panofka 24 Vocalizzi etüt kitabında yer alan 2 no'lu etüt analizi, *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(4), s. 397-407.
- Tufan, S. (2000). Piyano eğitiminde deşifre çalışmaları. *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20 (3), 101-104.
- Türk Dil Kurumu. (2017). Güncel Türkçe Sözlük. Erişim Adresi: [http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com\\_gts&arama=gts&guid=TDK.GT.S.5cab3bc93b3b09.39325660](http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GT.S.5cab3bc93b3b09.39325660)
- Türkmen, N. (2008). *Müzik öğretmeni adaylarının piyanoda deşifre çalabilme düzeyleri üzerine bir çalışma*. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü



Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Müzik Öğretmenliği Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

- Uçal Canakay, E. (2006). *Müzik teorisi dersine ilişkin tutum ölçeği geliştirme*. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi, s. 297-310, Denizli.
- Uçan, A. (1997). *Müzik eğitimi*. Ankara: Adalet.
- Uçan, A. (2001). *Keman eğitimi için özgün parçalar*. Ankara: pozitif.
- Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi*. Evrensel Müzikevi, Ankara.
- Üstüner, M. (2006). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması, kuram ve uygulamada eğitim yönetimi. İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, 45, s. 109-127.
- Varış, Y. A. (2007). *Orkestra ve yönetimi dersi öğretim sürecinin betimlenmesi ve değerlendirilmesi*. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı, Müzik Eğitimi Bilim Dalı, Eğitim Fakülteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dalları, Doktora Tezi, Ankara.
- Varış, Y. A. (2012). Ortaöğretim düzeyi müzik dersine yönelik tutum ölçeği geliştirilmesi. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, 7 (4), Samsun.
- Weaver, J. L. (2005). *The role of goals and practice steps in piano practice assignments*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Bowling Green State University, Ohio.
- Yaşar, Ş. ve Anagün, Ş. S. (2008). İlköğretim beşinci sınıf fen ve teknoloji dersi tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 8 (2), s. 223–236.
- Yılmaz, N. (2006). *Uludağ üniversitesi eğitim fakültesi gse bölümü müzik eğitimi anabilim dalında uygulanan piyano eğitiminin değerlendirilmesi*. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildiri Kitabı, (554-593), 26-28 Nisan, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli.
- Yurdugül, H. (2005, Eylül). *Ölçek geliştirme çalışmalarında kapsam geçerliği için kapsam geçerlik indekslerinin kullanılması*. XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.

## EKLER

### **Ek 1: Uzman Görüşüne Sunulan Piyano Dersi Eser Analiz Formu'nun 32 Bilişsel, 8 Duyuşsal ve 8 Devinişsel Alandan Oluşan İlk Hali**

Sayın Hocam

Piyano derslerinde görmüş olduğum bir eksikliği giderebilmek için bir form düzenlemeye çalışmaktayım. Gördüğüm eksiklik şu; genel olarak öğrenciler yeni bir piyano eserine başladıklarında eserin, ön analizini yapmadan direk notalara odaklanarak deşifrelerini yapmaya çalışmaktadırlar. Bu çalışma şeklinin, yanında bazı yanlışlar ve eksiklikler getirdiğini düşünmekteyim. Sadece notalara odaklanarak, çalış tekniklerinden staccato veya legatoya dikkat edilmemesi, nüansların gözden kaçırılması, yanlış parmak numaralarının kalıcı öğrenilmesi gibi bazı problemlerin yanında melodinin yanlış bir biçimde akılda kalmasına sebebiyet verebileceğini düşünmekteyim.

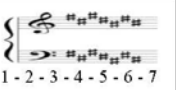




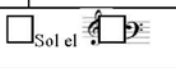


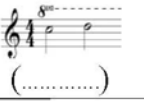
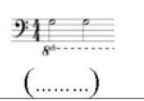




Bu tür meydana gelen problemlerin ortadan kalkması veya en aza indirilebilmesi için, eser notalarının çalışılmaya başlamadan önce, kâğıt üzerinde analizinin yapılmasının yararlı olabileceğini düşünmekteyim.


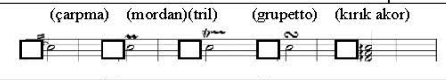

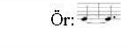


Analizin daha sağlıklı yapılabilmesi amacıyla öğrenciye yardımcı olabilecek bir form geliştirmeye çalışmaktayım. Geliştirmeye çalıştığım bu formda öğrencinin, eserin notalarını çalışmaya başlamadan önce, eseri kâğıt üzerinde gözden geçirerek nüanslarını görmesi, eserin melodik yapısını tanınması ve buna uygun çalış teknikleri hakkında fikir sahibi olması, artikülasyon işaretlerini belirlemesi gibi bir çok hususa dikkat etmesiyle, eserin genel yapısını tanınması amaçlanmaktadır.

Bu amaçla geliştirmeye çalıştığım “piyano eser analiz formu”nun nihai haline ulaşabilmesi için uzman görüşüne ihtiyaç vardır.

Şimdiye kadar geliştirmiş olduğum “piyano eser analiz formu”nun daha bilimsel ve kaliteli bir hale gelebilmesi için, sizin değerli gördüğüm fikirlerinize ihtiyaç duymaktayım. Formla ilgili görüşlerinizi yazabilmeniz için, ekte bir ölçek bulunmaktadır. Yazmış olduğum her analiz maddesi hakkındaki fikirlerinizi bu ölçekte belirtebilirsiniz.

“Piyano Eser Analiz Formu” 32 bilişsel, 8 duyuşsal ve 8 de devinişsel alan sorularından oluşmaktadır. Yardımlarınız için teşekkür ederim.

Adınız - Soyadınız						
Eser Analiz Formu						
1	Eserin adı nedir?					
2	Eserin bestecisi kimdir?					
3	Eserin hız terimi nedir?					
4	Eser kaç sayfadır? İşaretleyiniz.	1-2-3-4-5-6-7-8-9-10 veya <input type="checkbox"/> eri				
5	Eser dizek başında kaç değiştirici işaret almıştır? İlgili rakamı daire içine alınız.	 1 - 2 - 3 - 4 - 5 - 6 - 7	 1 - 2 - 3 - 4 - 5 - 6 - 7	Değiştirici İşaret Almamıştır <input type="checkbox"/>		
6	Eserin tonu/makamı nedir? Yazınız.					
7	Eserde ölçü numaraları dizeğın sol üst kısmında verilmiş midir? Verilmediyse bu numaraları siz yazınız.	 Verildi <input type="checkbox"/>	 <input type="checkbox"/> nedi			
8	Eserde kaç adet ölçü bulunmaktadır? Yazınız.					
9	Eserin dizek başındaki ölçü sayısı nedir? (Eser kaç kaçlıktır)	(2/4) (3/4) (4/4 - C) (3/8) (5/8) (6/8) (7/8) (8/8) (9/8) (Diğer ....)				
10	Ölçü sayısı eser içinde değişiklik göstermiş midir? Gösterdiyse kaçınıcı ölçülerdir?	<input type="checkbox"/> Evet .....ölçü/ölçülerde		<input type="checkbox"/> Hayır		
11	Sağ el, sol el anahtarları nelerdir? İşaretleyiniz.	 Sağ el <input type="checkbox"/>		 Sol el <input type="checkbox"/>		
12	Anahtarlar eser içinde değişiklik göstermiş midir? Gösterdiyse kaçınıcı ölçülerdir?	<input type="checkbox"/> Evet .....ölçü/ölçülerde		<input type="checkbox"/> Hayır		
13	Eserin ses aralığı (en ince ve en kalın notaları) nedir? Verilen yere yazınız.					
14	Eserin ana temasını oluşturan melodisi yaklaşık olarak kaç oktavdır?	<input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <sup>3</sup> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <sup>5</sup> <input type="checkbox"/> <input type="checkbox"/> <sup>6</sup> <input type="checkbox"/> <sup>7</sup>				
15	Sağ ve sol elde oktav çizgisi var mıdır? Varsa kaç defa kullanılmıştır?	 (.....)	 (.....)	<input type="checkbox"/> Yoktur		
16	Eserde kullanılan en uzun ve en kısa nota değerleri nedir? İşaretleyiniz.					
17	Eserin sağ elinde genel olarak en çok kullanılan nota değeri hangisidir? İşaretleyiniz.					
18	Eserin sol elinde genel olarak en çok kullanılan nota değeri hangisidir? İşaretleyiniz.					
19	Eserde üçleme (  ) var mıdır?	Evet <input type="checkbox"/>		Hayır <input type="checkbox"/>		
20	Eserin sağ el ezgisinde ağırlıklı olarak nasıl bir melodik yapı vardır?	Sıralı <input type="checkbox"/>	Atlamalı <input type="checkbox"/>	Arpej <input type="checkbox"/>	Kromatik <input type="checkbox"/>	Akor <input type="checkbox"/> Diğer <input type="checkbox"/>
21	Eserin sol el ezgisinde ağırlıklı olarak nasıl bir melodik yapı vardır?	Sıralı <input type="checkbox"/>	Atlamalı <input type="checkbox"/>	Arpej <input type="checkbox"/>	Kromatik <input type="checkbox"/>	Akor <input type="checkbox"/> Diğer <input type="checkbox"/>
22	Eserde kullanılan gürlük sembolleri nelerdir? Sırasına göre yazınız.					

23	Eserde kaç tane dönüş veya dolap vardır?		(...)adet vardır	<input type="checkbox"/>	Yoktur	
24	Çarpma, mordan, tril, grupetto ve kırık akorlardan hangileri eserde kullanılmıştır?					
25	Eserde 3 ve üzeri sayıdaki nota kalıplarını kapsayan kaç adet bağ vardır?	Ör: 	(.....)adet vardır	<input type="checkbox"/>	Yoktur	
26	Eserde aynı sesler üzerinde kullanılan kaç adet uzatma bağı vardır?	Ör: 	(.....)adet vardır	<input type="checkbox"/>	Yoktur	
27	Eserde staccato (  ) tekniği var mıdır?	Evet <input type="checkbox"/>	Hayır <input type="checkbox"/>	Bilmi <input type="checkbox"/> m (...)		
28	Eserde pedal (  ) kullanılmış mıdır?	Evet <input type="checkbox"/>	Hayır <input type="checkbox"/>	Bilmi <input type="checkbox"/> m (...)		
29	Eserde gittikçe artan veya azalan gürlük var mıdır?	Evet <input type="checkbox"/>	Hayır <input type="checkbox"/>	Bilmi <input type="checkbox"/> m (...)		
30	Eserde ton harici değiştirici işaret alan notalar var mıdır?	Evet <input type="checkbox"/>	Hayır <input type="checkbox"/>	Bilmi <input type="checkbox"/> m (...)		
31	Eser içinde ton değişikliği var mıdır?	Evet <input type="checkbox"/>	Hayır <input type="checkbox"/>	Bilmi <input type="checkbox"/> m (...)		
32	Eseri daha önce dinlediniz mi?	Evet <input type="checkbox"/>	Hayır <input type="checkbox"/>	Bilmi <input type="checkbox"/> m (...)		
(Duyuşsal alan maddeleri) Eser hakkındaki düşünceleriniz		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Güzel bir eser olduğunu düşünüyorum.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
2	Eserin melodik yapısını çok sevdim.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3	Eserin uzunluğu (sayfa sayısı) istediğim düzeydedir.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
4	Eserin seviyesinin bana uygun olduğunu düşünüyorum.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
5	Eserin temposu istediğim düzeydedir.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
6	Eserin piyano seviyemi geliştireceğini düşünüyorum.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
7	Eseri çalmaktan hoşlanacağımı düşünüyorum.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
8	Eseri bir an önce çalmak istiyorum.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
(Devinişsel alan maddeleri) Eseri nasıl çalacağımız hakkındaki öngörünüz		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
1	Eserdeki nüansları rahatlıkla yapabilirim.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
2	Eser çözümlenebileceğim seviyededir.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
3	Staccato ve legatoları rahatlıkla çalabilirim.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
4	El becerim (teknik yeterlilik) eser için yeterlidir.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
5	Sağ ve sol elde, farklı eserlerde çaldığım notalara benzer kalıpları fark edip çalabilirim.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
6	Eserdekütüm müzik işaretlerini rahatlıkla okuyabiliyorum.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
7	Eseri istenilen tempoda çalabilirim.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
8	Eseri bütünlük içinde çalabilirim.	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

Ek 2: “Piyano Dersi Eser Analiz Formu”nun Uzmanlara Gönderilmiş İlk Halini Değerlendirme Ölçeği

### PIYANO DERSİ ESER ANALİZ FORMU UZMAN GÖRÜŞÜ İÇİN DEĞERLENDİRME ÖLÇEĞİ





Siz değerli uzmanlardan her bir maddeyi amacına uygunluk açısından “Uygun/Kalsın; Uygun/Ancak Düzeltme Önerisi; Uygun Değil/Çıkarılsın;” şeklinde üçlü derecelendirme ile değerlendirmenizi rica etmekteyim. Uygun/Kalsın: Eğer maddenin ölçmek istenen yapıyı ölçtüğünü düşünüyorsanız bu seçeneği, Uygun Değil/Çıkarılsın: Maddenin istenilen özelliği ölçmediği ve bu nedenle çıkarılması gerektiğini düşünüyorsanız bu seçeneği, Uygun/Düzeltme Önerisi: Madde konu kapsamına uygun ancak bazı düzenlemeler gerekiyorsa bu seçeneği işaretlemenizi istemekteyim. Her bir maddeyi değerlendirdikten sonra o madde hakkında bir açıklama yapma gereği duyarsanız Açıklama kısmını kullanabilirsiniz veya eksik gördüğünüz bir konuda fikir belirtmek isterseniz en alt kısımda Düşünceler kısmını kullanabilirsiniz. Katkılarınız için teşekkür ederim.



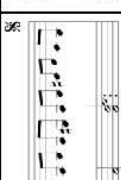

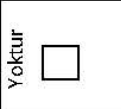

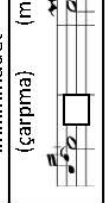
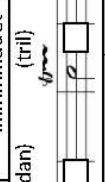
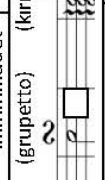
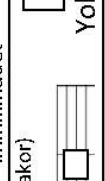
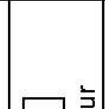

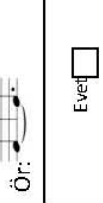



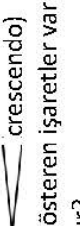
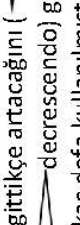
ADINIZ - SOYADINIZ				
Madde	Uygun/Kalsın	Uygun/Ancak Düzeltme Önerisi	Uygun Değil/Çıkarılsın	Açıklama
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				

22				
23				
24				
25				
26				
27				
28				
29				
30				
31				
32				
Duyuşsal alan soruları				
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
Devinişsel alan soruları				
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				

Düşünceler:

Ek 3: “Piyano Dersi Eser Analiz Formu”nun deney grubuna uygulanan hali

Eser Analiz Formu				
1	Eserin adı nedir?			
2	Eserin bestecisi kimdir?			
3	Eserin hız terimi nedir?			
4	Eser dizek başında kaç değiştirici işaret (dizez yada bemol) almıştır? ilgili yere yazınız.	.....Dizez	.....Bemol	Değiştirici İşaret Almamıştır <input type="checkbox"/>
5	Eserin tonu/makamı nedir? Yazınız.	.....adet ölçü bulunmaktadır		
6	Eserde toplam kaç adet ölçü bulunmaktadır? Belirleyerek her dizek başına yazınız.	(2/4) (3/4) (4/4 - C) (3/8) (5/8) (6/8) (7/8) (8/8) (9/8) (Diğer .... / ....)		
7	Eserin dizek başındaki ölçü sayısı nedir? (Eser kaç kaçlıktır)	Evet <input type="checkbox"/> .....ölçü/ölçülerde		
8	Ölçü sayısı eser içinde değişiklik göstermiş midir? Gösterdiyse kaçınıcı ölçülerdir?	Hayır <input type="checkbox"/>		
9	Genel olarak sağ el, sol el anahtarları nelerdir? İşaretleyiniz.	Sağ el <input type="checkbox"/>	Sol el <input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
10	Anahtarlar eser içinde değişiklik göstermiş midir? Gösterdiyse kaçınıcı ölçülerdir?	Evet <input type="checkbox"/> .....ölçü/ölçüler de		
11	Eserin ses aralığı (en ince ve en kalın notaları) nedir? Verilen yere yazınız ve kaç oktav olduğunu belirtiniz.	.....oktav		
12	Sağ ve sol elde oktav çizgisi var mıdır? Varsa kaç defa kullanılmıştır?	(.....)	(.....)	Yoktur <input type="checkbox"/>
13	Eserde kullanılan en uzun ve en kısa nota değerleri nedir? İşaretleyiniz.			
14	Eserin sağ elinde genel olarak en çok kullanılan nota değeri hangisidir? İşaretleyiniz.			
15	Eserin sol elinde genel olarak en çok kullanılan nota değeri hangisidir? İşaretleyiniz.			
16	Eserde üçleme (  ) var mıdır?	Evet <input type="checkbox"/>	Hayır <input type="checkbox"/>	

17	Eserin sağ el ezgisinde ağırlıklı olarak hangi melodik yapı veya yapılar vardır?	Sıralı <input type="checkbox"/>	Atlama <input type="checkbox"/>	Arpej <input type="checkbox"/>	Kromatik <input type="checkbox"/>	Akor <input type="checkbox"/>	Figür <input type="checkbox"/>	Diğer <input type="checkbox"/>	
18	Eserin sol el ezgisinde ağırlıklı olarak hangi melodik yapı veya yapılar vardır?	Sıralı <input type="checkbox"/>	Atlama <input type="checkbox"/>	Arpej <input type="checkbox"/>	Kromatik <input type="checkbox"/>	Akor <input type="checkbox"/>	Figür <input type="checkbox"/>	Diğer <input type="checkbox"/>	
19	Eserde kullanılan nüans terimleri nelerdir? Varsa sırasına göre yazınız.								
20	Eserde dönüş işaretlerinden (tekrar, coda, senyö, dolap) hangilerinden kaç tane vardır?							Yoktur <input type="checkbox"/>	
21	Çarpma, mordan, tril, grupetto ve kırık akorlardan hangileri eserde kullanılmıştır?							Yoktur <input type="checkbox"/>	
22	Eserde aynı sesler üzerinde kullanılan kaç adet uzatma bağı vardır?		(.....)adet vardır						Yoktur <input type="checkbox"/>
23	Eserde legato (  ) tekniği var mıdır? Varsa toplam kaç defa kullanılmıştır?	Evet <input type="checkbox"/>				Bilmiyorum <input type="checkbox"/>	(.....)adet		
24	Eserde staccato (  ) tekniği var mıdır? Varsa toplam kaç ölçüde kullanılmıştır?	Evet <input type="checkbox"/>				Bilmiyorum <input type="checkbox"/>	(.....)adet		
25	Eserde pedal (  ) kullanılmış mıdır? Varsa kaç tane kullanılmıştır?	Evet <input type="checkbox"/>				Bilmiyorum <input type="checkbox"/>	(.....)adet		
26	Eserde, ses gücünün gittikçe artacağını (  ) veya azalacağını (  ) gösteren işaretler var mıdır? Varsa toplam kaç defa kullanılmıştır?	Evet <input type="checkbox"/>				Bilmiyorum <input type="checkbox"/>	(.....)adet		
27	Eserde ton harici değiştirici işaret alan notalar var mıdır? Varsa toplam defa kullanılmıştır?	Evet <input type="checkbox"/>				Bilmiyorum <input type="checkbox"/>	(.....)adet		
28	Eser içinde ton değişikliği var mıdır?	Evet <input type="checkbox"/>	Hayır <input type="checkbox"/>				Bilmiyorum <input type="checkbox"/>	Bilmiyorum <input type="checkbox"/>	



Ek4: Araştırmacı Tarafından Yazılan Deşifre Eserler

Deneklerin deşifre becerilerini ölçebilmek için belirlenmeye çalışılan Öntest sontest deşifre eserler için uzman görüşü alınmak üzere hazırlanmış olan deşifre eserler

## Deşifre-1

Çağlar BAKIOGLU

Moderato

Piano

2 5 4

2 2 1

5 2 3 4 5 5

2 2 3 3 1

9 5 3

1 2 3 1 2 1 3

# Desifre-2

Çağlar BAKIOĞLU

Allegro

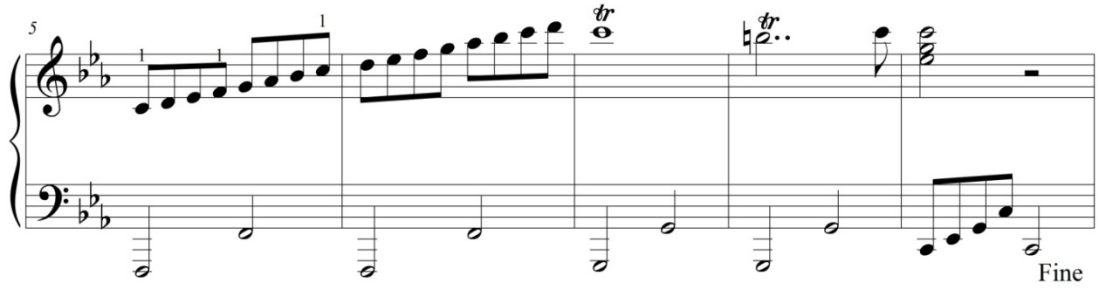
Piano

# Desifre 3

Çağlar BAKIOĞLU

Piano

Andante



18

Musical notation for measures 18-21. Treble clef: eighth-note patterns with slurs. Bass clef: eighth-note patterns with slurs.

22

Musical notation for measures 22-25. Treble clef: eighth-note patterns with slurs. Bass clef: eighth-note patterns with slurs.

26

Musical notation for measures 26-29. Treble clef: eighth-note patterns with slurs. Bass clef: eighth-note patterns with slurs. Ends with a double bar line and repeat dots.

D.C. al Fine



# Desifre-4

Çağlar BAKIOĞLU

Piano

Moderato

6

11

15

Fine

*mf*

*cresc.*

D.C. al Fine

# Desifre-5

Çaglar BAKIOGLU

Piano

Moderato

*mf*

5

*cresc.*

*f*

10

*decresc.*

*cresc*

Ek 5: Uzmanlardan Deşifre1 ve Deşifre2 Eseri İçin Alınan Görüşler için kullanılan Değerlendirme Ölçeği

Piyano Dersi Deşifre Eserleri Belirleme Uzman Ölçeği ve Görüşleri

Sayın Hocam Size göndermiş olduğum ek dosyada, iki tanesi belirlenmek için beş eser bulunmaktadır. Deşifre olarak çalınması planlanan bu eserler Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Öğretmenliği Programı 3. sınıf Öğrencilerinin piyano deşifre becerilerinin öntest-sontest olarak ölçebilmek için hazırlanmıştır.

Bu uygulama not aralıkları 50 ile 90 aralığındaki 28 öğrenciye uygulanacaktır. Ölçümleri yapabilmek için beş eser yazılmış fakat bunlardan ikisi seçilecektir. Bu amaçla siz değerli hocalarımın uzman görüşlerine ihtiyaç vardır.

Eserleri dinledikten veya inceledikten sonra, uygunluk derecesine göre puan vermeniz istenmektedir. Eseri 5 üzerinden hangi derecede uygun görüyorsanız aşığıdaki puanlama tablosunda belirtiniz. Toplamda en yüksek puanı alan eser öntest'i, ikinci en yüksek puanı alan eser de sontest'i belirleyecektir. Eşit puanların çıkması halinde eserler random biçimde belirlenecektir.

Eserler	Tamamen Uygundur	Uygundur	Kısmen Uygundur	Uygun Değildir Düzeltilmeli	Uygun Değildir çıkarılmalıdır
	5 puan	4 puan	3 puan	2 puan	1 puan
Deşifre-1					
Deşifre-2					
Deşifre-3					
Deşifre-4					
Deşifre-5					

Eserlerin özellikleri; her eser farklı özelliklere sahip olacak şekilde tasarlanmıştır. Eserlerin sahip oldukları bu özellikler kısaca şöyledir.

Deşifre-1; sağ elde ve sol elde birbirine çok benzeyen ama tamamen aynı olmayan, uyumlu ve tek sesli iki melodi bulunmaktadır.

Deşifre-2; sağ elde ana melodi varken sol elde tona uygun akorlar basit figürlerle yazılmıştır.

Deşifre-3; sağ elde bir oktavdan büyük ana melodi varken sol el oktav bas ses vermektedir. İkinci bölümde ise 4/4 lük ölçü sayısını 8/8 lik olarak düşünürsek, sol elde 4+4 şeklinde giderken, sağ elde 3+3+2 şeklinde verilerek bir aksaklık yaratılmaya çalışılmış ve bu özellik de bağlarla belirtilmiştir.

Deşifre-4; sağ elde ve sol elde ana melodiler dahil tek seslilik yerine iki veya üç sesli ezgiler kullanılmıştır.

Deşifre-5; sağ elde ve sol elde tamamen aynı olan bir melodi kanon şeklinde yazılmış, son ölçü de bitiş etkisi verilmiştir.

Öğrencilerin deşifre performanslarını artırabilmek için çalmaya başlamadan önce eserin teknik çalabilme analizinin (parmak numaraları, nüanslan, artikülasyon işaretleri, akor-melodi-armonik yapıları vb. ...) iyi yapılması kanaatindeyim. Öğrencinin bu analizi yapmasına yardım etmek için sizce hangi eserde, nelere dikkat edilmelidir? Sizden gelen bu görüş ve yorumlar doğrultusunda, deşifre çalabilmek için bir 'eser analiz formu' oluşturulacak ve öğrenciler deşifre çalmadan önce eserleri incelemelerine katkı sağlanmaya çalışılacaktır. Böylelikle deşifre çalabilme seviyelerinin yükseltmeleri beklenmektedir.

Yorumlar	
Deşifre-1	
Deşifre-2	
Deşifre-3	
Deşifre-4	
Deşifre-5	

Görüşleriniz ve yorumlarınız için şimdiden teşekkür ederim. Saygılarımla,

Çağlar BAKIOĞLU...



## Ek 6: Piyano Dersine Yönelik Tutum Ölçeği

### PIYANO DERSİNE YÖNELİK TUTUM ÖLÇEĞİ

Sevgili arkadaşlar; bu ölçek öğrencilerin piyano dersine olan tutumlarını tespit etmek için uygulanmaktadır. Bilimsel nitelik taşıdığı için maddeleri içtenlikle doldurunuz.

Adınız Soyadınız : .....

Cinsiyetiniz-yaşınız : Kadın( ) Erkek( ) Yaş:.....

Mezun olduğunuz lise : AGSL ( ) Konservatuar Lise Bölümü ( )

Meslek Lisesi ( ) Anadolu Lisesi ( ) Diğer ( )

Sınıfınız : 1( ) 2( ) 3( ) 4 ve üstü ( )

Bu okula başlamadan önce piyano eğitimi aldınız mı?

Evet ( ) Hayır ( )

MADDELER		Tamamen katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Kesinlikle katılmıyorum
1	Piyano dersi önemli bir derstir					
2	Piyanoyla ilgili tüm konular ilgimi çeker					
3	Piyano her zaman ilgimi çeken bir çalgı olmuştur					
4	Piyano derslerine her zaman isteyerek gelirim					
5	Piyano dersinde diğer derslerden daha aktif olurum					
6	Eğer çalışırsam seviyeme uygun her piyano eserini çalabilirim					
7	Piyano dersinde yeteneklerimi rahatça sergileyebiliyorum					
8	Piyano çalmayı öğrenmek bile bana mutluluk verir					
9	Piyano dersinde öğrendiklerimin başka derslerde (koro, armoni, solfej) de faydası vardır					
10	İyi piyano çalan öğrenciler diğer çalgıları da iyi çalar					
11	Piyano dersinin bireysel olması başarıyı artırır					
12	Piyano seviyemin yükseldiğini hissetmek beni heyecanlandırır					
13	Bana verilen piyano parçalarını hemen bitirip yeni parçalara geçmek isterim					
14	Piyanoda zor veya imkânsız gibi görünen teknikleri bile çalışarak öğrenebilirim					
15	Bir piyano eserini hiç hata yapmadan çalabilene kadar çalışırım					
16	Piyano dersinde öğretmen faktörü büyüktür					
17	Piyano öğretmenin yaklaşımı piyanoya olan ilgiyi artırır					

18	Serbest zamanlarımda da piyano çalışmaktan hoşlanırım						
19	Zorlandığım melodileri, bir yolunu bulur mutlaka öğrenirim						
20	Piyano öğretmenimin yaklaşımı piyanoyu sevmemi sağlar						
21	Piyano dersinde öğrencilerle bireysel olarak ilgilenilmesi, kendini önemli hissetmeyi sağlar						
22	Piyano dersi bireysel olduğundan dolayı hatalarımı fark edip düzeltebilirim						
23	Piyanoya çok çalışırsam yapamayacağım bir şey yoktur						
24	Başlangıçta eksiklerimin olduğu herhangi bir eseri çok çalışarak mutlaka tamamlarım						
25	Çalmaya karar verdiğim piyano eserini öğrenebilirim						
26	Zor piyano eserlerini çalabileceğimi bilmek bana güven verir						
27	Piyano öğretmenimin beğenisini kazanmak beni her zaman mutlu eder						
28	Piyano öğretmenimin teknik becerisi çalışma azmimi artırır						
29	Eserlere hazırlayıcı etüt ya da alıştırımların gerekli olduğunu düşünüyorum						
30	Piyano ders saatlerinin yeterli olmadığını düşünüyorum						
31	Temel piyano dersinin olmadığı bir eğitim programı eksik bir programdır						
32	Piyano çalıştığım zaman motivasyonumun artacağına inanıyorum						
33	Piyano dersinde öğrendiklerimin meslek hayatımda bana yardımcı olacağına inanıyorum						
34	Piyano dersi yeteneklerimi sergileyebildiğim bir derstir						
35	Piyanonun olmadığı bir eğitim programında öğrenim görmekten rahatsız olurum						
36	Piyanodan kötü not alırsam çalışmamı olumsuz etkiler						
37	Piyano sınavlarının komisyon önünde olması normalden daha kötü çalmama sebep olur						
38	Piyano sınavlarında tüm dikkatlerin üzerimde olması beni heyecandırır						
39	Piyano sınavlarının komisyon önünde olması daha objektif değerlendirilmeyi sağlar						

Teşekkürler...

## Ek 7: Ön Test Deşifre Parçası

Deşifre becerisini ölçmek için deneklere uygulanan öntest deşifre1 eseri

### Deşifre-1

Çağlar BAKIOGLU

Moderato

Piano

2 5 4

2 2 1

5 2 3 4 5 5

2 2 3 3 1

9 5 3

1 1 2 3 1 2 1 3

## Ek 8: Son Test Deşifre Parçası

Deşifre becerisini ölçmek için deneklere uygulanan sontest deşifre 2 eseri

### Desifre-2

Çağlar BAKIOGLU

Allegro

Piano

5

mf cresc.

mf cresc.

1.

2.

f

10

dim.

p

3 2 1 3 2 1

3 2 1 3 2 1

8<sup>va</sup>-

mf

15

20 (8<sup>va</sup>)

Musical score for measures 20-24. The treble clef staff contains a melodic line with an 8va marking and a dashed line above it. The bass clef staff contains a chordal accompaniment with various articulations like accents and slurs.

25 (8<sup>va</sup>)

Musical score for measures 25-26. The treble clef staff has a single note marked *f* and a dashed line above it. The bass clef staff has a single note.



**Ek 9: Deneklerin Öntest Sontest Olarak Alınmış Olan Video Kayıtlarını Uzmanlar Tarafından Değerlendirmesi Yapılırken Kullanılan ‘Deşifre Değerlendirme Ölçeği’**

Deneklerin Öntest Sontest Olarak Alınmış Olan Video Kayıtlarını Uzmanlara Göndererek Puanlanırken Kullanılan Ölçek

Sayın Hocam, numaralandırılarak size gönderilmiş olan videolarda, öğrencilerin öntest ve sontest deşifre kayıtları bulunmaktadır. Video numarasına ve öntest-sontestine bakarak, öğrencileri aşağıdaki ölçeklere göre değerlendirmenizi rica ediyorum. Yardımlarınız için şimdiden teşekkür ederim.

Çağlar BAKIOĞLU

**Öntest Deşifre Değerlendirme Ölçeği**

Öğrenci Sırası	Bütünlük (25-Puan)	Doğru Nota (25-Puan)	Parmak No (25-Puan)	Teknik (25-Puan)	Toplam (100-Puan)
1					
2					
3					
4					
5					

**Sontest Deşifre Değerlendirme Ölçeği**

Öğrenci Sırası	Bütünlük (25-Puan)	Doğru Nota (25-Puan)	Parmak No (25-Puan)	Teknik (25-Puan)	Toplam (100-Puan)
1					
2					
3					
4					
5					

Ek 10: Araştırmada yer alan uygulamaların için gerekli olan resmi yazılar



**T.C.**  
**ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ**  
**SOSYAL VE BEŐERİ BİLİMLER ETİK KURUL KARARLARI**

KARAR TARİHİ	TOPLANTI SAYISI	KARAR SAYISI
27.12.2017	12	2017/ 272-322

**KARAR NO:** 2017 – 318  
Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü doktora ğrencisi ağlar BAKIOğLU'nun Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü ğretim yesi Doç. Dr.Yakup Alper VARİŞ' ın danıŐmanlıđında " Piyano Eğitiminde Eser Analizinin Deşifre Akademik Başarı ve Tutuma Etkisi" konulu doktora tezine ilişkin video/film kaydı, tutum leği ve eser analiz formu çalışmaları okunarak görüŐüldü.

Üniversitemiz Eğitim Bilimleri Enstitüsü doktora ğrencisi ağlar BAKIOğLU'nun Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü ğretim yesi Doç. Dr.Yakup Alper VARİŞ' ın danıŐmanlıđında " Piyano Eğitiminde Eser Analizinin Deşifre Akademik Başarı ve Tutuma Etkisi" konulu doktora tezine ilişkin video/film kaydı, tutum leği ve eser analiz formu çalışmalarının kabulüne oybirliği ile karar verilmiştir.

**ASLI GİBİDİR.**